

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan s jutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun. Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inserate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Utrujeni mož

»Tako mine slava sveta!« V starinskem gradu na Francoskem sede v samotnem zaporu možje, ki so še pred kratkim oblikovali svetovno zgodovino. Letala sekajo globoke rane v starodavno, častljivo mesto ob široki Temzi. Stari Chamberlain pa je nastopil pot slehernega političnega dogajanja. Sir Arthur Neville Chamberlain, ki je od 28. maja 1937 pa do 10. maja 1940 kot premier vodil usodo britanskega imperija in ki je tako usodno posegel v svetovno zgodovino, se je poslovil kot utrujen 71letni mož od javnega življenja. Gotovo ni samo izgovor, ako so kot vzrok za umik v zasebno življenje navedli njegovo slabo zdravstveno stanje; saj je bil pred nedavnim časom celo operiran. Toda za njegovim hrbitom udarjajo bliski hudo nasprotujoče se polemike, ki poskušajo oceniti njegovo življenjsko delo, za sluge in napake...

Nemški listi se razpisujejo v žgočih, sramotilnih člankih, naslovljenih na Chamberlaina. Njim ni bil le tip politika z dežnikom, ampak podoba najbolj perfidne angleške politike, ki je pristal na monarkovski razsodilo le zaradi tega, ker Anglija še ni bila dovolj vojaško pripravljena. Chamberlain jim je zastopnik tiste britanske politike, ki išče le drugih narodov, da bi krvaveli za angleške koristi. — Vendar bo kljub temu ostala resnica, da je vprav Chamberlainova politika dežnika skozi celo vrsto let najbolj igrala pod roko nemški politiki, nemškim vojaškim pripravam in njihovim evropskim ciljem.

V Italiji so nekoliko zmernejši v zasmehovanju odhajajočega Chamberlaina. Italijani so pozornejši na dejstvo, da je na krmljo angleške politike stopil Churchill, o katerem so tudi po časopisju osišča krožila pričakovanja, da bo moral iti v pokoj in ne Chamberlain. Churchill v vodstvu angleške politike pa pomenja nedvoumno voljo imperija, upirati in bojevati se do poslednjega bajoneta. Tudi v Ameriki v tem smislu razlagajo Chamberlainov odhod.

Sodeč po angleških časopisnih glasovih, sprememba v vladi ni v javnosti globoko odjeknila. Zdi se, kakor da so Angleži le za trenutek dvignili glave in prisluhnili političnemu ugibanju, a se takoj zopet zarili v svoje delo z besno voljo, izboljšati vojaško usodo ogrožene domovine, ki se je tako močno poslabšala ne brez krivde Chamberlaina.

Težko bi v zadnjih sto letih bilo najti angleškega politika, ki bi bolj svojevoljno in z večjim samodopadanjem vodil angleško politiko kakor je to delal Chamberlain in ki bi v razmeroma tako kratkem času doživel toliko neuspehov. Doba Chamberlainovega vladanja je ena sama nepretrgana veriga političnih, diplomatskih, moralnih in vojaških porazov. Če razmišljamo o njegovi politiki in o postavkah, na katerih jo je gradil, se ne moremo iznebiti vtisa, da se je mož o vsem varal in da je bilo vse, kar je storil, pogrešeno. Pod njegovim vodstvom se je vsaka stvar, ki jo je započel, obrnila v napačno smer. Priključitev Avstrije je požrl, kakor da gre za nad vse nepomemben dogodek, o katerem se ni vredno razgovarjati. Dokazoval je v parlamentu samo to, da Anglija ni dolžna ničesar ukreniti. Ko je bila žrtvovana Českoslovaška, je Chamberlaina novi tok v Evropi sicer nekoliko bolj zajel, pa je zopet vso stvar tako prikazoval, kakor da Monakovo pomenja največje angleško diplomatsko zmago. Chamberlain še vedno ni razumel bistva dogodkov. Istočasno pa je pognal iz kabineta Edena in je bilo vse storjeno, da Churchill ne bi prišel do političnega vpliva. V španski državljanski vojski Chamberlain ni znal zavzeti nobenega odločnega stališča in je očitno čakal, da se bo že kako »samo razvil«. Bila je to usodna napaka, ki je omajala starodavne simpatije za Anglijo na iberškem polotoku. Odločnejše stališče Anglije bi španski državljanski vojski hitro napravilo konec. A že je sledil udarec za udarcem: Pogodba med Rimom in Berlinom, izbruh druge svetovne vojske, razkosanje Poljske, napad na Norveško, zasedba Danske, sovjetska zmaga nad Finsko... Tudi vstopa Italije v vojsko ni mogla angleška diplomacija preprečiti. Z nepojmljivim zaupanjem v sebe in neporušljivim mirom je šel Chamberlain svojo čudno, edinstveno pot in ničesar ga ni moglo omajati. Toda britanski imperij je pod njegovim vodstvom prišel v položaj, da je moral začeti bojevati skrajni boj za svoj obstanek.

Vsestransko, pravilno sliko o Chamberlainovi politiki in njegovi dobi bo mogla dati šele bodočnost. Njemu v dobro pripovedujejo, da je bil izredno marljiv in zanesljiv delavec, ki se temeljito spoznal v državnih financah. Pravijo tudi — in to mu je manj v čast — da je bil obdan od ljudi visoke finance in težkega angleškega kapitala, ki so z njegovim imenom in njegovo politiko krili svoje zasebne koristi v inozemstvu, posebej še v Nemčiji in na Českoslovaškem. Nobenega dvoma tudi ne more biti o tem, da je bil Chamberlain pacifist, velik in zagrižen pacifist celo in mu bo to v čast, kakor je po drugi strani postalo usodno za zapadni veselesi.

Toda gotovo so Chamberlainu manjkali izredni politični darovi. Čisto tu je manjkalo genijalnosti, ni imel nobene domišljije in ničesar ni znal improvizirati. Kot protiigravec Hitlerja z njegovo gotovostjo, preroško navdahnjenostjo, ki fascinira množice ter drznostjo v političnih zamislih, bi moral Chamberlain kot voditelj največjega svetovnega imperija imeti

Nemške čete v Romuniji

Zavarovale bodo petrolejske vrelce in so „stvarno jamstvo Nemčije in Italije za varnost Romunije“

Angleži govore o 15.000 nemških vojakih, nemški viri pa to zanikajo

Bukarešta, 7. oktobra t. United Press: V zadnjih 24 urah je prišlo v Romunijo 4 do 5 vlakov nemških motoriziranih oddelkov in letalcev. V političnih krogih menijo, da bo v kratkem prišlo še nekaj novih nemških čet.

London, 7. oktobra c. Reuter je nočjo ponovil novice, da so nemške čete v Romuniji. Po njegovih poročilih je sedaj v Romuniji 15.000 nemških vojakov, ki so zasedli polja petrolejskih vrelcev od Ploestija do Giurguja. V Bukarešti je več nemških generalstabsnih častnikov.

Toda v Bukarešti sta nemško poslanstvo in romunska vlada zanikali vse te novice.

Dopisnik »Associated Pressa« pa je sporočil iz Berlina, da tam izjavljajo, da so nemške čete v Romuniji zato, da bi zavarovale polja petrolejskih vrelcev.

Popoldne so se razširile novice, da so v Romuniji tudi italijanske čete, toda v Rimu so odločno zanikali resničnost teh govoric.

Bukarešta, 7. oktobra AA. Stefani: Odvetnik Horia Cosmovici je bil imenovan za državnega podtajnika pri predsedstvu vlade, Grecanu pa je bil imenovan za romunskega poslanika v Berlinu.

Bukarešta, 7. oktobra AA. Zjutraj je odpotovala v Italijo skupina 100 romunskih legionarjev, ki bo sodelovala pri manifestacijah italijanske mladine 11. oktobra.

London, 7. oktobra c. »Associated Press« poroča, da v Londonu zelo pozorno komentirajo pohod nemških čet v Romunijo. Predvsem izjavljajo, da je trditev, da je dvoje ali troje nemških divizij odšlo zavarovat petrolejska polja v Romunijo, preotročja in da pač ne more nikogar odvrniti od pravilne presoje položaja. Nemške čete bodo v Romuniji zavarovale nemško nadzorstvo nad doljnimi tokom Donave.

Prav tako krožijo v Londonu izjave, da Nemčija le malo, zaupa romunski »železni gardi«, ker ne bo mogla obvladati notranjega položaja, prav tako pa domnevajo, da je zasedba Romunije prvi sad posvetov na Brennerju.

Največ pa razpravljajo trenutno v Londonu o tem, kaj bo storila Sovjetska. Najbrž v Moskvi ne bodo tvegali niti tega, da bi odbrito pokazali svoje razpoloženje, zlasti še ker jim mora biti zelo neljubo, da se bo Nemčija vsidrala ob Črnem morju. Navzočnost Nemčije ob Črnem morju bo postavila v ospredje vprašanje Dardanel. Bolgarija bo še bolj izpostavljena nemškemu vplivu in to bi naj tudi ne bilo ljubo rdečim oblastnikom v Moskvi.

V Berli nu potrjujejo

Berlin, 7. oktobra b. Danes so ur-dni krogi v Wilhelmstrasse potrdili, da obstoja možnost, da se nemške čete nahajajo v Romuniji, oziroma da so na poti, ker hoče dati Nemčija stvarna jamstva za romunsko nevtralnost. Kot je znano, je Romunija po razsodbi na Dunaju dobila jamstva od Nemčije in Italije in sedanjí nastop Nemčije pomenja samo izpolnitev formalne pogodbe. V Berlinu izjavljajo, da je bilo to vprašanje že popreje rešeno. Izstop Romunije iz balkanskega sporazuma in sedanje vkorakanje nemških čet v Romunijo je dokaz, da je Nemčija s pomočjo Slovaške, Madžarske in Bolgarije, ki so s svojo zunanjo politiko in vojaškimi potezami doslej brez dvoma vezane na države osišča, dobila prevladujoč položaj ne le v politiki, temveč tudi na gospodarskem in vojnem polju v Romuniji. Poleg tega berlinski vodilni krogi omenjajo, da nemška jamstva niso bila samo formalnega značaja, temveč stvarna resnica ter je torej treba v tem iskati razlog nove politike do Romunije, ki pa pomenja samo zavarovanje miru in nevtralnosti te države.

Tudi italijanske čete na potu v Romunijo?

New York, 7. oktobra b. »Associated Press« poroča iz Romunije, da so tudi italijanske čete na poti v Romunijo.

Romunska razlaga

Bukarešta, 7. oktobra b. Danes popoldne so izjavili romunski vojni krogi, da so nemški vojaki prišli zaradi organiziranja romunske vojske.

Bukarešta v nemških, italijanskih in japonskih zastavah

Bukarešta, 6. oktobra. Rador: Včeraj je bila tukaj velika manifestacija legionarjev iz vse Romunije. Proslave se je udeležilo iz vseh krajev

vsaj nekaj več moške odločnosti, nekaj več domišljije o političnih možnostih našega časa. Danes, ko mora politik in državnik največkrat misliti za ves narod, so mu ti darovi nujno potrebni, pa čeprav spadajo že nekoliko v svet poezije in umetnosti. Kot človek in državnik Chamberlain v kaki drugi dobi morda ne bi bil nesposoben, gotovo pa ni storastel tako izrednim razmeram, v katerih je moral voditi krmlilo britanskega imperija.

Niti trenutek ni mogoče dvomiti, da je njegov naslednik Winston Churchill čisto drugačen človek. Zunanja politika se je pod njegovim vodstvom zaokrenila za 180 stopinj. Churchill ima ideje, ima domišljijo, zna improvizirati — ali dobro ali slabo, o tem tu ne sodimo.

okoli 150.000 članov Zelezne garde. Na sredi trga je bila velika tribuna, na kateri je visela slika Codreana. Poleg romunske zastave so vihrale tudi nemška, italijanska in japonska. Pred tribuno je bilo postrojnih 200 legionarjev v obliki križa, okoli njih pa legionarji kmetje v svojih narodnih nošah. Množica je prihod odličnih osebnosti pozdravila s ploskanjem. Zlasti prisrčno so bile pozdravljene rodbine legionarjev-mučencikov, kakor tudi diplomatski predstavniki Nemčije, Italije, Španije in Japonske.

Ob 11.40 je prišel general Antonescu, ki je nosil uniformo železnih srajc. Skupaj z njim je prišel tudi Horia Sima. Ljudstvo je oba navdušeno pozdravljalo. Horia Sima je imel velik govor, v katerem je slavil zasluge generala Antonesca in poudaril, da milijon romunskih legionarjev stoji čvrsto ob njegovi strani, ki mu bo sledil v zmagi ali smrti. General Antonescu je poudaril obnovo Romunije in pozval legionarje, da prenesejo tudi največje žrtve za veličino Romunije. Na koncu je opomnil ljudstvo na trpljenje Romunov v Transilvaniji. Zbrana množica je govor generala Antonesca sprejela z velikim navdušenjem. Po govoru se je razvil sprevod, ki je krenil po glavnih mestnih ulicah.

Japonski zunanji minister ponuja roko Sovjetski Rusiji

»Toda komunizem ostaja še nadalje brezpogojno sovražnik Japonske« — »Vsaka država, ki podpira Čankajška, je sovražnica Japonske«

Tokio, 7. oktobra. t. Domei: Japonski zunanji minister Macuoka je pred časnikarji razlagal sovjetsko-japonske odnose ter je med drugim dejal:

»Odnosaji med Japonsko in Sovjetsko zvezo so bili nekaj časa skrajno neprijetni. Za to so obstojali različni razlogi. Ko je Sovjetska Rusija objavila svoj namen, da hoče svetovno revolucijo, ji Japonska ni mogla dovoliti, da bi se mešala v zadeve Daljnega vzhoda v Aziji. Sedaj pa je nastopil čas, ko mislim, da naj obe državi uredita tesno sodelovanje. V ta namen morata odstraniti vse nesporazume, ako kateri sploh obstajajo ter rešiti vsa vprašanja, ki med njima še vedno niso rešena. Ničesar bi drugih delov sveta bolj ne veselilo, kakor sporekanja med Japonsko in Sovjetsko zvezo. To pa bi v sedanjem mednarodnem položaju ne pomenilo nič drugega, kakor da naj Japonska in Sovjetska zvez gresta za druge imperije po kostanj v žerjavico.«

Macuoka je nato omenil trozvezo med Japonsko, Nemčijo in Italijo ter podčrtal, da je v paktu izrecno poudarjeno, da trozvezna pogodba Rusije ne prizadenja, niti ne nadaljeval: »Vendar pa ne moremo dovoliti nobenega dvomaja glede tega, da nikdar ne bomo pustili, da bi komunizem preplaval Japonsko. V tem oziru v trozveznem paktu ni nobene obveznosti. Komunizem ostaja sovražnik Japonske in to brezpogojno.«

»Japonska nima namena zasedi kakšnih krajev,« je dejal Macuoka, »vendar pa ne bo dovoljevala, da bi drugi hujskali azijske narode, kakor so to doslej delale nekatere evropske in ameriške države. Japonska nasprotno želi osvoboditi te narode imperialističnega pritiska in skuša sodelovati z njimi na temelju skupnega blagostanja. Japonska namerava izvesti prenosno reda v Vzhodni Aziji z mirnim sodelovanjem, maršal Čankajšek pa poskuša doseči ustaljenost na ta način, da se upira Japonski.«

Končno je Macuoka omenil še položaj v Indokini ter dejal, da japonska vlada pozorno gleda na mejo med Kitajsko in Birmanijo (Burmo), če bo morda Anglija spet odprla suhozemsko pot skozi Birmanijo na Kitajsko, da bi Kitajci po tej poti dobivali orožje. Kajti, če bi Anglija to storila sedaj, ko je berlinski pakt podpisan,

bi Japonska upravičeno mislila, da je izzvana in bi morala storiti potrebne korake. Japonska je sovražno razpoložena proti vsaki državi, ki bi odslej še podpirala Kitajsko maršala Čankajška. To načelo Japonska objavlja jasno in nedvoumno in se ga bo držala proti vsakomur.

Japonci korakajo proti meji Birmanije

Hanoi, 7. oktobra. t. Domei: Poveljnik japonskih čet v francoski Indokini je danes vrnil franco-

skim vojaškim oblastem vse francoske vojake, ki so bili od Japoncev zajeti ob priliki obmejnih prask, ko so Japonci prekorčili mejo Indokine na podlagi sporazuma med japonsko in francosko vlado v Vichyju. Pri tej priložnosti so Japonci Francozom pobrali tudi 20 nedotaknjenih tankov, 60 novih topov, 100 strojin in 2000 pušk s pripadajočim strelivom. Tudi to orožje, ki še ni bilo uporabljeno, bo v polnem obsegu vrnjeno francoskim vojaškim oblastem v nekaj dneh.

Washington, 7. oktobra b. O položaju v Romuniji poroča naknadno dopisnik »United Pressa« iz Bukarešte, da je položaj v Romuniji kritičen. General Antonescu in voditelj Zelezne garde Sima Horia sta imela včeraj zvečer dolga razgovora ter je nato Horia Sima izjavil, da se bo Romunija borila proti sovražniku do zadnjega moža. Sima Horia je posebno poudaril, da je milijon članov Zelezne garde pripravljenih zmagati ali pa umreti. Tudi general Antonescu je imel daljši govor. Niti prvi niti drugi govornik pa nista omenila, kdo je tisti sovražnik Romunije, proti kateremu se bo borila. Ceremonijam sta prisostvovala tudi nemški in italijanski poslanik; nista pa bila navzoča sovjetski in angleški poslanik.

Z druge strani prihajajo poročila, da napačnost med Romunijo in Madžarsko naglo narašča in prihaja do izraza tudi v ostrih napadih tiska.

skim vojaškim oblastem vse francoske vojake, ki so bili od Japoncev zajeti ob priliki obmejnih prask, ko so Japonci prekorčili mejo Indokine na podlagi sporazuma med japonsko in francosko vlado v Vichyju. Pri tej priložnosti so Japonci Francozom pobrali tudi 20 nedotaknjenih tankov, 60 novih topov, 100 strojin in 2000 pušk s pripadajočim strelivom. Tudi to orožje, ki še ni bilo uporabljeno, bo v polnem obsegu vrnjeno francoskim vojaškim oblastem v nekaj dneh.

Iz angleške Birmanije (Burme) prihajajo poročila, da je tamkaj zavladala velika nervoznost ob poročilih, da japonske čete korakajo skozi francosko Indokino proti birmanski meji. V japonskih krogih menijo, da Japonci nimajo namena napadati angleške Birmanije, pač pa hočejo na meji Indokine in Burme organizirati letalska oporišča, da bodo mogli nadzirati cesto iz Birmanije v Čankajškovo kitajsko prestolnico Čungking ter preprečiti, da bi po njej Angleži dobavljali orožje kitajski armadi maršalu Čankajšku.

Tokio, 7. oktobra. AA. DNB: »Tokio Ašahi Simbun« prinaša članek svojega posebnega dopisnika iz Hanaja o izkrcavanju japonskih čet in o zasedbi letališča v Hanaju. Dopisnik pravi, da japonska letala nadzorujejo z letališča v Hanaju ves promet med Čungkingom in Birmanijo (Burmo) ter gibanje čet v pokrajinah Junan in Kvajču. Dopisnik pravi, da so vse ceste v teh pokrajinah izpostavljene bombardiranju japonskih letal.

London, 7. oktobra. »United Press« poroča, da sta angleška poslanika Robert Craigie in Stafford Crips dobila nalog, da danes obvestita vlade Združenih držav, Japonske in Sovjetske Rusije, da je angleška vlada sklenila od 17. t. m. dalje zopet odpreti cesto v Burmi. Posebno pozornost pripisujejo okoliščinam, da je Anglija o tem svojem sklepu obvestila tudi Sovjetsko Rusijo, kar pri zapretju ceste ni storila. To je tem pomembnejše, ker je Sovjetska Rusija po tej cesti dobavljala maršalu Čankajšku večino svojega orožja in streliva.

Strahote vojne na Kitajskem

Tsnan, 7. oktobra. t. Reuter. Skupina 900 članov tako imenovane »komunistične vojske«, ki deluje v kitajski pokrajini Santung za hrbitom japonskih čet, je napadla vas Ičov v južnem delu Santunga, izropala vso vas, ubila župana ter poklala nad 200 kitajskih žensk. Japonske čete so kmalu prišle na pomoč in so tolovajsko skupino napadalec razpršile.

Poročila Moskve

Napadi na Španijo — Bolgarski odposlanci prosijo za posredovanje v Romuniji

Moskva, 7. okt. c. Tukajšnji diplomatski krogi so zelo presenečeni, da je moskovski radio v zadnjih svojih oddajah začel zelo napačno govoriti o Španiji. Napovedovalec je očitno sedanjí španski vladi največje grozovitosti, prav tako pa je oznanjal, da je španski narod pod Francovo diktaturo brez vseh pravic.

Prav tako je z isto oddajo moskovski radio objavljval, da je trpljenje pariškega prebivalstva ogromno in da so bile nezadostne vse odredbe oblasti, ki so hotele preprečiti bedo med prebivalstvom v Parizu.

V Moskvi so tudi napovedali, da bo te dni prišlo v Moskvo bolgarsko odposlanstvo, ki bo naprosilo za posredovanje v Romuniji, da bi se razčistil položaj bolgarske manjšine v severni Dobrudži, ki je še ostala pod Romunijo.

Zemun. Vremenska napoved: Oblačno z dežjem. Ohladilo se bo na severni polovici, delno oblačno in precej toplo vreme pa bo v južnih krajih. Zagrebska vremenska napoved: Oblačno, padavine.

Politični zapiski

Kdo so člani glavnega odbora staroradikalne stranke

»Delo«, glasilo radikalne skupine, ki se zbira okrog dr. Lazarja Markovića, je objavilo zelo zanimiv seznam imen, ki predstavljajo članstvo staroradikalnega Glavnega odbora. List pravi, da je bil zadnji vsedrjavni občni zbor radikalne stranke 1. 1928, ko je bil za predsednika izvoljen Aca Stanojević in je bil glavni odbor stranke tudi izpopolnjen. Dne 6. februarja 1929 so bile politične stranke razpuščene in takrat je Aca Stanojević na poziv oblasti predložil tudi listo članov glavnega odbora. Lista je tako sestavljena: Predsednik je Aca Stanojević, podpredsednik Marko Trifković, bivši predsednik vlade, tajnik na zdravnik dr. Momčilo Ivković. Ostali člani glavnega odbora so: Lekarnar Velimir Karić, minister dr. Slavko Miletić, minister dr. Momčilo Ninčić, minister dr. Velizar Janković, minister dr. L. ar Marković, trgovec Ljuba Stojadinović-Segedić, bivši ministriški predsednik Nikola Uzunović, minister Andra Stanić, minister Boža Maksimović, minister Krsta Miletić, minister dr. Voja Janković, član Akademije znanosti dr. Jovan Tadijić, zasebnik Panta Radojević, državni podtajnik Ranko Trifunović, bivši pomočnik ministra dr. Danilo Katić, narodni poslanec dr. inž. Dušan Grgin, trgovec Mihajlo Stojadinović, narodni poslanec inž. Stevan Savković, trgovec Mihajlo Lukarević.

Od teh 22 članov glavnega odbora so dc sedaj umrli: Marko Trifković, dr. Slavko Miletić, dr. Momčilo Ivković, Ljuba Stojadinović, Ranko Trifunović, dr. Dušan Grgin, Stevan Savković in Mihajlo Lukarević.

Ostali člani glavnega odbora pa so danes porazdeljeni v tri skupine. V prvi skupini se nahajajo Velimir Karić, dr. Momčilo Ninčić, Krsta Miletić, Panta Radojević in Danilo Katić. Ta skupina predstavlja tudi formano eno samo enoto, čeprav ni gotovo, da zares vsi člani enake mislijo. V drugi skupini se nahajajo: dr. Lazar Marković, Boža Maksimović, Vojslav Janjić in Jovan Radojić. Vsi brezpogojno priznavajo politiko srbsko-hrvatskega sporazuma. Tretjo skupino, ki pa stoji ob strani, predstavljajo: Andra Stanić, Velizar Janković, Nikola Uzunović in Mihajlo Stojadinović. Ta skupina se politično še ni izjasnila.

Iz gornjega sledi, zaključuje »Delo«, da g. Miša Trifunović sploh ni član glavnega odbora, medtem ko dr. Milan Stojadinović sploh nikdar ni bil član glavnega odbora radikalne stranke.

Komunisti na Hrvatskem

»Hrvatski list«, ki izhaja v Osijeku in ni vedno deležen pohvale od strani glasil hrvatske seljačke stranke, objavlja nov članek o potrebi boja proti komunizmu, na katerega je opozorila znana resolucija vseh hrvatskih društev v Slavon-skem brodu. List pravi, da je danes najneugodnejši čas za to, da bi hrvatski narod dobil nase pečat nezrelosti, kar pa bi se moralo zgoditi, če bi pri hrvatskem narodu prišlo še bolj do izraza anarhične in breznarodne ideje. List pravi da je znano, na kateri račun gre danes propaganda komunistov na Hrvatskem. Toda, ako javnost to veda, nadaljuje »Hrvatski list«, zakaj pa potem oblast dovoljuje, da se po knjižarnah, trafikah in kioskih prodaja na debelo komunistična »propagandna« literatura. Ta pojava ni tako nedolžna, kakor izgleda, gre na načrtno sprovedeno propagando. Čas je že, zaključuje list, da oblast temu napravi konec, kajti sicer bo prepozno.

»Udarjanje s šibo po vodi...«

»Zagrebački list« objavlja pod gornjim naslovom zanimiv uvodnik, v katerem se začudeno sprašuje, zakaj pri zatiranju masonstva, katerega delovanje se je vsestransko razgalilo po tisku, oblast ne gre naprej do logičnih zaključkov in masoni ne prežene z vodilnih položajev, ki jih še zavzemajo. »Za nas Hrvate predstavljajo lože in masoni največjo narodno nevarnost«, piše zagrebški list, »kajti odtod grozi tista burja, ki se je hrvatsko narodno vodstvo najbolj bojeja«. Zaradi tega ne bo nikoli zadosti, če časopisi pišejo in pišejo o nevarnosti masonstva, in treba bo iti dalje, treba bo masonski vpliv likvidirati, zatreti. Govorjenja mora biti enkrat konec, priti morajo dejanja. Kajti med vsemi so »udarci s šibo po vodi« najbolj nevarni za tiste, ki udarjajo...

Tudi belgrajsko »Vreme« objavlja spet dolge članke o masonstvu ter ugotavlja, da je »francoski primer jasno pokazal, kam gre pot naroda, ki ga vodijo masoni«. Ta primer se pri našem narodu ne sme ponavljati, nadaljuje list. Danes lažejo vsi masoni, podpisujejo in objavljajo izjave, da niso bili masoni, in podobno. To je vse eno! Narodni srd pri nas se je prebudil, pravi »Vreme« in odslej bo udar sledil udaru. Nas narod mora živeti. Da pa bo mogel živeti, bodo strli vsi defitisti, ki za interese mednarodnih čuvarjev zlatega telesa in po napovedih tujih propagand skušajo izpodglodati zdrave temelje, nekaterih stoji naša država. »Vreme« zaključuje: »Lože so likvidirane, toda »vidiranje masonov bo izvedeno do skrajnega kraja.«

»Srpsko ognjište« o jugoslovenstvu

V Zagrebu so začeli izdajati nov list »Srpsko ognjište«, ki je v svoji prvi številki prinesel neke vrste program svojega delovanja. List je za enkrat glasilo vseh Srbov v banovini Hrvatski. »Srpsko ognjište« v svojem načelnem delovnem programu v četrti točki meni, da so »Srbi, Hrvati in Slovenci usodno vezani na skupno državo. Ozemeljska skupnost ne zadostuje, potrebna je tudi duhovna skupnost. Hrvati pravijo, da jugoslovenstva nečejo. Nismo mi Srbi, ki smo iznašli jugoslovenstvo, marveč je prišlo iz teh krajev od Hrvatov samih«. To, kar je »Srpsko ognjište« povedalo o odnošjih med Hrvati in jugoslovenstvom, brez dvoma velja tudi za Slovence, kajti tudi od tukaj so vsiljevali in še vsiljujejo jugoslovenstvo, ki ga etvarno nečejo ne pravi Srbi, ne pravi Hrvati in ne pravi Slovenci.

Udruženje rezervnih oficirjev pod komisarjem

Ze pred dnevi so objavili listi poročilo, da je bil za vodstvo Udruženja rezervnih oficirjev in bojovnikov, ki ima svoj sedež v Belgradu, postavljen komisarjiški vodja. Za komisarja je bil postavljen Milivoje Purić, kasacijski sodnik, vitez Karadjordjeve zvezde in rezervni oficir. Do sedaj pa še ni bilo objavljeno, zakaj je bila uprava odstavljena in je bilo potrebno imenovanje komisarja.

Kneginja Olga med nemškimi izseljenci

Belgrad, 7. oktobra. m. Izseljensko taborišče med Belgradom in Zemunom, ki so ga postavili funkcionarji nemškega rajha za svoje rojake, ki jih prepekujejo iz Besarabije in Bukovine v Nemčijo, je danes popoldne obiskala Nj. kr. Vis. kneginja Olga v spremstvu dvorne dame Lozaničeve. Pri vstopu v taborišče so kneginjo sprejeli nemški poslanec von Heeren z gospo, poveljnik taborišča Schnitzler in ugledne osebnosti vodstva taborišča. Kneginja Olga si je nato v spremstvu nemškega poslanika in njegove gospe ter poveljnika taborišča ogledala vse prostore v taborišču, v katerem je zdaj 7000 izseljencev. Predvsem si je kneginja ogledala ogromne kuhinje, ki naenkrat lahko skuhamo 4000 kosil, kakor tudi vse higijenske naprave, ki poleg odhoda nudijo izseljencem tudi možnost čiščenja obleke. Kneginja si je

ogledala tudi ambulante in bolnišnico taborišča ter se zanimala za ureditev vseh prostorov. V spremstvu zdravnikov taborišča je kneginja obiskala operacijsko dvorano, očesno kliniko in vse ostale prostore bolnišnice in ambulanc. Obiskala je tudi porodnišnico v taborišču, v kateri trenutno leži 11 porodnic s svojimi novorojenčki, ki so prišli na svet v tem taborišču. Kneginja je ostala v taborišču nad dve uri, nakar ga je zapustila, toplo pozdravljena od vseh navzočih. Takoj pri njenem prihodu kakor tudi ob njenem odhodu so bile nje na čast postavljene SS čete, ki so v taborišču, člani bolniške kolone kakor tudi uniformirani predstavniki nemške manjšine, ki živijo v naši državi in sedaj prostovoljno delajo v tem taborišču.

Zakaj je bila potrebna uredba o omejitvi judov v živežni industriji

Porazne slike gospodarstva v Vojvodini o omejitvi judov v živežni trgovini

Belgrajsko »Vreme« objavlja dopis iz Novoga Sada, kjer govori o prilikah v Vojvodini. Dopisnik pravi, da se je v zadnjih 40 letih kmetijstvo v Vojvodini industrializiralo in da je imel judovski kapital pri tem največjo udeležbo. Na ta način so v Vojvodini Judje postali kot trgovci, industrije in preprodajalci vodilni. To velja za vse panoge, v prvi vrsti pa za žitno trgovino, ki je izvrstno organizirana. Toda izključno vsa je v judovskih rokah. Prišlo je tako daleč, da se je moral vsak nejudovski trgovec z žitom Judom enostavno podrediti, če je hotel obstati. Trgovina z žitom je delovala z mlinsko industrijo, ki je vsa judovska, ali pa za izvoz s pomočjo transportnih sredstev, ki so bile spet vsa judovska. Mimo te judovske žitne centrale sploh nikde ni mogel, brez nje tako rekoč ničesar prodati. Judje so potemtakem imeli v rokah vsjo moč, da so določali cene po svoji mili volji. Teh cen so se morali držati veliki proizvozniki, ker sicer svojega blaga niso mogli spraviti v denar, a tudi mali, ki so bili navezani na denarne zavode, ki pa so bili spet v judovskih rokah. Sporedno z žitno trgovino so se industrializirale tudi še druge panoge poljedelstva, kot na primer pridelovanje sladkorne pese za izdelovanje sladkorja, nadalje tovarne za špirit, tovarne za kvas in podobno. Vse to so pograbili Judje. Judovski prijem na vojvodinsko gospodarstvo je šel tako daleč, da so v zadnjih letih prišle tudi še nadaljnje panoge v njihove roke, kot na primer izvoz živine, izvoz jaje, izvoz rib. V najnovejšem času se je pojavila še industrija s predelovanjem mesa (suha mesnata roba, konzerve itd.). Tudi tukaj so Judje spravili vse pod svojo oblast. Razume se, da so bile vse te judovske organizacije stale v tesnih stikih s potrošniki, to se pravi s hotelsko in gostinsko industrijo. Res, vsi večji hoteli, vse večje kavarnice in restavracije v Vojvodini so v judovskih rokah. Tudi prevoznikstva so si Judje podredili in večina avtobusnih podjetij ter prevoznikskih tvrdk je bila v njihovih rokah. Judje so potemtakem dobili pod oblast poljski sadež, kakor hitro je dozorel na kmetiji, in ga niso več izpustili iz rok, dokler da ni izginil v potrošnji. Le eno Judje niso bili, namreč carinski posredniki, toda vsaka judovska firma je imela svojega lastnega carinskega posrednika, ki pa je — kristjan. Zelo zanimivo je, pravi dopisnik »Vreme« iz Novoga Sada, da so bili Nemci edini, ki so si znali ohraniti kolikor toliko svojo neodvisnost od judovskega velekapitala, ki ima svojo centralo v Budimpešti. Nemcem se je posrečilo, da so s pomočjo lastnih organizacij in železne discipline preprečili, da bi bili njihovi ljudje izkoriščani od judovskega kapitala. Razume se samo po sebi, da so bile judovske tudi vse največje banke v Vojvodini. Trgovska obrtna banka v Novem Sadu, ki je najbolj povezana s financiranjem vojvodinskega gospodarstva, je popolnoma judovska. Domači kapital je bil proti temu železnemu judovskemu prijemu brez moči. Ako je hotel svojo pot, mu je brez usmiljenja grozil pogin. Srbske združne organizacije v Vojvodini so bile od prvih početkov od Judov potisnjene na napačni tir in so stvarno služile le Judom.

Z najnovejšo uredbo naše vlade, zaključuje »Vreme«, je prizadeto ogromno število teh trgovcev, prekupčevalcev in industrijecev živežnih pridelkov v naši državi, ki bodo odslej morali prenehati s svojim poslom. Kaj to pomeni za naše narodno gospodarstvo, prikazuje dosti razumljivo dejstvo, da je celo državna družba »PRIZAD«, ki je lahko računala na vsjo pomoč in oporo države, morala okrog 80% svojih poslov opraviti z judovskimi zaupniki, ki so bili istočasno zaupniki judovskih žitarskih organizacij.

Drugi dopis, ki ga »Vreme« objavlja, je bil napisan v Subotici in navaja nekatera dejstva o moči judovskega kapitala tamkaj. Največja trgovina z mesom v Jugoslaviji Harman je judovska, ki razpolaga s kapitalom od 100 milijonov din,

deluje že 50 let. Vsi mlinci, ki so količjak pomembni, so v judovskih rokah, med njimi »Gornjebačka združena paromlinska delniška družba« z dnevno kapaciteto 600 metrskih stotov. Mlin Jakoba Bergerja ima 200 stotov kapacitete, mlin Viljema Glieda 400 metrskih stotov, paromlin Margit 350 metrskih stotov. Vse to so izključno judovska podjetja. Dolga vrsta tovarn za živežne izdelke je povsem judovska. Tovarna za bonbone in čokolado »Ruff«, ki izdelata na leto 20 vagonov tega blaga in ima podružnice po vsej državi, je judovska. Tovarna za čokolado in bonbone Brumer s kapaciteto 5 vagonov na leto, tovarna za sodo Heller z dnevno kapaciteto 4000 steklenic, tovarna likerjev »Degac« z letno kapaciteto 1200 hektolitrov likerjev, tovarna za destiliranje žganja Frank z letno kapaciteto 1000 hl, tovarna za kis Kemenji, ki je 20 let delala brez obrtnega dovoljenja in je zato bila kaznovana s — 5000 din globe — vse to je judovsko. Nadalje tovarne za predelavo črev z letno kapaciteto 2 milijona metrov, veletrgovina z živino in jajci »Baruh«, veletrgovina s kolonialno robo Sugar, Geza Keresi, veletrgovine z žitaricami Guttman, Fürst, Weizenfeld, Löbl, Lederer, Fischer, to so vse judovske firme. Nadalje vse velike trgovine s pšenico in moko, tri četrtine firm, ki se bavijo s prodajo žive živine, tri četrtine podjetij s trgovino z zaklano živino, so v rokah Judov.

»Vreme« objavlja nadaljnje dopise iz Somborja, kjer so vse trgovine, ki se pečajo z živežnimi izdelki, v judovskih rokah. Dopisnik jih naštevata celo vrsto. Sombor je pravo središče žitrodne Vojvodine, bogato središče bogate Vojvodine in največji eldorado Judov, kot Gradinski, Adler, Ratz, Steiner, Singer, Lewy, Rein, Zarkover, Spanfeld, Abraham, Fintzi, Kerényi, imajo stvarno vsjo živežno trgovino v svojih rokah. Vsi so Judje.

Podobna je slika Sarajeva, kjer je večina industrijskega in trgovskega kapitala judovskega porekla. Imena Fintzi, Hamki, Kamhi, Gaon, Tolentino, Salom, Danin, Musafija, »Nelka« (tovarna testenin), »Zorac« (tovarna za bonbone), Altaras, so vsa judovskega porekla.

Na tej osnovi razumemo, zakaj je vlada objavila uredbo, ki Judom prepoveduje udeležbo v trgovini z živežnimi pridelki, a razumemo tudi ogromni obseg uredbe same, kakor hvalevredni pogum, ki ga je vlada pokazala.

Uredba o židih objavljena

Belgrad, 7. oktobra. m. V »Službenih Novinah« sta objavljena obe židovski uredbi, ki jih je dosedaj izdala kr. vlada: Uredba o ukrepih, ki se nanašajo na Jude glede izvrševanja obratov s predmeti ljudske prehrane in uredba o vpisu Judov na vsučilišča, visoke šole v isti stopnji, srednje šole, učiteljske šole in na druge strokovne šole, ki jih je izdelal in ministrskemu svetu predložil, v odobritev prosvetni minister dr. Anton Korošec. Z objavo v »Službenih Novinah« sta obe uredbi z današnjim dnem stopili v veljavo.

V »Službenih Novinah« so objavljene še te-le uredbe: uredba o sporazumu v pogodbi med kraljevino Jugoslavijo in nemškimi rajhom za izenačenje obdavčenja v tuzemstvu in inozemstvu, predvsem zaradi odstranitve dvakratnega obdavčenja na področju neposrednih davkov v protokolu, ki je bil podpisan 5. januarja 1940; objavljena je uredba o pogodbi med Jugoslavijo in Nemčijo o pravni zaščiti in pravni pomoči v davčnih zadevah z vključenim protokolom ki je bil prav tako podpisan v Berlinu 5. januarja 194; uredba o osvoboditvi države, banovineke in občinske trošarine za eiačkov, namenjen za sladkanje vinskega mošta; pravilnik o nadzoru nad padnimi vodami naselj industrijskih ter obrtnih podjetij; norma za mlo ter naredba trgovinskega ministra o izdelovanju mila.

starih poslaništva 13. oktobra letos od 9 do 12 dopoldne.

Novi Sad, 7. oktobra. m. V Novem Sadu se je začela danes konferenca zastopnikov trgovinskih in industrijskih zbornic iz vse države. Razpravljali so o vseh aktualnih vprašanjih, tako o prehrani prebivalstva, v kolikor se to tiče našega trgovskega stanja, kakor tudi o preskrbi industrije e surovinami.

Belgrad, 7. oktobra. m. V ravnateljstvu za zunanjo trgovino bo jutri konferenca izvoznikov celuloze. Na konferenci bodo pretresali vprašanje zaloga celuloze ter njenega izvoza v posamezne države. Razdelili se bodo tudi obstoječi kontingenti za četrto tromesečje 1940.

Osebnostne novice

Belgrad, 7. oktobra. m. S kraljevskim ukazom je napredoval v 4/I profesor verouka na I. realni gimnaziji v Ljubljani Anton Anžič. Premeščen je za profesorja verouka na realno gimnazijo v Novo mesto Franc Kek.

Tekma s Švico odpovedana

Curih, 7. okt. b. Tekma med Švico in Jugoslavijo, ki je bila sklenjena za 25. oktober, je s strani jugoslovanske nogometne zveze brez razložitve odpovedana. V švicarskih športnih krogih vlada zaradi tega veliko nezadovoljstvo in tukajšnji listi poudarjajo, da v 35. letih, odkar Švica igra mednarodne tekme, še ni bilo primera, da bi kdo že sklenjeno mednarodno tekmo takorekoč pred samo igro odpovedal.

Resolucija JRZ donavske banovine

Novi Sad, 7. oktobra AA. Danes ob 9 dopoldne je bila v dvorani trgovske zbornice v Novem Sadu banovinska konferenca JRZ. Konferenco je vodil prometni minister inž. Beslić. Pred konec konference je prišel tudi predsednik glavnega odbora stranke in predsednik vlade g. Cvetković v spremstvu belgrajskega župana in podpredsednika glavnega odbora JRZ za donavsko banovino g. J. Tomića. Navzoči so predsednika Cvetkovića pozdravili z navdušenim ploskanjem. Minister inž. Beslić se je prisrčnimi besedami pozdravil predsednika vlade in se mu zahvalil za obisk.

Nato je povzel besedo predsednik vlade g. Cvetković in v svojem govoru obravnaval številna preča politična vprašanja, ki se tičejo tako donavske banovine kakor tudi vse države. Minister Beslić se je nato predsedniku vlade zahvalil za besede, potem pa je bila sprejeta spomenica. V tej spomenici stoji:

1. Banovinski odbor JRZ izraža priznanje vladi za uspešno vodstvo zunanje politike, ki ima nedvomno svoj izvor tudi v dobri notranji politiki, ker stoji na stališču, da teh dveh politik ni mogoče ločevati, ker sta si v medsebojni vzročni in najtesnejši zvezi.

2. S tako politiko se je vladi posrečilo ohraniti mir v državi in obvarovati državo pred strahotami vojske in tako ohraniti notranji in zunanji mir. Da se v teh težkih časih obvarujejo ljudski interesi in da se izvrše vse potrebe države, je bilo treba mnogo naporov in osebne požrtvovalnosti. Imajoč pred seboj ta interes pa se vlada ni izognila dejanj, ki v naši politični in narodni zgodovini pomenijo pomemben datum. Sodobniki in zgodovina morajo izreči priznanje narodnega sporazuma za njeno delo in rezultate tega dela, ki so Jugoslaviji prihranili težke preizkušnje in ji istočasno omogočili visoko mesto v mednarodnem življenju.

3. S tem, da je vlada dosegla take rezultate tudi na področju notranje politike, politike sporazuma in sodelovanja vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev že v enem letu po sklenjenem sporazumu, je prišla država iz teške notranje krize in s tem so bili onemogočeni prejšnji nesporazumi.

4. Razen notranji in zunanji politiki je vlada g. Cvetkovića posvečala svojo pozornost tudi gospodarskim in socialnim vprašanjem in je na tem poprišku dosegla zavidanja vredne uspehe. To je mogoče pravilno oceniti samo tedaj, če jih gledamo skozi prizmo socialnih razmer, ki danes vladajo v svetu, zlasti pa v Evropi. Rešujoč gospodarske in socialne probleme, je vlada narodnega sporazuma posvetila posebno pozornost in skrb prehrani prebivalstva in zlasti delavstva. Z ustanovitvijo novih ustanov za izdajanje odredb socialnega značaja je zagotovila dostojno nagrado za vse tiste, ki s svojim delom oskrbujejo in ustvarjajo naše splošne dobrine. Vlada mora še naprej nadaljevati s svojim delom v tej smeri in z novimi zagotoviti delo vsem brezposelnim delavcem. Stremiljenja predsednika vlade, da bi z vodilnimi gospodarskimi krogi ohranil stalen stik in si zagotovil njihovo sodelovanje, vsi ti krogi iskreno pozdravljajo in upajo, da bo v bodoče to sodelovanje prišlo do popolnega izraza. Na ta način bo mogla vlada v teh zapletenih gospodarskih razmerah v svetu utrditi edinstvo gospodarskega področja naše državne skupnosti in v sodelovanju z vsemi gospodarskimi činili našega naroda zagotoviti našemu narodnemu gospodarstvu uspešen razvoj, intenzivno proizvodnjo in njega popolno stabilizacijo.

5. Kor ceni delo vlade s prej obrazloženih stališč, izraža banovinski odbor JRZ priznanje svojemu šefu in predsedniku stranke in vlade ter ga prosi da bi še naprej nadaljeval z izvedbo iste politike, ker je življenje pokazalo, da je ta politika danes edino možna tako s stališča narodnega, kakor državnega življenja in s stališča splošnih narodnih potreb.

Ta resolucija je bila sprejeta z aklamacijo in je minister Beslić ob 12.30 zaključil banovinsko konferenco.

Odredba za učitelje

Belgrad, 7. okt. m. Prosvetni minister dr. Korošec je podpisal odredbo, po kateri se bodo ljudskošolski učitelji v teku letošnjega šolskega leta lahko dodeljevali na delo v druge kraje, v katerih so šole zaradi pomanjkanja učiteljev zaprte. Dodelitve lahko trajajo več kakor tri mesece. Dodeljeni učitelji nimajo pravice do dnevnice. Brž ko se bodo te šole zasedle z novimi učitelji, se bodo dodeljeni učitelji vrnili na svoja stara službena mesta.

Dr. Maček pri banu Šubašiču

Zagreb, 7. oktobra b. Danes ob 10 je obiskal dr. Maček bana dr. Šubašiča. Razgovarjal se je tudi s finančnim ministrom dr. Šutejem in njegovim pomočnikom dr. Filipančičem. Pozneje so prišli k banu tudi predstojniki oddelkov za finance in tehnične posle. Okrog 12 sta se vrnila s konference finančni minister in njegov pomočnik, medtem ko je dr. Maček ostal z banom v razgovoru še celo uro. Pomočnik finančnega ministra dr. Filipančič pa je nato obiskal finančni oddelek, kjer se je razgovarjal s predstavniki tega oddelka o tekočih poslih. Dr. Filipančič je dopoldne obiskal tudi dr. Krbeka. Nocoj se vračata finančni minister dr. Šutej in njegov pomočnik Filipančič v Belgrad.

Novi pariški nadškof

Pariz, 7. okt. AA. Havas: Včeraj je bilo v Parizu slovesno ustoličenje novega pariškega nadškofa msgr. Siara. Msgr. Siar je med evakuacijo Pariza po nalogu sv. očeta odšel v Pariz, da opravlja posle pariške nadškofije. Sedanjí nadškof je bil rojen leta 1874 in je bil posvečen v mašnika leta 1890. Še kot mlad duhovnik je bil imenovan za profesorja bogoslovja. Leta 1930 je postal nadškof v Remsu, kjer si je pridobil nenavadno popularnost med svojimi verniki. Na tem položaju je postal kardinal.

Portugalski veleposlanik pri Vatikanu imenovan

Vatikan, 7. okt. c. V Rim je z letalom dopotoval novi portugalski veleposlanik pri sveti Stolici Cerneo Pacheco. Po podpisu novega konkordata med Vatikanom in Portugalsko je bilo portugalsko poslaništvo pri sveti Stolici povisano v veleposlaništvo. Novoimenovani veleposlanik je že zastopal svojo domovino pri slovesnostih kronanja sedanjega papeža Pija XII.

Sofija, 7. oktobra. m. Europa Press. V Sofiji se je danes sestal visoki vojaški svet na jensensko zasedanje. Sestanek je začel vojni minister general Daskalov.

Mussolini pregleduje čete po Severni Italiji

Rim, 7. oktobra. AA. Stefani: Včeraj in danes je predsednik vlade Mussolini izvršil inspekcijo vojske v dolini reke Pada in je povsod naletel na navdušene manifestacije prebivalstva. Mussolini je povsod ugotovil disciplino in vero v zmago Italije. Zborovanja, ki so bila včeraj in vseh mestih Italije, so pokazala, da je italijanski narod odločen vojskovati se do popolne zmagave.

Torino, 7. oktobra. AA. Stefani: Predsednik vlade Mussolini je opravil inspekcijo motoriziranih čet. Poročilo o prihodu Mussolinija je dalo povod, da so se na velikih cestah, ulicah in na trgih, mest in vasi zbrale ogromne množice ljudstva. V Benetke je Mussolini prišel ob 8.30 z letalom, nato pa je z avtomobilom nadaljeval pot v Padovo, kamor je prišel ob 9.15. V Montevizu je Mussolini pregledal parade turinske divizije, katere preteklo je polna slavnih dejanj.

Iz Verone poročajo, da je predsednik vlade Mussolini po pregledu čet obiskal vojaško pionirjev in poskušal iz kotla vojaško juho. Zbrani vojniki so priredili Mussoliniju navdušene in spontane manifestacije. Nato je Mussolini odšel na letališče in sedel v letalo, katero sam pilotira in se dvignil ob 12.56.

Vojna z Anglijo

Italijanska vojna poročila

Rim, 6. oktobra. AA. Stefani: Glavni etan italijanske oborožene sile objavlja poročilo št. 121: Potopljeni sta bili dve sovražni podmornici, od katerih je eno potopil borbeni čoln.

V Severni Afriki so močni izvidniški letalski oddelki bombardirali koncentrirane sovražne čete in skladišča vojnega materiala pri Marsi Matruh. Doseženi so bili pomembni rezultati. Na povratku so italijanske edince nalete na neko sovražno letalo, ki je bilo verjetno sestreljeno. Vsa naša letala so se vrnila v svoja oporišča.

Slabo vreme ovira letalske boje nad Nemčijo in Anglijo

Napadi na Anglijo

Nemška vojna poročila

Berlin, 6. oktobra. AA. DNB: Nemško vojno poročilo se glasi:

Močnejše letalske edinice so včeraj in ponoči uspešno bombardirale luške naprave, živilska skladišča, tovarne orožja in ostale vojne cilje v prestolnici Velike Britanije. Bombe so večkrat zadele skladišča bencina in plina v Tilburyju. Drugi napadi so veljali lukam, letališčem, železniškim postajam, železniškim progam, vojnimi taboriščem in vojnimi tovarnam na jugu in zahodu angleške obale. Nastali so številni požari, ki so dokazovali uspešno bombardiranje nemških letalskih edinic. Napadi so veljali tudi angleškim konvojem. Pri tej priliki sta bili zadeti dve trgovski ladji, od katerih se je ena nagnila na stran in ni mogla nadaljevati svoje poti. Druga ladja se je vnela. Na raznih krajih je prišlo do letalskih bitk, ki so se končale v prid nemškega letalstva.

Sovražni poskusi ponoči med 5. in 6. oktobrom, da bi leteli nad severno Nemčijo, so bili preprečeni že na meji in sovražna letala so se morala vrniti. Sovražnim letalom je ob tej priliki uspelo odvrniti nekaj bomb na tri nemška in eno nizozemsko mesto in je bilo pri tem ranjenih nekaj meščanov.

V letalskih bitkah nad Anglijo je sovražnik včeraj izgubil 30 letal. Sedem nemških letal se ni vrnilo v svoja oporišča.

Kapitan Vieg je včeraj sestrelil v letalskih bitkah pet angleških letal in se tako število sestreljenih letal povečalo na 41.

Berlin, 7. oktobra. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo sporoča:

V noči med 6. in 7. oktobrom so nemške letalske sile navzlic slabemu vremenu izvedle uspešne napade na London in južno Anglijo. V Londonu je bilo opaziti močne eksplozije in zelo obsežne požare. Razen tega je bil zadet tudi en vodovodni rezervoar. Posamezna letala so izvedla napade na južno Anglijo, kjer so uničila razne lope in industrijske naprave, železniške proge in železniške postaje. Bombardirala so uspešno tudi letališča in so tam uničila tudi več letal. Končno so naša letala južno od Londona bombardirala vojaška taborišča. V pristanišču ob Temzi so nastale eksplozije in požari. Letala so napadla tudi pristanišča v južni in jugovzhodni Angliji. Zaradi slabega vremena včeraj ni prišlo do letalskih spopadov.

Ob zahodni danski obali so sovražnikova letala poskušala napasti dva nemška patrolna čolna. Pri tej priliki je bilo zbito eno sovražnikovo letalo, ostala pa so se morala vrniti. Pri včerajšnjih napadih na vojaške naprave v Južni Angliji sta se posebno izkazala poročnika Braun in Kien ter narednik Wolf.

Delovanje nemške službe za reševanje brodolomcev

Berlin, 7. oktobra. AA. DNB: Nemška služba za reševanje brodolomcev, ki je že sama po sebi zelo težka in nevarna, je zelo pogosto izpostavljena angleškimi napadom. Angleška letala posebno rada napadajo ta nemška letala in pomožne ladje, ki rešujejo brodolomce na morju, v Rokavu in v Severnem morju. Ti napadi so postali pogostejši v zadnjem času, posebno odkar nemška letala uspešno napadajo Veliko Britanijo. Avgusta in septembra so angleška letala uničila 10 nemških letal za reševanje brodolomcev. Nemška služba za reševanje brodolomcev je zadnje mesece kljub temu rešila 226 letalcev, med njimi tudi mnogo Angležev.

Sovjetska poročila o položaju v Londonu

Moskva, 7. oktobra. AA. DNB: Agencija Tass prinaša poročilo iz Londona, v katerem govori o vprašanju letalskih napadov na Anglijo. Poročilo pravi med drugim: Komisar angleške vlade za zaščito pred letalskimi napadi je pri inspekcijskem potovanju v Manchesteru ugotovil, da se več sto ljudi v neki mestni četrti sploh ni zateklo v zaklonišča. Številna zaklonišča v drugih četrtih pa so bila poplavljenjena. Glavna ovira za gradnjo zavetišč je pomanjkanje cementa. V New Castlu se je delegacija žen obrnila na občinski odbor s prošnjo, katero je podpisalo več kot 8000 ljudi in v kateri zahtevajo, da se zgradi nova varnejša za-

V Rdečem morju so naša letala bombardirala objekte na otoku Perim. Sovražna letala so bombardirala Aiso in Asap. Pri tem sta bilo nobenih žrtv, gmotna škoda pa je zelo majhna.

Nekje v Italiji, 7. oktobra. AA. Stefani: Sporočilo št. 132 glavnega štaba italijanskih kolonialnih sil:

Ista flotilja, o kateri govori poročilo št. 121, je potopila tudi neko drugo sovražnikovo podmornico. Na Rdečem morju so naša letala bombardirala sovražnikov konvoj, v čigar spremstvu so bile križarke in rušilci. V Vzhodni Afriki so bile delovne zlasti naše patrrole na oni strani Kasale v pasu El Zuan in zahodno od Onagea. Sovražnikovo letalstvo je bombardiralo Galapt in pri tej priliki so bili ubiti štiri Askari, šest pa jih je bilo ranjenih. Pri napadu sovražnikovih letal na Atumlo, Masauo, in Metemo so bili trije mrtvi in dva ranjena med domačini, porušenih pa je bilo več hiš. Neke sovražnikova podmornica, ki je plula v bližini Savonone, je izstrelila nekaj topovskih strel in za njo sledila več zasebnih hiš. Med prebivalstvo je bil en mrtvec in šest ranjenih. Gmotna škoda je neznatna.

Italijansko poročilo o izgubah pri moštvu mornarice

Nekje v Italiji, 7. oktobra. AA. Stefani: Glavni štab vrhovnega poveljstva je objavil seznam izgub italijanske mornarice v mesecu septembru: Na temlju objavljenih podatkov je bilo ubitih 57 mornarjev, izginilo jih je 116, ranjenih pa je bilo 50 mornarjev. Razen tega je bilo ubitih 6 mornarjev Askarov.

Angleško poročilo

Kairo, 6. oktobra. AA. Reuter: Vrhovno poveljstvo angleške vojske v Egiptu poroča: Včeraj popoldne so italijanski bombniki v spremstvu lovskih letal izvršili napad na Marsa Matruh. Na drugih frontah nič novega.

klonišča. V Londonu je 3000 ljudi izročilo prošnjo odboru za zaščito pred epidemijami in raznimi boleznimi v postajah podzemne železnice v severnem delu Londona, ki služijo kot zavetišča.

Angleška poročila

Angleška uradna poročila pravijo, da so imeli nočni napadi nemških bombnikov v noči od sobote na nedeljo precejšen obseg, oblačnost pa je delovanje ovirala. Nad London so prišla le posamezna letala, ki so metala bombe, ki so napravile nekaj škode.

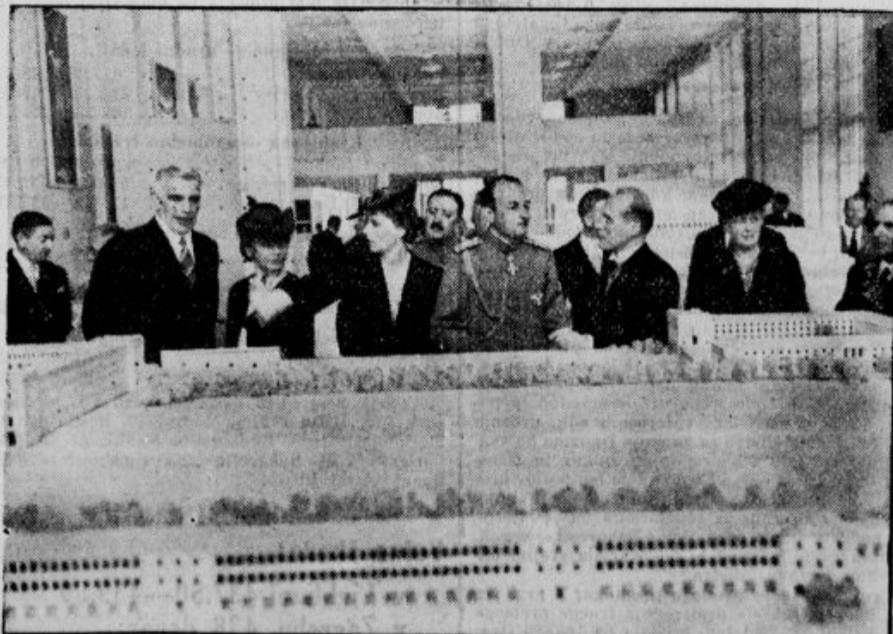
Nedeljski napadi tudi niso bili tako obsežni, kakor sobotni, ko je prišlo do hudih bitk v zraku. Glavni napad je veljal Londonu, toda bombniki so bili zavrnjeni. V bližini Londona pa je bila bombardirana tovarna orožja in je eksplodiral največji tovarniški kotel, tako da je škoda občutna. Nekaj bomb je padlo na središče Londona. Škoda pa je malenkostna, število žrtv majhno. Napadenih je bilo tudi mnogo mest v južni in severni Angliji. Sestreljeni sta bili podnevu dve sovražni letali v nasprotju s 23, ki so bila sestreljena v soboto.

V noči od nedelje na ponedeljek so napadi nemških bombnikov na London izostali. Sicer je bil zvečer dan letalski alarm in so ljudje šli v zaklonišča, toda napada ni bilo nobenega. Protiletalsko topništvo ni streljalo. Vzrok, da so nemški napadi izostali, je bilo slabo vreme. Nad svo Anglijo so namreč ležali globoki oblaki, nad Rokavskim prelivom pa je divjal vihar ter je ležala proti jutranjim uram gosta, zelo hladna megla.

London, 7. oktobra. AA. Reuter: Več nemških letal je izrabilo oblake in preletelo obalo ter se namerilo proti Londonu. Sprejel jih je protiletalski ogenj. Nad severozahodnim področjem prestolnice se je neko sovražnikovo letalo iznenada spustilo iz oblakov in vrгло bombe. V nastalem letalskem boju smo letalo sestrelili. Mislijo, da smo sestrelili tudi neko letalo tipa »Dornier« v jugozahodnem delu obale. Do 5. ure popoldne so bili sestreljeni 4 nemški bombniki in 3 lovski letala.

Angleške navedbe o letalskih izgubah

London, 7. oktobra. t. Reuter. Letalsko ministvo objavlja statistiko o izgubah v letalskih bitkah od začetka vojne do dne 5. oktobra. Po teh številkah je bilo v tem času nad Anglijo in nad morji, ki obdajajo Anglijo, sestreljenih skupno 2568 nemških letal, medtem so znašajo angleške izgube v istem času 676 letal, toda 327 pilotov je bilo rešenih.

Nemški poslanik v Belgradu Herren je odprl razstavo o nemški sodobni gradbeni umetnosti v prisotnosti Nj. kr. Visočanstva kneza namestnika, kneginje Olge, kraljevih namestnikov in članov kraljeve vlade s predsednikom g. Cvetkovičem na čelu.

»Sedanji mir samo — prehod«

London, 7. oktobra. AA. Reuter. Ko je govoril o novem načrtu za izselitev otrok iz Londona, je minister za ljudsko zdravje Macdonald izjavil naslednje: Upoštevati je treba to, da sedanje popuščanje v intenzivnosti bombardiranja moramo smatrati le za prehodno. Dobro bi bilo, da bi otroci odšli na deželo poprej, preden se začne na ježja bombardiranja. Po določilih novega načrta bo treba brezplačno pošiljati na deželo tudi matere, ki spremljajo otroke, kateri še ne hodijo v šolo. To potovanje bo mogoče izvesti brezplačno v dveh dneh po vpisu za evakuacijo.

Napadi na Nemčijo

Angleška poročila

London, 6. oktobra. o. Reuter. Snoči so angleška letala kljub slabemu vremenu poletela nad nemška mesta in nad mesta v zasedenem francoskem ozemlju. Bombardirala so Kruppove tovarne v Eastnu, doko v Amsterdamu ter letališča v Vliessingenu in Schipolu. Bombe večjega kalibra so padle na Brest, kjer so povzročile velike eksplozije in je izgledalo, kakor da so zadele municijska skladišča. Druga letala so poletela nad Poruhre in so bombardirala bencinska skladišča v Gelsenkirchenu. Na več krajih so povzročile zažigalne bombe ogenj, ki se je naglo razširil v velikanski požar. Tudi v Hamnu so izbruhli požari. Pri Osnabrücku so ob železniški progi povzročile bombe velikanske eksplozije. V Rotterdamu so metali angleški letalske bombe na doko, odkoder pelje železnica. Požar v teh delcih je bil viden daleč na morje. Z vseh teh poletov se tri angleška letala niso vrnila.

Pri včerajšnjem dnevnem napadu so Angleži sestrelili 23 nemških letal, sami pa so izgubili 9 letal. Sedem pilotov je bilo rešenih.

London, 7. oktobra. AA. Reuter: Včeraj so angleški bombniki izvedli dnevne napade na Oстен-de, le Havre, Boulogne, na Harlingen, Empingen, Portreuf in Halder. Prav tako je bil izveden napad na letališča v zahodni Nemčiji. Letala tipa Hutson, ki so v službi obrežnega poveljstva, so izvedla večeraj napade na dve oboroženi trgovski ladji ob holandski obali. Ladje so močno streljale na letala.

London, 7. oktobra. AA. Reuter: Angleški bombniki preteklo noč niso napadli Nemčije ali pa ozemlja, ki so ga Nemci zasedli. Vremenske razmere so bile tako neugodne, da ni bilo mogoče misliti na točno bombardiranje vojaških ciljev.

Angleški zemljevid k napadom na Nemčijo

London, 7. oktobra. t. Reuter: Ministrstvo za informacije je objavilo zemljevid, ki naj nazorno prikaže obseg dosedanjih angleških napadov na nemško ozemlje in na ozemlje, ki je od nemških čet zasedeno. Na zemljevidu je naznačenih 200 krajev, na katere je bilo okroglo 700 napadov. Berlin je bil napaden 15 krat, Frankfurt na Mainu 12 krat, Essen 16 krat, Hamm pa 60 krat, kar je najvišje število napadov, kar jih je doživelo kakšno nemško mesto. Zemljevid tudi prikazuje ključni cilji so bili napadeni. Ponajveč navaja bencinske tovarne in zaloge, pristanišča, blagovna središča in letalske tovarne. Glavni in najštevilnejši napadi pa so bili le na tovarne in zaloge bencina ter umetnega gnojilnega goriva.

Nemška poročila

Berlin, 6. oktobra. AA. DNB: Močnejši oddelki angleških letalskih sil so poskušali v prejšnji noči preko Belgije in Holandije v Nemčijo. Nemške protiletalske baterije in močni lovci so preprečili to akcijo angleških sil prej kakor pa so te prišle do nemške meje. Ponoči so nemške letalske sile z isto erdotostjo izvršile napad na srednjo in južno Anglijo.

Irška pripravljena da brani nevtralnost

Dublin, 7. oktobra. AA. Reuter: Predsednik irske vlade Ne Valera je imel včeraj govor v Koricu in izjavil, da je irska vojska sedaj sedemkrat močnejša, kakor pa je bila od začetka vojne. De Valera je pristavil, da se je poleg tega še 200.000 mož prijavilo v krajevne zaščitne oddelke in so položili tudi prisego, da bodo branili nevtralnost Irke. De Valera je na koncu izjavil, da se bo Irka trudila, da se bo čim boljše oborožila, brez ozira na vir, odkoder bo dobila potrebno orožje.

Vodja opozicijske stranke Cosgrave je v svojem govoru izjavil, da morajo prenehati vsi politični opori in da je narod morebiti orvkat v svoji zgodovini tudi politično združen in odločen, da ohrani svojo samostojnost.

Italijansko mnenje o razvoju vo ne

Rim, 7. oktobra. t. Glasilo zunanjega ministra grofa Ciana »Telegraf« objavlja članek glavnega urednika Ansaldo, ki je v političnih kro-

Božji klic sredi viharja

V petek 4. t. m. so god sv. Frančiška posebno slovesno obhajali v njegovem rojstnem mestu Assisiju, kjer so se ga spominjali posebno kot patrona Italije. Ta proslava v času, ko divja na svetu strahotna vojna, ima na sebi nekaj posebnega, saj je bil sv. Frančišek največji glasnik ljubezni, človeškega bratstva in miru na zemlji. Toda prav v tem ogromnem nasprotju je globok smisel. Sv. Frančišek je bil otrok 13. stoletja in sin dežele, v kateri se je prav takrat začelo razvijati denarno gospodarstvo v zvezi z obrtjo in meščanskim slojem. Začela se je razvijati miselnost, ki postavlja v ospredje človekovega življenja in delovanja dobiček, proizvodnjo in gmotne dobrine, ki so počasi zagospodovale človeku v toliki meri, da je postal v gonji za čim večjim bogastvom njihov suženj, pa naj bo to gospodar ali hlapec. Sveti Frančišek pa je zamislil in tudi izvedel veliko revolucijo duha, ko je po zgledu evangelija vpustil krščansko vrednotenje, ki mu je najvišje večni blagor duše, duhovno življenje v službi Boga in bližnjega ter družba, ki predstavlja bratovstvo vseh ljudi, ki drug drugemu v nesebični ljubezni izkazujejo samo dobro. Sam si je izbral za svojo nevesto »gospo Revščino«, da pokaže, kako more pravo veselje v čisti duši in vesti uživati le tisti, ki se osvobodijo suženjstva bogu Mamonu in boginji Ekonomiji. In če bi kdo rekel, da je tak vzor spričo dejanskega življenja utvara, je odgovor lahek, ker brez takih služabnikov Duha, kakor je bil sv. Frančišek, bi bil svet v svoji gonji za gmotnim blagom že davno propadel v neusmiljeni borbi posameznikov in narodov, ki bi drug drugega iztrebili do kraja, če bi se od časa do časa ne zasvetili taki ideali, kakor jih je oznanjal kot najzvestejši učeneč Gospoda Jezusa Kristusa sveti Frančišek Asiški. In prav danes se mnogi, izučeni od strahot vojne, naveličani slepe in divje gonje za zlatom in razočarani od civilizacije, ki je služila samo gmoti, duše pa pustila prazne, obračajo zopet k Frančiškovi ideji. Saj nobena stvar ne more tako pretresti src kakor vojna in njene posledice, tako da more na razvalinah zopet zrasti v novih oblikah novo življenje iz strastne težnje po božjem, resnici in ljubezni posvečenem ter pravičnem življenju človeške družbe. Je pa sveti Frančišek znamenit tudi po tem, ker je učil in na svojem zgledu pokazal, da se more tak socialni ideal doseči v prvi vrsti le po reformi samega sebe po Gospodovih besedah, da si moramo prizadevati, da bomo bolj in bolj popolni, če hočemo biti vredni Očeta, ki je v nebesih. To je tudi neka revolucija, toda taka, ki preobrne človeka samega, da ga zopet usmeri k Bogu, da se, prešinjen Ljubezni, obrne k svojim bratom ter jim služi v duhu brezmejnje požrtvovalnosti. Socialna reforma iz osebne reforme — to je oznanilo svetega Frančiška, to je program svete Cerkve, to je naloga Katoliške akcije po Frančiškovem geslu: Pax et bonum — Delajmo dobro in v človeško družbo se bo vselil božji mir!

gih vzbudil veliko pozornost. Ansaldo namreč uvodno omenja prepričanje Anglije, da je vdor na njene otoke nemogoč, ako ga Nemci ne izvedejo do srede oktobra, ko napoči trajno slabo vreme v Rokavskem prelivu in v Angliji. Angleži na podlagi tega prepričanja menijo, da so dobili spet nekaj mesecev časa, da se varno pripravljajo za nadaljne boje spomladi. Ansaldo pravi, da so to jalovi upi, kajti nidesar ne dokazuje, da bi vdor v Anglijo ob nastopu slabega vremena ne bil mogoč. Nadalje je tudi vprašanje, če bo Anglija prihodno spomlad močnejša, kakor je letos. Medtem ko se Angleži glede vojne vdajajo sanjarjenjem, sta Hitler in Mussolini pri ocenjevanju vojne v zela v pretres vsa trda dejstva in sta sprejela sklepe, ki veljajo za nekaj bodočih mesecev naprej. Toda Anglija pozablja, da se usoda angleškega imperija ne bo najnostno odločevala na obalah reke Temze, marveč se prav tako lahko odloči tudi pri Sueškem prekopu v Afriki.

»Sovražnika, ki predstavlja največjo državo na svetu, nečemo podcenjevati,« piše »Tribuna«, »glede trajanja vojne se nečemo spuščati v kakšna riskantna prerokovanja, toda veselili osišča se zavedata, da sta materialno in moralno močnejši kot je Anglija, v gospodarskem pogledu pa lahko v miru gledata v bodočnost. Čim hujska bo borba, tem bolj sijajna bo tudi zmaga.

Nemški tisk o nadaljnem razvoju vojne

Berlin, 7. oktobra. b. »Hamburger Fremdenblatt« je poudaril ob priliki brennerskih razgovorov, da Anglija ni sposobna, da bi mogla predvideti, kaj se bo zgodilo prihodnje dni v Italiji in Nemčiji, kakšne metode, brzino in termin bodo uporabile osiščne sile za doseg svojih ciljev. Medtem ko mora Anglija hoditi po temi in tipati okoli sebe, kaj se bo zgodilo, imata Nemčija in Italija točno začitano pot, po kateri krepko stopata proti svojemu cilju.

»Essener Nationalzeitung«, ki je blizu maršala Göringa, govori o državah, ki nečajo spoznati politike, ki so jo proglasile Nemčija, Italija in Japonska. List objavlja članek pod naslovom: »Z vsemi sredstvi do končne zmagave.«

Požar v Berlinu

Berlin, 7. okt. AA. DNB: Snoči je v nekem poslopju starega dela prestolnice nastal požar. Ne vedo še prav, kaj je vzrok požara, ker se je pa v poslopju nahajalo skladišče starega materiala, se je ogenj naglo razširil, posebno v oddelkih, kjer je bil shranjen papir. Po zastrugi naglega nastopa gasilcev in policije so požar zadušili. Poškodovana so poslopja, ki so stara več kot sto let.

Ob 23 letnici Krekove smrti

H Krekovemu spominskemu dnevu

Ne da bi ga bil ravno iskal, sem našel tisto Krekovo pismo, ki mi je bilo tudi sicer v dobrem spominu. Drobno pismo v drobnih vrsticah. Kdo bi mislil, da ima taka kreпка osebnost tako drobno pisavo? Vsebinska pisma je sicer kratka, vendar zelo zgovorna. Ker pa je tudi za naše čase in razmere primerna, zato h Krekovemu spominu približujem in pojasnjujem to malo pismo.

Sredi septembra 1911 se je na Ljudskem odru v Ljubljani, ob njegovi slovesni otvoritvi, odigrala z velikim uspehom Finžgarjeva ljudska igra »Divji lovec«. Tedaj se je jasno videlo, kaj pomenita oder in igra za vzgojo narodove duše. Profesor Robida, režiser Ljudskega odra, je zadel žebelj na glavo, ko je dejal: »Oder kaže in vodi življenje.«

Tako torej, sem si ponovil: Oder kaže in vodi življenje. Obrnil sem se tedaj na dr. Kreka in ga prosil, naj mi navede močno svetopisemsko snov, ki bi nam na odru prikazala in govorila o lepoti in vrednosti krščanske ljubezni, predvsem o bližnjega v najnižjih plasteh človeške družbe. Mislim sem namreč in še vedno mislim tako, da je prav to največja socialna nevarnost za naš čas, da postopamo z nekaterimi preveč resno, z drugimi pa premalo. Tako se zgodi, da prvi ne ostanejo ponižni, drugi pa postanejo zagrenjeni.

Omenil sem dr. Kreku, kako se je v »Divjem lovecu« lepo pokazala ljudska duša, ki hoče biti prosta in svobodna, ne pa uklenjena na svojih tleh; kako pa da ta ljudska duša potrebuje tudi takih zgledov, ki ji kažejo pravo in zmagoslavno pot krščanske ljubezni. Pripravil sem, da bi majhen poizkus k temu napravil sam, vsaj s kakšnim igrokazom za kongregacije. Ko bi le vedel, sem mu pisal, kje bi našel svetopisemski junakiški zgled.

Obenem sem ga prosil, naj v posebnem predavanju opozori slovenske dramatičarje, oziroma jih vzpodbudi za to važno nalogo. Vse moške probleme rešuje drama tudi na slovenskem odru, zakaj bi se ne lotila še močnejšega dela, ki je prav versko-socialna potreba in zahteva: Prikazuje nam umetnost v zarji resničnega bratoljubja. To misel sem pač povzel po Krekovih socialnih predavanjih.

Dr. Krek mi je to pot takoj odgovoril. Ne mnogokaj, toda mnogo.

Silvine,
ne Rim. 16, 6. — nego Rim. 16, 13., cf. Mark. 15, 21 — je zate. Tisto Marijo, o kateri tradicija prav nič ne ve, seveda tudi lahko porabiš. Brez dvojbe je delovala religiozno in socialno — pri bolnikih, sirotah, vdovah.

Zahvaljam Te za seznam.
Za zdaj bom rajše zasebno, nego v predavanju, storil po Tvoji želji. Tudi in excelsis!
Prisrčno Te pozdravlja ves Tvoj Krek.
Prtovč, 30. IX. 1911.

Dr. Krek me je torej predomislil na drug Pavlov pozdrav Rimljanom v istem poglavju: »Pozdravite od Gospoda izvoljenega Rufa in njegovo in mojo mater.«

Pripomnil je tudi, da je ta Ruf isti, ki ga omenja evangelist Marko: »In prisilili so nekoga mimogrednega moža, ki je prihajal s polja, Simona iz Cirene, očeta Aleksandrovega in Rufovega, da je nesel njegov križ. Rimskim kristjanom namreč je bila Rufova mati dobro znana, zato jo apostol Pavel posebej omenja.

Pozneje sem k temu dobil še Krekovo ustno pojasnilo. Vsa krščanska dobrotelost v apostolskih časih, je menil Krek, bi se mogla v igrokazu navezati na Rusovo mater. Snov je bila torej najdena in ime za versko-socialno igro tudi: »Zena Simona iz Cirene. Po Krekovi zamisli bi mogla biti to močna socialna drama, ki bi naj iz križevе davnosti segala v trnovo sedanost.

Ne vem, je li dr. Krek o zasnovi in izvedbi take socialne drame govoril s katerim slovenskim pisateljem, kakor mi je v pismu zagotovil. Le neko pismo iz istega časa, pisal mi ga je Trentar Jož. Abram, mi je dalo slutiti, da je brččas ta prejel od prijatelja Kreka podobno pobudo.

Pozneje pa prilike in razmere niso nikoli več nanesle, da bi se bil mogel dr. Krek še kaj pobrigati za to reč. Ni mogel več misliti še na gledališki oder, ko pa so se take velike reči dogajale na odru življenja in je bil dr. Krek strnjn z njim s tako veliko dejavno ljubeznijo.

Vendar je škoda, da »Zena Simona iz Cirene«, kakor si jo je dr. Krek želel, še ni našla svojega dramatika. Naš čas in oder bi jo zelo potreboval. Imamo namreč nekaj dramskih del, ki kažejo, bičajo in kaznujejo krivdo, pa koliko nam je dano takih, ki poveljujejo dobrotelno krščansko ljubezen? Saj je tudi v življenju tako: le malo jih je, ki ne bi živeli v praktični zmoti: mnogi namreč mislijo, da so že popolni, če se ogibajo krivde. Taka popolnost je v Bogu — in h Bogu moremo priti le po krepovstnih dejanjih, predvsem pa z vajo ljubezni, to se pravi: s srcem, ki je vajeno storiti bližnjemu dobro. To ima po Krekovi besedi vrednost: »Tudi in excelsis...«

Mislil, da je ta duhovni pogled popolnoma v skladu s Krekovim duhom in delom, zato sem ga zapisal v njegov hvaležni spomin. S. S.

Vinko Brumen:

J. Ev. Krek v letih 1897-1907

V letih 1897-1907 je bil J. Ev. Krek prvič državni poslanec. Ker pa parlament ni bil zmožen nikakega dela, je bil že 7. septembra 1900 razpuščen in razpisane so bile nove volitve. Pri teh pa Krek ni hotel več kandidirati, raje je ostal doma ter se posvetil politični, prosvetni in gospodarski organizaciji.

Jeseni 1901 so bile volitve poslancev za deželni zbor. Tedaj pa je Krek tudi kandidiral, in sicer v okrajih Postojna-Logatec-Senožeče-Lož-Bistrica-Cerknica, kjer je bil tudi izvoljen. Pa Krek niti v deželnem zboru ni mogel priti do dela, ker je pripadal opozicijski stranki, ki se je v prvi vrsti trudila, da bi razbila deželnozborsko večino narodnonaprednih Slovencev in Nemcev. Krek je zlasti stopil v ospredje v boju za slovenske sejne zapisnike in v boju proti tedanjemu deželnemu predsedniku banonu Heinu, ki ga je imenoval našega Amana.

V tem času se je tudi povsem organizirala Katoliška narodna stranka, ki se je leta 1905 preimenovala v Slovensko ljudsko stranko. Krek je bil podpredsednik stranke in je bil v tem času vsaj za javnost še v najboljšem razmerju s strankinim predsednikom Iv. Sušteršičem, v stranko pa je spravil kasnejšega deželnega glavarja Fr. Šukljeta. Ker sta bila Sušteršič in Šuklje v tem času člana državnega zbora, je politično delo v domo-

vini slonelo v glavnem na ramah strankinega drugega podpredsednika Kreka. V tej funkciji je J. Ev. Krek pripravil tudi vse potrebno za nove državnozborske volitve leta 1907, prve po uvedbi splošne in enake volilne pravice, pri katerih je zato zopet kandidiral tudi Krek, ker je bil pač prepričan, da bo novi parlament mogel delati. Izvoljen je bil 14. maja 1907 v kamniškem okraju, ko je dobil 86,8% vseh veljavnih glasov.

Krek pa je v tej dobi mnogo delal tudi v drugih naših organizacijah. V tesni zvezi je bil zlasti s »Slovenskim katoliškim delavskim društvom«, ki ga je sam pomagal ustanoviti leta 1894 po znanem izletu na Šmarno gor. Prav tako je posvetil mnogo truda in dela »Podpornemu društvu delavcev in delavk tobačne tovarne«, ki se je ustanovilo leta 1900 in je bilo prvo strokovno društvo avstrijskega tobačnega delavstva. Krek je hodil v društvo na občne zборе, predaval je večkrat o strokovnih zadevah, razlagal je politične razmere, prirejal je z delavci izlete ter jim sestavljal prošnje in spise, seveda vse zastopni. Tako ni čudno, da se ga je tudi delavstvo oklenilo in je bil »v črni tobačni tovarni« Krek kar »neomejen gospodar«, kakor so trdili socialni demokratje.

Največ skrbi pa je Kreku v tej dobi delalo »Slovensko delavsko stavbno društvo«, ki se je ustanovilo leta 1898, od 3. marca 1901 dalje pa mu je predsedoval Krek. To društvo je zgradilo delavcem nad 100 hišic, zabredlo pa je v duhe gnotne težave, katere so ostale Kreku, ko društvo ni moglo več delovati.

Poživitev in razmah slovenskega združništva je tudi Krekova zasluga. Že od leta 1895 je bil on tajnik »Zveze kranjskih hranilnic«, od l. 1898 pa odbornik in od leta 1902 dalje predsednik »Gospodarske zveze«, ki se je leta 1903 preosnovala v ločeni »Zadružno zvezo« in »Gospodarsko zvezo« ter je Krek ostal predsednik prve. Prizadeval si je, da bi se ustanovila enotna organizacija vsega jugoslovenskega združništva, pa mu to ni uspelo. Celotno organizacijo, ki jo je sam vodil, so se pojavile nekake »separatistične težnje«.

»Slovenska krščanska socialna zveza«, sedanja »Prosvetna zveza«, je bila ustanovljena leta 1897; od 11. februarja 1900 do svoje smrti pa ji je predsedoval Krek. »Zveza« je hotela biti nekaka matica vsega ljudsko izobraževalnega dela na Slovenskem, obenem pa je bila izobraževalno društvo

ljublanskega delavstva. Ko je nastalo po deželi vedno več izobraževalnih društev in so se zlasti v Slovenskih gorah hitro množile »Mladiške« in »Dekliške zveze«, se je jeseni 1902 SKSZ zares preuredila v osrednjo prosvetno organizacijo, ki je vodila ljudsko izobraževalno delo po vsem Slovenskem ter priredila več velikih zborovanj, ne da bi opustila dotedanje delo krajevnega ljubljanskega izobraževalnega društva.

V SKSZ je vznikla tudi marsikaka akcija, ki se je pozneje osamosvojila. Krek sam je ustanovil in vodil zelo agilno društvo »Abstinent«, iz zamenjanja za slovenske izseljence je nastala »Rafaelova družba«, iz skrbi za obmejne Slovence »Slovenska družba« itd.

Vseh organizacij, v katerih je Krek v letih 1900-1907 delal, na tem mestu ni mogoče naštevati. Vendar naj omenim, da je nekaj časa kot podpredsednik vodil Leonovo družbo, ki je začela prav tedaj prirejati sestanke, na katerih naj bi se znanstveno obravnavala nekatera vprašanja in vršila o njih diskusija. Krek sam je večkrat predaval, rad pa je posegel tudi v razprave.

V vseh naštetih in še nekaterih drugih organizacijah je bil Krek sam med najprirednejšimi delavci. Zlasti predaval in govoril je v njih nešteto krat. Ni mogoče seveda ugotoviti točnega števila njegovih govorov in predavanj, a kar je ugotovljeno, je že toliko, da se lahko vprašamo, kako je to zmogel človek, pa magari da je bil Krek. Samo za volitve leta 1907 je govoril nad 60 krat.

Poleg vsega tega dela pa je Krek še dobil čas za pisanje. V tej dobi je izdal svoj »Socializem«, pripravil je »Narodno ekonomijo«, vsako leto napisal za Mohorjevo družbo zvezek »Zgodb sv. pisma«, priobčeval razne razprave v »Katoliškem obzorniku« in drugod, pisal uvodnike za »Domoljub«, članke za »Slovenec« in »Našo moč«, prevajal pesnice Ade Negri itd. V tej dobi je pač — točnega datuma še ni bilo mogoče ugotoviti — postal prelat in si je z odklonitvijo te časti obenem nakopal pokoro, da je moral za »Domoljub« stalno pisati uvodnike.

Več o Krekovem življenju in delu v l. 1900 do 1907 bo prinesel V. zvezek Krekovih Izbranih spisov, ki je pripravljen, da se bo kmalu pridružil že izišlim ter prinesel novega gradiva za spoznavanje Krekove duševne podobe. Izda ga Družba sv. Mohorja.

Lep gasilski praznik v Ptuju

70 letnica obstoja in delovanja ptujske gasilske čete

Ptuj, 6. oktobra.

Lepo jesensko jutro se je budi'o v Ptujju in bližnji okolici, ko so ga naznanjali po mestu budnice godbe, ki je pripravljala Ptujčane na velik dogodek. Ptujška gasilska četa praznuje 70 letnico svoje ustanovitve. Številne zastave vihrajo s hiš, okrašena so izložbena okna in slavnostno sta pripravljena prostora na živilskem trgu ter pri gasilskem domu.

Po sprejemu gostov na kolodvoru in po polaganju vencev na grobove pokojnih gasilcev na mestnem pokopališču so se proti dejeti začele zbirati na živilskem trgu in po Slomškovi ulici številne množice ljudi. Kmalu nato pa so začeli ob zvokih ptujske mestne godbe korakati na slavnostni prostor gasilci po četah. Na čelu vseh so nosili praporčki lepe prapore, katerih smo našli 19. Vseh gasilcev je bilo okrog 400. Ptujski prost g. Greif Ivan z gg. kaplanoma Jermanom in Savelijem. Med mašo sta ubrano prepevala cerkvena pevska zbor »Cecilije« in proštirske cerkve.

Po maši je spregovoril g. prost o velikih in vse premagajoči ljubzni do bližnjega, ki jo na najlepši način vrše vrli gasilci. Med drugim je omenil tudi veliko delo ptujske gasilske čete v 70 letih njenega obstoja. Po svojem govoru je blagoslovil gasilsko orodje. — Sledil je pozdrav predsednika ptujske gasilske čete g. Vidmarja, ki je med drugim pozdravil vse navzoče odličnike gg. zastopnika komandanta mesta kapetana Vukasoviča, prošta g. Greifa, starešino jugoslovenske gasilske zveze, ministra Snoja, okrajnega glavarja dr. Farčnika in podglavarja Preskarja, ptujskega župana dr. Remca, dr. Kodreta, starešino gasilske zajednice za dravsko banovino, ustanovitelja ptujske gasilske čete Stuedteja in zastopnike gasilskih žup, od katerih so bile zastopane Ljubljana, Maribor levi in desni breg. Ljutomer, Dolnja Lendava, Smarje pri Jelšah in druge. Poleg teh je bil še številno zastopani oficirski zbor poleg drugih zastopnikov. Predsednik Vidmar je na koncu svoje govor pozdravnega govora vzkliknil Nj. kralj. Vis. princu Tomislavu in vsemu kraljevskemu domu, nakar je godba zaigrala državno himno.

Sledil je krasen govor starešine jugoslovenske zveze ministra g. Snoja, ki je s svojimi besedami vžgal vse navzoče. Govoril je v glavnem o tesni povezanosti gasilstva s slovenskim narodom in njegovim poslanstvom za narod in državo. Močne besede so bile deležne velikega odobravanja. Nato je starešina gasilske zajednice za dravsko banovino g. dr. Kodre v daljšem govoru poudarjal veliko delo, ki ga vrši naše slovensko gasilstvo. Izrekel je najlepše čestitke ptujski gasilski četi ob njenem visokem jubileju. Omenil je tudi da so bili ob tej priliki odklikovani z zlatim križcem g. Horvat Martin, s srebrnim pa gg. Breznik Jože, podstarešina gasilske župe, Vauda, Hojker, Merc, Kmetec, Rakuša in Skaza, vsi od ptujske gasilske čete. Sledil je govor ptujskega župana g. dr. Remca, ki je pozdravil zborovanje v imenu mesta, nakar je bila slovesnost na živilskem trgu končana.

Gasilci in množice so nato odšle na Florjanski trg, kjer je bil takoj nato mimohod vseh sodelujočih gasilskih čet s prapori na čelu. Pred magistratom so bili zbrani vsi odličniki, ki so se divili strumnemu koraku naših vrlih gasilcev. Po mimohodu je bila v gasilskem domu razdelitev odlikovanjem vsem številnim odlikovancem ptujske gasilske čete, ki sta jo izvršila gg. dr. Kodre in Mežek Franc, tajnik zajednice. S tem je bila dopoldanska slovesnost končana. — Popoldne je bila najprej vaja ob sodelovanju vseh gasilskih čet na mestnem gledališču. Nato pa je bila v gasilskem domu zabava. — Ptujski gasilski četi ob njenem jubileju čestitamo!

Bombardiranje iz etra

V poznem poletju je nebo polno zvezdnih utrinkov, ki jih imenujemo perzeidi ali tudi solze svetega Lavrencija. Letos jih zaradi večne megle in neprestanega deževlja bolj redko vidimo. Le ob maloštevilnih jasnih nočeh smo lahko opazovali strele iz vsevirja. Toda kaj bomo rekli iz vsevirja, ko pa je italijanski zvezdoslovec Chiaparelli (1886) dognal, da prihajajo meteoriti iz razbitih kometov, slavni Diane Elis Strömgren pa je dokazal, da spadajo razbiti periodični kometi v naše osončje. Tako izhajajo perzeidi, ki se povračajo vsako leto v avgustu iz nekega kometa, ki so ga odkrili leta 1862. Po statističnih računih dobi zemlja dnevno okoli 24 milijonov strelcev iz neba v obliki kristalnega kamna ali železa in niklja. Drobni utrinki se navadno upepelijo, preden sploh prispejo do zemlje, večkrat pa padejo tudi na zemljo. Naši so meteorje najrazličnejše velikosti; od velikosti graha pa do več tisoč ton težkih. Posebno veliki so nikljevi meteorji, ki so padli pred milijoni let v Arizoni in predstavljajo vrednost 20 milij. dolarjev. Še pomembnejši je meteor, ki je padel 20. junija 1908 v Sibiriji vzhodno od Lene. Ko je padel ta meteor, je bil zračni pritisk tako močan, da je podrl gozdove v razdalji 120 kilometrov naokrog, dočim so dušljivi plini uničili okrog 1500 severnih jelenov. Veliko od meteorja povzročeno žrelo ima v sebi, kot so ugotovili, več tisoč ton niklja. Več ruskih ekspedicijskih se je že mudilo v Sibiriji in raziskovalo ta velikanski meteor. Če prodro meteorji v ozračje naše zemlje, začne v višini 100 km od zemlje žareti. Žarenje povzroča trenje z zrakom, ki nastane zaradi brzine padajočih meteorjev. Raztopi pa se le vrhnja plast meteorjev, jedro ostane pri malo večjem meteorju nepoškodovano, tako da bi ne bila izključena možnost, da bi v notranjščini meteorja padle na zemljo tudi žive bakterije.

Kljub temu, da je zemlja stalno izpostavljena bombardiranju iz nebesnega prostora, povzročijo meteorji razmeroma redke nesreče. Ni še dolgo

Pazite kaj pijete!

Zahtevajte vedno našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna za razne bolezni srca, želodca, jeter, žolča, ledvic razne katare in čiščenje krvi ter normalizira delovanje notranjih žlez in živcev

ono z rdečimi srci!

Naš voditelj na Stajerskem

Dr. Korošec na grobu svojih mariborskih prijateljev

Maribor, 7. oktobra.

Minister prosvete in predsednik senata g. dr. Korošec se je v soboto popoldne pripeljal v Maribor, kjer je imel prijateljski sestanek s svojimi ožimi sodružniki. Obiskal je tudi gospodinjstvo šole v Svečini. V nedeljo je obiskal svoj rojstni dom v Št. Jurju ob Ščavnici.

Danes pa je v spremstvu predsednika Prosvetne zveze dr. Hohnjeca mariborskega župana dr. Juvana in podžupana Žebota obiskal grobove prof. Gabriela Majcna in dr. Alfonza Wankmüllerja na Pobrežju. Na oba grobova je položil cvetje. Vence na grobu prof. dr. Majcna je imel napis »Najboljšemu prijatelju — dr. Korošec«, na Wankmüllerjev grobu pa je položil vence z napisom »Prijatelju dr. Wankmüllerju — dr. Korošec«. Nadalje je obiskal tudi grobove svojih prijateljev in tovarišev dr. Karla Verstovška in Fona. S Pobrežja se je dr. Korošec odpeljal s svojim spremstvom v Ptuj, popoldne pa se je poslovil od Maribora ter se vrnil v Beograd.

V Ptujju

Ptuj, 7. oktobra.

Danes dopoldne se je pripeljal v avtomobilom v Ptuj predsednik senata in prosvetni minister dr. Anton Korošec v spremstvu predsednika Prosvetne zveze dr. Josipa Hohnjeca in mariborskega župana dr. Alojzija Juvana. V mestu se je pomudil naš voditelj le kraji čas, nato je nadaljeval pot v Maribor.

Ameriško katoliško šolstvo

V Ameriških državnih šolah ni verskega pouka. Država pa ne ovira, temveč celo podpira ustanavljanje zasebnih verskih šol. Ameriški katoličani porabljajo to možnost in sami ustanavljajo ter vzdržujejo zasebne katoliške šole, ki imajo seveda prav tako pravico javnosti, kakor državne šole. Število njihovih šol je razveseljuje visoko. Letos je zapustilo katoliške šole — od višjih osnovnih do visokih šol — 76.000 absolventov. Toliko še niso nikdar dosegli. 58.250 učencev je prejelo diplome na 2146 zasebnih katoliških šolah. Akademski nasljev je doseglo v tem letu na ameriških visokih šolah in kolegijih 17.000 visokošolcev.

tega, ko so videli v Teksasu poštno letalo, ki je naenkrat eksplodiralo in strmoglavilo proti zemlji. Zelo so bili začudeni, ko so videli, da je letalo kmalu nato srečno pristalo. Pilot je pripovedoval, da je tik pred letalo nenadoma priletela žareča ognjena krogla, ki se je kakih 100 m pred letalom z velikim pokom razletela. V letalu so še našli sledi drobne železne toče, skozi katero je polzeo.

Drugi dež meteoritov pričakujemo v mesecu novembru. Novembrske zvezdne utrinke, ki dežujejo na zemljo med 12. in 17. novembrom, imenujemo leonide, ker se zdi, kakor da bi prihajali iz ozvezdja Velikega Leva.

La Guardia je zgubil cent

La Guardia, župan Newyorka, je poslal po končanem kongresu demokratske stranke, kjer je bil določen za predsedniškega kandidata Roosevelt, washingtonskemu poslanecu Randolphu majhno kuverto, v njej pa najmanjši ameriški novce, en cent. V kuverti ni bilo nikakega spremnega pisma. Poslanec je bil zelo začuden in vprašal pri županu, kaj naj to pomeni. Veseli župan je spomnil poslanca na stavo, sklenjeno pred nekaj meseci, ali bo demokratska stranka kandidirala Roosevelta pri prihodnjih volitvah ali ne. Župan je trdil, da ne, poslanec pa da ga bo. Stava je znala en cent. La Guardia je navdušen Rooseveltov pristav. Rekel je, da je zelo vesel, ker je zgubil stavo. Poslanec Randolph pa je daroval ta cent volivnemu muzeju demokratske stranke.

Če se otroci gredo pismošose

Pripovedujejo o sledeči zgodbi, ki se je pripetila v nekem švabskem mestecu ob Bodenskem jezeru. Štiriletni deček in njegova triletna sestra sta dan za dnem opazovala mestnega pismošosa, kako je prinašal pisma in jih spuščal v poštne nabiralnike po hišah. Sprva sta mislila, da pač že mora tako biti, pozneje pa jima je postala vsa zadeva vedno bolj zanimiva. Predvsem sta težko prenašala veliko krivico, ki se je nekaterim godila. Pismošosa je prinašal velike kuppe pisem navadno le nekaterim, na druge pa se ni hotel spomniti. Fantek je nekoč pismošosi predlagal, naj bo bolj pravičen in naj prinaša pisma vsem in ne samo nekaterim. Saj bi se dala pisma lepo razdeliti po hišah. Pismošosa se je prijazno nasmešnil, fantkov predlog pa je odklonil. Otrokoma ni šlo v glavo, zakaj so odrasli vendar tako trmisti in si ne dajo nič dopovedati. Odlična misel jima je padla v glavo. Doma je bil v materinem predalu cel šop pisem. S temi bi se že dalo kako pomagati. Rečeno, storjeno. Naslednjega dne sta otroka vzela z lepim modrim trakom prevezan šop maminih pisem. Njuno bistro oko je šlo po vseh hišah za pismošosem. Točno sta vedela, kje so ta dan dobili pošto in kje ne. V prazne nabiralnike po hišah sta vrgla nato »njuno« pošto. Na ta način sta vsaj ta dan pomagala tistim, ki se jim je zgodila krivica... Zvečer sta se oče in mati čudila, zakaj sosedom uhaja smeh, če se srečajo. To skrivnost jima je kmalu pojasnil stric, ki je tudi prejel pismo malih pismošosev. To so bila, čitatelj je že verjetno uganil, pisma, ki sta jih pisala oče in mati, preden sta se vzela.

Pogled na Dakar. V ozadju se vidi pristanišče. Tu se je ponesrečil poskus izkrcanja čet generala de Gaullea.

Drobne novice

Koledar

Torek, 8. oktobra: Brigita vdova; Starček Simona. Prvi krajec ob 7.18. Herschel napoveduje sprememljivo.

Sreda, 9. oktobra: Posvečanje cerkva. Dionizij, škof.

Novi grobovi

† Iz župnije Mekinje je v Splošni bolnišnici v Ljubljani umrl v 30. letu starosti Alojzij Lukšan, ključavničar v Knafličevi tovarni v Kamniku. Bil je vzoren fant, posebno vnet za KA. — Staršem in bratom pokojnega naše sožalje! Pokopali so ga 6. t. m. v Mekinjah ob veliki udeležbi ljudstva. N. p. v. m!

Osebnosti

= Promocija. Danes ob 11 dopoldne bo na ljubljanski univerzi promoviran za doktorja botanikarstva g. Ludvik Čepon, prefekt v 24. odih sv. — Mlademu doktorju iskreno čestitamo!

= V nedeljo sta se poročila na Jesenicah gospod Ručigaj Anton, namestnik KID in gđ. Marija Zvezda iz zavedne slovenske katoliške družine z Jesenic. — Na novi življenjski poti jima želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

= Danes se poročita v Celju sin kranjskega cerkovnika v p. režiser mariborskega narodnega gledališča gosp. Peter Malec in operna pevka gđ. Truda Baumgartnerjeva iz Celja.

Šolstvo v Prekmurju

Za obmejno šolstvo se je dozdaj pri nas malo napravilo. Banska uprava pa je zadnja let pokazala hvalevredno naklonjenost in pripomogla, da je vprašanje gradnje novih šolskih poslopj v obmejnih šolskih občinah prišlo na dnevni red. Tej skrbi je dal poudarka tudi prosvetni minister dr. Korosec s podporo 90 tisoč dinarjev, ki se je razdelila tako, da dobijo Markovci in Hodoš po 30.000 din. Cankova, Andrejci in Prosenjakovi pa po 10.000 din.

Občina Sobota-okolica dobi v kratkem dvoje novih šolskih poslopj. Otroci iz Rakičana hodijo zdaj 4 km daleč v soboško šolo, na prizadevanje župana g. Celca pa bo dobil Rakičan dvorazrednico, za katero je te dni komisija banske uprave izbirala stavbni prostor. Odločila se je za travnik pred rakičanskim parkom, ki je last banske uprave in bo ta naprošna, da ga prepusti za stavbišče. Ta prostor je izven poplavnega ozemlja in na razglednem kraju ob banovinski cesti pred vodom v vas. Lepo šolsko poslopje bo z banovinsko kmetijsko šolo, ki stoji na nasprotni strani, zgovoren dokaz, da je bilo v zadnjem času mnogo storjenega za kulturni in gospodarski napredek Prekmurja.

Novo šolsko poslopje dobi tudi vas Bakovci. Za njo so izbrali najlepše stavbišče v vasi ob cestnem križišču. Komisija je bila z izbero zadovoljna, saj bo šol daleč po prekmurju ravnini viden spomenik kulturnega prizadevanja našega podeželja. Tako bo občina Sobota-okolica z zgradbo teh dveh šol imela za daljšo dobo popolnoma urejeno šolsko vprašanje, kar je v priznanje poštvalnemu občinskemu odboru in županu.

Javna zahvala

Ob pričetku mojega I. privatnega izložbenega aranžerskega tečaja, so mi trdke: Felix Urbanc, Sv. Petra cesta, A. Zlender, palača Slavijec, manufaktura Novak, Kongresni trg, Brata Vlačja, Wolfova ulica, A. Pavlin, Selenburgova ulica, Anton Kane, Zidovska ulica, V. A. Janež, Aleksandrova cesta, Elektro Bogataj, Kongresni trg, Kolinska tovarna hranil, d. d., vsi v Ljubljani, katerim stalno aranžiram izložbe, izkazale priznanje za mojo započeto akcijo, z izredno denarno podporo in se čutim dolžnega jim na tem mestu izreči najiskrenejšo zahvalo.

Ker pa nimam namena si z mojim tečajem kovati kapitala, pač pa seznaniti trg. naročaja v aranžerski vedi, sem se odločil dati vsakemu mojemu učenec na prvotno določeni honorar poseben popust v razmerju prijavi in prejete denarne podpore od strani zgoraj navedenih tvrdk.

Vsem tistim, ki so že vplačali honorar po prvotni tarifi, se jim presežek ob pričetku tečaja vrne.

Engelman Albin, aranžer,
Ljubljana, Tavčarjeva ulica 1-III.

— Ljubljanska podzveza Z. F. O. Tečaj za odsekovne vodje mladcov in okrožne naročajske odsežneke bo prihodnje nedelje dne 13. oktobra v Ljubljani, v dvorani Rokodelskega doma (Komenčkova ulica 12), kjer se naj ve udeleženci zbero najkasneje do 8 zjutraj. Tozadevna pojasnila so bila vsem odsekem izdana s posebno okrožnico. Udeležba strogo obvezna. — Podzvezni svet bo tudi prihodnje nedelje 13. oktobra s pričetkom ob 9 dopoldne v starešinski sobi akademskega doma na Miklošičevi cesti 5 v Ljubljani. Vsako okrožje mora poslati vsaj dva svoja zastopnika in sicer v prvi vrsti br. predsednika ter br. načelnika! — Za udeležbo bo skupna služba božja ob 8 zjutraj v kapeli. Vzajemne zavarovalnice, vhod na Masarykovi cesti.

Smrtna nesreča 16 letnega drvarja

Dovje, 6. oktobra.

16 letni kajzarjev sin Anton Sodja iz Mojstrane je odšel drvariti s svojim starejšim bratom v Višjek v bližino slapa Peričnika. Brata sta pridno opravljala nelahko delo, tudi mlademu drvarčku Tončku je šlo delo spretno od rok. Okrog osmih dopoldne je spravljal Tonček hlode čez visoko previšno steno. Naenkrat je nič hudega slutečega Tončka spodnesel debel hloed čez steno, da je revež omahnil globoko v dolino. Ko je Tonček brat slišal, da je v kraju, kjer je Tonček delal, naenkrat vse utihnilo, je v zli slutnji pohitel h kraju nesreče. Z vrha previsne stene je v svojo veliko grozo takoj zagledal nesrečnega brata in pohitel k njemu. Prepričan je bil, da je Tonček že izdihnil. Ko pa je slišal, da njegovo srce še utripa, je takoj pohitel po ljudi.

— Dnevni in večerni tečaji za strojepisje, stenografijo, knjigovodstvo, korespondenco, računstvo, tuje jezike itd. se pričnejo na trgovskem učilišču »Christofov učni zavod«, Ljubljana, Domobranska cesta 15. Informacije, prospekte daje ravnateljstvo osebno ali pismeno.

— *Potovanje na Oplenac, Avalo in Belgrad* priredi Zveza bojevnikov v Ljubljani v času od 25. do 27. oktobra 1940. Odhod v petek, 25. t. m. ob 8 zvečer, povratek v ponedeljek, 28. t. m. ob 10 dopoldne. Prvi dan 26. oktobra obiščejo udeleženci grob »Neznane vojaka na Avali«, se poklonijo spominu blagopokojnega kralja Aleksandra na Oplencu, na povratku ogledajo naprave Gospodarske zadruge v Vienčacu in banovinsko zdravilišče v Arandjelovcu. Drugi dan je ogled mesta Belgrad. Stroški za to potovanje (vožnja po železnici III. razred hrzovlak, vožnja z avtobusom iz Belgrada na Oplenac in skupno prenočišče) znašajo za osebo 350 din. Za prenočišče v hotelu so merodajne dnevne cene in se mora ta strošek plačati posebel, kar je označiti v prijavi. Priglasje sprejema do sobote 19. oktobra t. l. pisarna Zveze bojevnikov na Masarykovi cesti (palača »Grafike«, II. nadst., v bližini glav. kolodvora) in sicer med uradnimi urami od 9—12 in od 15—18. — Zveza vabi k udeležbi predvsem tiste, ki so že doslej potovali z Zvezo bojevnikov na razna bojišča, dobrodošli tudi vsi bojevniki, njih znanici in prijatelji, ki še niso videli veličastnih spomenikov na Oplencu in Avali ter najlepši del Sumadije.

— *Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoj u krotoka jeter in nezadostnem izločevanju želodec, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo.* Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro prenesejo tudi pri večkratni uporabi.

Ogl. rog. 8. br. 30471/35.

— *Nova jama s kapniki v Podstredi.* Pri gradnji novega dela ceste nad trgovsko občino Podstreda so tamkajšnji delavci pri uravnavanju terena našli na podzemsko jamo s kapniki.

— *Elektrifikacija litijske okolice še dočaka zavodljivo napreduje.* Elektrificiranje je že polovico litijske občine. Še ta teden bo zagorela luč tudi v jablanski dolini in proti Sv. Gori, nato pa pride na vrsto druga stran občine proti Hotiču Verneku in Zepodju. Vsi ljudje pozdravljajo elektrifikacijo, posebno sedaj, ko je bolj težavno za potlej. Mnogo posestnikov si je nabavilo tudi motorje na električni pogon, mlatičnice, slamoreznice in podobno. Vse živi in se giblje v znamenju napredka.

— *Skladatelj Lucijan Marija Škerjanec je napisal 10 klavirskih skladb za mladino, ki so izšle v posameznih številkah mladinskega lista »Zvonček«, letnik 1939.* Te skladbe je izdala sedaj Glasbena Matica ljubljanska v svoji najnovejši ediciji ter jih izročila te dni na književni trg. Edicija stane 15 din.

— *Splav brez spremljevalca dosel v Brežice.* V noči od 4. do 5. X. t. l. se je odtrgal splav v Radečah pri Zidanem mostu, kjer je bil privezan in namenjen za Zagreb. Ker so pa splavljari pravčasno zapazili, da je splav ušel, so se z vlakom pripeljali v Brežice, da bi ga tamkaj prestregli. Toda splav ki je bil vreden 14.000 din, je zadel v srednji no-

silec brežičkega mostu tako močno, da se je razpolovil. Polovica splava so rešili na Catežu, kjer so ga s čolnom pristigli da je pristal, drugo polovico pa v Brežicah.

— *Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko.* ki deluje proti boleznim ledvic, srca proti kamnom, sklerozni, sečni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

— **VEČERNI TRGOVSKI TEČAJ** prične dne 8. oktobra. Informacije, prospekte daje trgovsko učilišče »Christofov učni zavod«, Ljubljana — Domobranska cesta 15. Telefon 43-82.

— *Nesreče na Jesenicah.* Miz. mojstru Svetelju z Jesenic je sekularka odrezala 4 prste na levi roki. Zdravi se v ljubljanski bolnišnici. Francu Dobravcu, ki je doma iz Vel. Kostrevnice pri Litiji in je uslužben pri KID kot žel. premikar, je stroj pritiskal levo koto hudo, da mu jo je zlomilo pod komolcem. — 40 kg težko železo je padlo na stopalo desne noge kovaču pri KID Balantu Jožetu, ki je tudi iz Vel. Kostrevnice. Zdravi se v bolnišnici Bratovske skladišnice na Jesenicah.

Po državi

* *Zivega so sežgali.* Kmet Lazar Cevap iz vasi Baljce pri Livnem je bil hudo skregan s svojimi sosedi brati Jarčeviči. Cevap je namreč nekega dne vzel sosedovega konja, ki se je pašel na njegovi njivi, ter ga zaprl v svoj hlev. Ni ga hotel vrniti, dokler bi mu sosedje ne povrnili napravljene škode. Sosedovi trije bratje pa so se zaradi tega hoteli maščevati nad Cevapom. Ko je bil sam doma, so trije bratje Jarčeviči vdrli v hišo ter Lazarija tako pretepili, da je omedlel. Ko je mož ležal v omedlevici, so Jarčeviči na ognjišču zakurili velik ogenj ter Lazarija vrgli vanj. Zaradi strašnih bolečin se je mož v ognju zavedel ter se skušal rešiti. Toda surovi Jarčeviči so ga spet vrgli na ogenj, dokler ni obležal. Nato so pobegnili. Takoj nato se je vrnila domov Lazarijeva žena, ki je vsa prestrašena rešila moža iz ognja. Toda siromak je bil že mrtev. Sodišče je enega izmed bratov oprostil, druga dva pa obsodilo po 18 let težke ječe. Državni pravdnik pa se je pritožil zoper preizkušeno kazeno.

* *Nočni davek v Zagrebu.* Dne 5. t. m. so v Zagrebu začeli pobirati novi nočni davek za nočni obisk gostiln, kavarn in zabavišč. Pobirajo ga seveda tudi po barih, avtomatskih gostilnah in bufetih. Obiskovalci barov in zabavišč ga morajo začeti plačevati že ob 10 zvečer, medtem ko ga obiskovalci gostiln in kavarn začnejo plačevati šele ob 11. Kdor izmed lastnikov lokalov ne bi pobiral tega davka od svojih gostov, bo moral plačati do 50 krat večji znesek za kazeno, poleg tega pa še do petsto dinarjev globe ter bo še do 10 dni zaprt.

* *V Zagrebu manjka drv za zimo.* Kakor poročajo zagrebški listi, v Zagrebu primanjkuje za zimo kuriva. Zagreb vsako leto porabi kakih 30.000 vagonov drv, do zdaj pa jih je dobil od zunaj le kakih 13.000 vagonov, tako da jih manjka za zimo 17.000 vagonov. Trgovci s kurivom zahtevajo, naj bi se ustanovila posebna centrala za prodajo kuriva.

* *V Rečini je utonil.* 50 let stari delavec Peter Celestin, ki je s pomočjo dveh prijateljev hotel potegniti na suho svoj čoln, ki je bil privezan za železniški most. Voda je zaradi nalivov bila silno narastla. Celestin je stopil v čoln ter hotel z njim priti čisto do brega, nakar bi ga vsi trije potegnili na suho. Voda pa je čoln potegnila s seboj. Celestin se je hotel rešiti na suho. Ker pa ni znal plavati, je siromak utonil. Njegov sin leži bolan kot mornar v Casablanci.

Slovenski sodniki so zborovali

Ljubljana, 7. oktobra.

Društvo sodnikov kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana, je v nedeljo dopoldne polagalo splošno bilanco o svojem notranjem in zunanjem poslovanju, o vseh akcijah, ki jih je upravni odbor društva vodil za izboljšanje socialnega in gnetnega položaja slovenskih sodnikov. V teh viharnih časih občutijo vse stanovske organizacije hudo težo, ko morajo svoje najbolje sile posvečati le vprašanju izboljšanja gmetnih sredstev za življenjske obstanek, ko na drugi strani ne morejo razvijati svojih duševnih moči za napredek stanov in naroda. Tudi društvo slovenskih sodnikov je bilo pod težo razmer primorano osredotočiti svoja stremljenja v prvi vrsti zavarovanju življenjskega obstoja sodnikov.

Predsednik sekcije ap. sod. dr. Stempihar je podal v svojem uvodnem poročilu splošno sliko o položaju slovenskega sodnika, pozdravljajoč najprej v lepem številu zbrane sodnike in državne tožilce iz raznih krajev Slovenije. Zastopana so bila vsa okrožna sodišča, tako Ljubljana, Maribor, Celje, Novo mesto in Murska Sobota. Tajnik dr. Stanko Strukelj je nato podal jedrnat in pregledno poročilo o vseh društvenih akcijah in stremljenjih. Društvo se je zavzemalo v prvi vrsti za to, da se čimprej uzakoni novi sodniški zakon in da se vsaj uzakonijo nekatera dopolnila k uradniškemu zakonu, posebno pa, da se izboljša gmetni položaj sodnikov in državnih tožilcev. Poročilo priznava, da niso bili doseženi v vsakem pogledu popolnoma zadovoljivi uspehi. Društvo je vse akcije vodilo vzporedno k drugim društvi sodnikov v državi. Zveze s posameznimi društvi žal niso bile tesnejše, kajti kakor pri ostalih vsedravnih organizacijah, se tudi pri društvi sodnikov pojavlja stremljenje po osamosvojitvi in za ustanovitev samostojnih organizacij. Ta težnja pri sodnikih še ni prešla pripravljalnega štadija. Intenzivno je bilo notranje delo društva. Kljub visoki umrljivosti sodnikov v preteklem letu se je število članov povečalo, kar je zasluga pravniškega naročaja, ki se zbira s polnim zaupanjem pod okriljem svoje stanovske organizacije.

Tako predsednik kakor tajnik sta se v toplih besedah spominjala tudi vseh lani umrlih članov, kajti smrt je pokosila prav odlične sodnike. Poročila društvenih funkcionarjev so bila z odobravanjem sprejeta. Stari upravni odbor je dobil soglasno polno razrešnico. Izvoljen je bil stari upravni odbor s predsednikom dr. Stempiharjem na čelu. Za podpredsednika je bil izvoljen s. o. s. g. Alojzij Zigon (Ljubljana), za tajnika s. o. s. dr. Stanko Strukelj (Ljubljana), za blagajnika s. o. s. g. Anton Sporn (Ljubljana). V odbor so bili dalje še izvoljeni: dr. Andrej Dolinar (Ljubljana), dr. Hinko Lučovnik, namestnik drž. tožilca v Ljubljani, Fran Orožen (Ljubljana) in kot zastopnik sodniških pripravnikov dr. Božidar Kobe (Ljubljana). Za poverjenike so bili določeni: dr. Fran Juhart in dr. Mirko Kežar za Maribor, dr. Josip Dolničar in Mirko Dežič za Celje, Jože Prijatelj in Dušan Jaklič za Novo mesto ter za Mursko Soboto g. Viktor Prohinar in dr. Bogdan Merhar. Zborovanje je bilo v veliki dvorani št. 79 na okrožnem sodišču. Sklenjeno je bilo, da ostane članarina neizpremenjena.

Od 15. oktobra do 28. novembra t. l.

I. privatni izložbeni aranžerski tečaj ZA VSE STROKE. Zahtevajte prospekt!

III. seznam darov za oltar sv. Jožefa v Ljubljani

Tretji seznam zopet izpričuje gorečnost častilcev sv. Jožefa, ki z velikim veseljem, kakor nekaj Izraelci za tempelj, prinašajo darove za novi veliki oltar. Vsa vseh doslej došlih darov že presega polovico cele proračunane vsote!

Na novo so darovali:

Po 10.000 din: Mastnak Marija, Neimenovana ljubljanska gospa, Neimenovani kmet kamniške okolice;

od 5.000 do 1.000 din: Neimenovano slovensko podjetje 5.000, Uslakar Helena 2.500, A. B. 2.000, J. A. 2.000, V. F. 1.500, P. J. Kranj 1.200, Neimenovani 1.200, Rakovec Marija z družino 1.000;

po 1.000 din: B. F., Bizjak Marija, Cesen Ivana, Drogenik Marija, † Drogenik Fr., F. O., Golčar Iv., J. F., J. M., pč. g. župnik Košmerlj Alojzij, K. C., K. U., Kosi Ana, Kunstelj Nežika, Konsumno društvo Ljubljana, M. J., Mozetič Jože z družino, Majce Lojze z rodbino, Majlovec Terezija, Martinčič Avgust, Neimenovani 4, Odlašek Minka, O. I., P. S., Perčič Ivan, P. I., P. F., Perne Janez, R. F., rač. Remeč Bogumil, Sadar Marija, † Slavijec, Jugosl. zavarov. banka, Štebi Ljuba, Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, T. I. z družino, prevzviš. g. škof dr. Ivan Jožef Tomažič, Terhovec Franc, Zaletež Franc, s. Z.; od 1.000 do 500 din: A. M. 700, Janež Ema, Amer. 500;

Ljubljana, 8. oktobra

Gledališče

Drama: 8. oktobra, torek: Kovarstvo in lju-bezen. Red Torek. — 9. okt., sreda: Romeo in Julija. Red Sreda. — 10. okt., četrtek: Revizor. Red Premierski. — 11. okt., petek: Razvalina življenja. Red B.

Opera: 8. okt., torek: zaprto. — 9. okt., sreda: Lok. Plesni večer. Gostovanje Pie in Pina Mlakarja. Izv.

P. n. občinstvo prosi upravo Narodnega gledališča v Ljubljani, naj prijaha pravčasno na začetek predstav Drami in Operi, ker motijo zamudniki poslušalce v auditoriju in izvajalce na odru. — Blagajna Narodnega gledališča sporoča p. n. bontonom, da zapade v plačilo drugi obrok za abonma do 15. t. m.

Zaradi nenadne oboletosti g. Franca mora predstava »Fidelia« za red A danes zvečer odpasti. Vse cenjene obonote prosimo uvidenosti.

Radio Ljubljana

Torek, 8. oktobra; 7 Jutranji pozdrav. — 7.05 Napovedi, poročila. — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) do 7.45. — 12 Vaški godci (plošče). — 12.30 Poročila, objave. — 13 Napovedi — 13.02 Od Triglava do Urala. — Koncert narodnih napoved. — 14 Poročila. — 14.15 Solska ura: Kako smo zaključili solsko leto v Črni Reki (g. Mirko Demšar) do 15 ura. — 18 Radijski salonski orkester (vo-di g. K. Petrič). — 18.40 O delu in energiji (g. prof. Miroslav Adlešič). — 19 Napovedi, poročila, objave. — 19.25 Nac. ura. — 19.40 Plošče (pisan spored). 19.50 Deset minut zabave. — 20 Reprodukcijski ork. koncert. — 20.30 A. T. Linhart: Zupanova Micka, komedija v 2. dej. (Rad. igralna družina) — 21.15 Koncert Rad. ork. — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Kvartet Fantje na vasi. — Konec ob 23.

Drugi programi

Torek, 8. oktobra: Belgrad: 20.30 Simf. konc. — Zagreb: 20 Prenos. — Sofija: 20 Vok. konc. — Budimpešta: 19.55 Zab. glasba. — Rim—Turin—Florenca: 21.45 Simf. konc. — Praga: 20.55 Baročna glasba. — Beromünster: 19 Harmonika. — Sottens: 18.15 Moderne melodije. — Atene: 20.15 Pl. glasba.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovenščini; YUF, YUG (19.96 m): 2.30 in 3.30 Poročila v slovenščini.

Poizvedovanja

Evidenčno tablico št. 966 od avtomobila sem izgubil. Najditeelj naj jo odda na ime Remič, Obrije 8, p. Moste, proti nagradi.

Zgubil se je paket od Naklega do Kranja. Pošten najditeelj naj ga izroči na policijski stražnici v Kranju, kjer bo dobil nagrado. Jože Koričnik, prodajalna, Pred Skofijo 16, Ljubljana.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič — Tržaška cesta.

po 500 din: Agnola Avguštin, Breznikar Jožefa, Christof Drago, ravn. zavoda istega imena, »Croatia« zavar. družba v Ljubljani, Čepon Lj., Dolinar Franciška, dr. D. Fr., Falgel Franciška, Gabrieljevič N., Hostnik Marija, H. M., Husjak Julijana, J. A., Hribernik et Comp., Kesler Marija, Lukič Anka, Leskover Marija, Miklave Terezija, M. M., Mikuš L., Neimenovana iz kongr. učitelje, Oblak Ivana, O. A., Pavlovič Jakob, Premk Vinko, Pernat Neža, P. A., Promena banka Ljubljana, Roeger Marija, Rožman Elza, S. I., Sink Franc, vč. g. kanonik Sušnik, Sodja Jože, vč. g. kanonik Šimenc Jožef, U. S. M., Z. M.;

od 500 do 200 din: Klemenčič Helena 405, Bukovec Matevž 400, A. M. 300, Balantič Ivana 300, Dobnik Helena 300, Mavec Maks 300, Neimenovani 300, Lovrenčič Ciril 275, Neimenovani 255, Češka industr. banka 250, Neimenovani 250, Vrtovec Milan 250;

po 200 din: Bajc dr. Franc, Čadež Anton, Go-dec Franciška, Hladnik M., Neimenovanih 6, Ozimič Jožef, Petkošič Josip, Repenčan A., Sarloh Jože, Serneč Mihael, Smolej Marija, Tomšič Marija, Vrčko Ivana;

od 200 do 100 din: Golf Anton 180, Jakin Ivan 150, Neimenovani iz Lj. 150, Neimenovani 150, Neimenovani 125, Čop Minka 120, Neime-novani 110;

Nadaljnji seznam darov sledi.

Kakor po poštvalnosti dobitnikov veselo raste zbirka darov, tako napreduje izvajanje oltarnega načrta. Pogodba s kamnosekom je sklenjena; podpeški in kararski marmor se dovaja; klesanje stebrov se prične po Vseh svetih. Tudi načrt prof. Plečnika za pasarsko delo t. j. za

tabernakelj in svečnike je dorisan; sestavlja se pasarski proračun.

Božja previdnost je doslej našo domovino kar čudežno obvarovala vojnih grozot. Iz hvaležnosti hočemo po močeh z darovi po svojem mogočem zaščitniku sv. Jožetu tudi nadalje prositi za mir. — Akcijski odbor za cerkev sv. Jožefa, ki ob toliki velesrčnosti dobitnikov cerkve z rastočim veseljem deluje, se vsem plemenitim darovalcem za vse njih darove prav iskreno zahvaljuje ter tudi nadalje priporoča njih blagohotni naklonjenosti. — Darove blagovolite pošiljati na Predstojništvo cerkve sv. Jožefa v Ljubljani, ali po položnici na št. 12.475: Jezuitski kolegij v Ljubljani.

Jesenice

ASK Gorenje ima svoj občni zbor v četrtek, 10. t. m. ob 8 zvečer v Krekovem domu. Udeležba članstva obvezna.

Litija

Prosvetno društvo v Litiji priredi za začetek igralske sezone 1940-41, v soboto, dne 12. oktobra ob 8 zvečer in v nedeljo, dne 13. oktobra ob 3 popoldne v dvorani Ljudskega doma v Litiji komedijo v treh dejanjih »Stari grehi«. Vse prijatelje poštene zabave vlijudno vabimo! Vstopnina običajna!

LJUBLJANA

1 Clani Vincencijeve in Elizabetne konferencie na Kodeljevem priredijo v nedeljo, dne 13. oktobra romanje k Materi božji v Petrovce pri Celju. Obenem obiščejo tudi svoječasnega zelo priljubljenega vodjo preč. g. dr. Alojzija Tomea. Odhod iz Ljubljane ob 5.30 zjutraj. Voznja polovična, in sicer 42 din tja in nazaj. Vabimo, da se tega romanja udeležijo tudi drugi prijatelji in dobrotniki konferencie.

1 Fantovski odsek Vič ima drevi ob 8 redni sestanek s predavanjem dr. Vinka Brumna. Udeležba za člane obvezna, gostje vjudno vabljeni — Bog živi!

1 Dekliški krožek Ljubljana — mesto. Drevi ob 8 bo izredno zanimiv in važen sestanek. Udeležba obvezna.

1 F. O. Ljubljana — mesto ima drevi ob 8 svoj prvi sestanek pod geslom »Mir mir« s predavanjem »Kako smo Slovenci postali narod«. Sestanek bo v društveni dvorani na porti franciščanskega samostana in je obvezen za vse člane. Bog živi!

1 Razstava slik Rika Debenjaka se podaljša do vključno srede, 9. t. m., na splošno željo številnih večerajšnjih obiskovalcev, ki bi si slike še radi ogledali. Za one, ki so že bili na razstavi, je vslop prost. Razstava je odprta od 9—18 v Jakopičevem paviljonu.

1 Vojnim dobrovoljcem! V sredo, 9. okt. ob 5 popoldne bo v društveni sobi (Franciščanska ulica 10) kratka komemoracijska seja društvenega upravnega in nadzornega odbora za našim vrhovnim poveljnikom iz svetovne vojne blagopokojnim viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. Po seji bomo položili vence pred spomenik v »Zvezdi«. Pozivamo v Ljubljani bivajoče tovariše na udeležbo. — Uprava.

1 Nabiralna akcija za slepce je vrгла okrog 40.000 din. V soboto in nedeljo sta organi »Lari društvi« »Dom slepih« in »Društvo slepcev« nabiralno akcijo, ki je zaradi požrtvovalnosti sodelujočih in dobročnosti Ljubljancem prav lepo uspela. Po sredo v nedeljo so se Ljubljanci rade volje odzivali na cestah nabiralcem, ki so prodajali listke po 10 dinar in dva din. Tudi nabiralci so se lepo polnili, drugi nabiralci in nabiralke pa so hodili celo po hišah. Vsega skupaj so nabrali okrog 40.000 din, ki bodo porabljeni za podporo članom Društva slepih. Najpotrebnejši bodo dobili podpore, ki jim bodo zalegle prav posebno ob sedanjih dražjih.

1 Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj na prazen želodec en kozarec naravne »FRANZ-JOSEF« grenčice.

1 Maturanti letnika 1920 ljubljanske klasične gimnazije so v soboto zvečer slavili 20 letnico mature v restavraciji ge. Slave Tomšičeve pri »Mraku« na Cesti 28. oktobra. Ga. restavracija je umela prav okusno okrasiti veliki salon, kjer so se jubilanti zbrali v lepem številu, kajti od 32 maturantov jih je bilo na sestanku 20. Restavracija pa je gostom tudi poskrbela, da so bili v vsakem pogledu popolnoma zadovoljni in se je zato tovariško razpoloženje zelo dvignilo. Od profesorjev, ki so bili jubilatnom dobri vzgojitelji in vodniki, so bili navzočni dr. Fran Bradač, Fran Gnezda, direktor v pokoji Josip Reiser in Josip Žilih. Sklicatelj sestanka drž. tožilec g. Branko Goslar je sestanek organiziral in se v prisrčnih besedah zahvalil navzočim gg. profesorjem, s pietetjo se je spominjal že umrlih profesorjev, tako dr. Josipa Debeveca, dr. Ivana Perneta, Frana Mazovca in dr. Ivana Zidarja, kakor tudi prerano umrlega sočela Josipa Zupana. Sestanek je prisrčno pozdravil s posebnim pismom upokojeni gimnazijski ravnatelj dr. Lovro Požar, ki se je opravičil, da se vabilu na sestanek žal ne more odzvati zaradi bolehnosti. Navzočni tovariši so obujali vesele in žalostne spomine na ono dobo, ko so v letih prve svetovne vojne vihre, dostikrat gladujoč, pohajali gimnazijo v Tomanovi ulici. Markiško je obujal tudi spomine na prve prevratne dneve. Sestanek je potekel popolnoma v tovariški harmoniji.

1 Velika zaloga gob. Oktober je najugodnejši mesec za jurčke in tudi druge gobe. Sončna nedelja je nabiralec gob izvalila v gozdove, kjer so mnogi naleteli na velike množice gob. Gozdovi v okolici, okoli Smednika in po Dolenskem so oživel. Vse je nabiralo gobe. Jasno, da je bil večerajšnji trg bogato založen z jurčki in lističkami. Jurčki so bili po 12 do 14 din kg, merica 3 do 4 din. V 12 vrstah na prostoru med semeniščem in škofijsko palačo so bile postavljene klopi za gobarje. Bilo je do 80 prodajalk, ki so prinesle po več kg gob.

1 Prvi kostanj na trgu. Večraj so tri kmetice prinesle prvi kostanj na trg. Zahtevale so 5 din za liter. Kostanj je letos posebno lepo obrodil okoli Laz. Kresnic in v sostrski okolici. Po Golovcu in na Rožniku ljudje marljivo nabirajo kostanj, ki ga rabijo za domačo prehrano. Ta kostanj še ni popolnoma dozorel.

Skladišča v največji francoski tovarni za orožje. Sedaj so vse zasegli Nemci kot vojni plen.

1 Motorno kolo ukradeno. Te dni je nekdo odpeljal v Maistrovi ulici Košniku Stanislavu 5000 din vredno motorno kolo znamke »Presto«. Motocikel je bil še dobro ohranjen in sivo pleškan. Tov. štev. 338.942.

1 Kolesa krađejo kar se le da. Zadnje dni je ljubljanska policija zopet prejela pet prijav o ukradenih kolesih. Tatovi so odpeljali tri moška in dve ženski kolesi, večinoma z dvorišč in pa izpred gostiln in trgovin. Izbirali so samo boljša in dražja kolesa, saj so bila skupaj vredna 7.300 din.

MARIBOR

Mestni avtobusni promet se je preselil v nove garaže

Maribor, 7. oktobra. Dne 6. oktobra t. l. se je preselil Avtobusni promet Mestnih podjetij iz dosedanjih poslovnih prostorov in iz garaž v Plinarniški ulici št. 5 v novo moderno avtobusno garažo na Tržaški cesti št. 41 in v Linhartovi ulici št. 1. V dosedanjih prostorih mestni avtobusni promet ni mogel več obratovati in se je zaradi neprimernih in pretesnih prostorov delala vsak dan precejšnja škoda na avtobusih, ki stanejo mestna občina mariborsko veliko premoženje. Avtobusni promet je bil v dosedanjih prostorih od svojega začetka, t. j. od konca decembra 1926. Za početek avtobusnega prometa z dvema avtobusoma je bila zamisel garaž poleg prostora mestne planarne docela odgovarjajoča. Garažni prostori so se izpopolnjevali vsako leto, kakor pač je naraščala potreba, vendar je bilo nemogoče urediti garaže in poslovne prostore tako, kakor to zahteva značaj avtobusnega. Ko pa je naraslo število avtobusov do 28, je moralo biti večkrat veliko avtobusov na prostem, ni bilo prostora za primerne delavnice in druge sodobne potrebe avtobusnega prometa. Ko je sedanja mestna uprava od leta 1935 pričela s popolno preureditvijo avtobusnega prometa, je uvidela lansko leto tudi nujno potrebo, da zgradi za avtobusni promet primerne garaže in poslovne prostore.

Ko je ravnateljstvo razmisljalo o primernem zemljišču za nove garaže, se je nudila prilika, da je kupila od tvrdke E. Zelenka & Co. ob Tržaški in Linhartovi ulici primerno zemljišče in tudi nekaj stavb, ki so še bile uporabne za potrebe avtobusnega prometa. Vsa ta velika naloga je zadelo sedanjo mestno upravo ravno v času, ko vojne prilike po svetu zelo otežkočujejo vsako redno delo, ni pa bilo mogoče kljub velikim težkostim, ki so bile predvidene, odložiti že dolgo razmišljanje načrt, ker je bila mestna uprava postavljena pred dvojico: ali da zgradi nove garaže, ali pa, da opusti, oz. reducira avtobusni promet. Gotovo ne bi bilo nikogar, ki bi bil odobral morebitni sklep mestne občine, da se avtobusni promet reducira ali celo opusti. Zato je mestni svet, zavedajoč se pri tem težkega bremena in velike odgovornosti, sklenil v svojih sejah dne 25. VIII., oz. 12. X. 1939, da se začne takoj z gradbo avtobusne garaže. Delo je bilo poverjeno tvrdki inž. Jelenc in Slajmer, ki je pričela z delom dne 16. oktobra 1939. Delalo se je skoraj eno leto, manj dva zimska meseca, ko je delo počivalo in je danes dokončano toliko, da je možna vselitev v nove garaže, manjkajoča dela pa se bodo dokončavala še nekaj tednov.

Velikost garažne dvorane (70x32 m) obsega 2240 m². Tej se priključi mehanična delavnica (12x33 m) v izmeri 395 m², električna in strojna delavnica v velikosti 150 m². Razen tega se je zgradilo še mnogo pomožnih prostorov, to so kovačnica, varilnica, prostori za gumo, akumulatorje in čistilni material v izmeri skupaj 50 m². Skladišče za nadomestne dele, staro železo, olje, sode, metan in orodje meri skupaj 560 m². Poskrbljeno je tudi

Ne odlašajte! **Umiračoča pomlad** So danes si ogledjte krasni film, o katerem govori vsa Ljubljana! Danes ob 16., 19. in 21. uri **Kino Matica** telefon 22-41

Vsi, ki so videli veliki umetniški film **Zbogom, Mr. Chips!** priznavajo, da so bile objavljene sodbe naših dramskih umetn. pravilne in njihova pohvala filma vseskozi na mestu. **KINO UNION, telef. 22-21** Predstave ob 16., 19. in 21. uri

Celje

Skupno društvo obrtnikov iz Celja in okraja

V nedeljo se je zbralo v Celju nad 400 obrtnikov iz Celja in Savinjske doline, da se pogovore o bodočem skupnem delu vseh združenj, ki so se združila po razpustu dosedanjih združenj in enotno močno skupno združenje, ki šteje okrog 1350 članov, in izvolijo novo upravo. Z zborovanja so obrtniki poslali vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju II., trgovinskemu ministru dr. Andreju, banu dr. Natlačnu in komisarju TOL. Po pozdravu okrajnega podnačelnika dr. Otrina, nadkomisarja Korena, zastopnikov Zveze slovenskih obrtnikov in tiska je predsedujoči Holobar Stojan govoril o prečih obrtniških zadevah in o delu, ki čaka novo upravo. O njegovem važnem referatu smo že poročali v ponedeljskem »Slov. domcu«. Obširno poročilo o delovanju razpuščenih združenj in o njih likvidaciji je podal tajnik g. Streinigg. Premoženje vseh združenj je prevzelo Skupno združenje in znaša 82.757 din. Nekatera razpuščena združenja, oziroma članstvo dolguje še 25.850 din na zaostali članarini, ki jo bo izterjalo Skupno združenje. Novo združenje bo imelo 16 odsekov. Vzhajna je bila debata o ustanovitvi odseka krojačev, v katero so posegle članice same. Pri volitvah je bil izvoljen odbor s predsednikom Holobarjem Stojanom in podpredsednikom Vozličem na čelu. Predložena je bila le ena lista, v odbor so bili izvoljeni: Ludovik Selišek, Anton Jager, Frnajo Dolžan, Franc Košu, Benedikt Malgaj, Majerič, Rafko Rednak, Ivan Knez, Lovišič, Hvas, Golež, Muhovec, Karel Perc in Fr. Strupi iz Celja ter Virjent iz Vranskega, Kočever iz Zaleca, Strozer iz Gomiljskega in Soline od St. Jurja pri Celju. Člani nadzorstva so Rudolf Perdan, Bratomil Rebek in Simenc ml. Občni zbor je sklenil, da se premoženje Združenja porabi za ustanovitev Obrtnega doma, upravo pa je pooblastil, da reši vse denarne zadeve z bivšimi odbori posameznih združenj in z zadrugami. V okraju bodo ustanovljena posebna obrtniška poverjeništa. Omenjali so kot kraje teh poverjeništev Vransko, Gomilsko, Braslovce in Polzele. Pred zaključkom so sklenili resolucijo, v kateri zahtevajo novelizacijo obrtnega zakona, ustanovitev vrhovnega gospodarskega sveta v Belgradu, svobodno Obrtno zbornico itd. Zborovanje se je zaključilo opoldne, ko so se obrtniki razšli v upanju, da bodo združeni kljub njihovi volji vendar tako enotni in močnejši več dosegli za napredek obrtništva.

c Duhovniški tečaj za celjsko podzvezo: Vse gospode dušne pastirje (ZFO) vjudno vabi na tečaj za duhovnike, ki bo v Celju dne 10. oktobra v mali dvorani Ljudske posojilnice. Začetek tečaja ob 10. Na programu so važna predavanja. Natančen spored predavanj prejmete v posebnem vabilu po pošti v torek.

c Zveza Bezenkove ulice z Mariborsko cesto je danes dvoredno čez Rakušev travnik. Prebivalci tega dela mesta, kjer je vedno več novih hiš in vil, ki se poslužujejo te poti, naslavljajo na občino prošnja, da bi se pot v drevedu nasula in uredila, ker je posebno v dežju neprehodna, polna mlak in blata, ki je prepojeno z raznimi olji in nesnago. Nadalje naj bi se namestili ena ali dve luči in se primerno zavaroval mostiček na koncu drevedora. Dokler ne bo zazidana cesta Bezenkove ulice in odprt predvideni direktni podaljšek te ulice, kar bo trajalo gotovo še nekaj let, naj občina posveti tej zapušeni aleji nekoliko pozornosti. Prepričani smo, da bo občinska uprava uvidela upravičenost tega apela in poskrbela za takojšnje ureditve poti.

c Poroka. V Vojniku pri Celju sta se večeraj poročila g. Šopar Stanko in gđc. Ujc Minka. Mlademu paru iskreno čestitamo in želimo mnogo sreče in blagoslova na njuni življenjski poti.

c Razpis jesenskih plemenskih sejmov za bike. Dne 4. novembra 1940. bo v Sv. Jurju ob juž. žel. plemenski sejem za bike sivočrnične pasme. Na sejmu se opozarjajo kmetovalci iz mestnega območja celjskega radi nakupa plemenskega blaga.

Blagovolite zaupati naročilo »Slovenčevega koledarja« našim inkasantom, ki te dni z običajnimi potrdili pobirajo naročnino za »Slovenca«!

c 7 Deželak Angela iz Radoblja pri Laškem je podlega poškodbi. Pred dnevi smo poročali o železniški nesreči, ko je tovorni vlak odbil s proge 17 letno hčerko posestnika iz Radoblja pri Laškem Dezelak Angela. Dezelakova je pri tem dobila težke poškodbe, si zlomila levo nogo in prebila lobanjo. Kot posledica tega je nastopil še meningitis in v soboto popoldne je v celjski bolnišnici umrla.

c 10.000 din vredno pnevmatiko je ukradel G. inž. Hugo Uhlir, ravnatelj Gostilničarske pivovarne v Laškem se je pred dnevi mudil s svojim tovornim avtomobilom v Dolnjem Logatcu. Tam mu je nekdo ukradel z avtomobila 10.000 din vredno rezervno pnevmatiko. Ko se je nekaj dni pozneje mudil g. inž. Uhlir v Celju in stopil v neko trgovino, je slišal dva moža, ki sta se s trgovcem pogajala in skušala prodati pnevmatiko tovrnega avtomobila, s katero razpolaga baje neki mož v Dolnjem Logatcu. G. inž. je postal pozoren in je zavezo prijavitelji policiji, ki je dognala, da je pnevmatiko ukradel neki žagar Adolf M. iz Dol. Logatca, ki jo je skušal prodati. Po srečnem naključju pa so ga še pravočasno ujeli. Pnevmatiko je policija zaplenila in jo vrnila lastniku.

več ne dobijo. Lastnik je razpisal za odkritje tatvine nagrado 800 din.

m Predstojništvo mestne policije opozarja vse lastnike avtomobilov in motornih vozil na pogon z bencinom in nafto, da stopi uredba o omejitvi prometa s takimi vozili v veljavo danes, v torek, dne 8. t. m. Uredba je bila objavljena v Službenem listu dne 5. t. m.

m Mariborska carinarnica dobi kemični laboratorij. V nedeljo smo že v »Slovenec« poročali, da je bila nova carinarnica v soboto kolavdirana ter jo je posebna komisija prevzela. Večraj so se začeli v novo upravno poslopje že seliti carinski uradi. Nova carinarnica je najmodernejša tovrstna zgradba v državi. Mariborski gospodarski krogi bodo posebno radostno pozdravili novico, da dobi mariborska carinarnica sedaj tudi svoj lastni kemični laboratorij. V novi upravni zgradbi so za laboratorij že določeni trije lepi prostori, finančno ministrstvo pa je odobrilo kredit pol milijona dinarjev za opremo teh prostorov. Kemični laboratorij na mariborski carinarnici je izrednega gospodarskega pomena. Doslej so se vršile namreč vse tozadevne preiskave na laboratoriju ljubljanske carinarnice. Maribor pa uvaža zelo veliko predmetov, pri katerih je kemična preiskava potrebna. Doslej je bilo pošiljanje vzorcev na preiskavo v Ljubljano zvezano z velikimi zamudami in znatnimi stroški, ko pa bo novi laboratorij urejen, pa bo vse to odpadlo.

m Iz pevskega zbora Glasbene Maticice. Na obnem zboru pevskega zbora Glasbene Maticice dne 4. t. m. je bil izvoljen za predsednika znani mariborski knjigar g. Koren, za podpredsednika ravnatelj g. Sever. V odboru so ga. Rozmanova, gg. Novak Jakob, Jagodič Ivan in Kajž Milan. — Pevski zbor Glasbene Maticice sprejema nove člane samo še v oktobru ob torkih, sredi in petkih ob 20 v risalnici meščanske šole na Stolnem trgu.

m Najvišje cene za kruh v okraju Maribor levi breg je določilo sresko načelstvo: za kg enotnega ljudskega kruha 5.25 din in to v kosih v teži 114 dkg 6 din, 57 dkg 3 din, 285 dkg 1.50 din ali pa 76 dkg 4 din, 38 dkg 2 din in 19 dkg 1 din. Kmečki kruh se prodaja kg po 5.50 din, specialni rženi kruh pa 6 din. Kmečki kruh ter specialni rženi kruh se pečeta v štručah ali hlebih po pol, 1 in 2 kg. Za peko enotnega kruha se sme uporabljati le pšenična moka, namleta v smislu tozadevne uredbe. Kmečki kruh mora biti narejen iz najmanj 50% ržene moke z dodatkom pšenične moke. Specialni rženi kruh se peče samo iz ržene moke. Pekovski mojstri se nadalje opozarjajo na določila, ki urejajo čas prodaje in čas peke kruha.

m Za torivitev letošnje gledališke sezone se je gledališka uprava odločila za heroično zgodovinsko komedijo »Cyrano de Bergerac«, ki je bila s prodornim uspehom uprizorjena na vseh pomembnejših odrih. V Mariboru doslej še ni bilo uprizorjeno tako grandiozno dramsko delo. Čisto svojevrstni vsebini je primerna tudi inscenacija (inž. arh. M. Hlad), kakor tudi vsa oprema iz dobe kardinala Richellieuja, ki ga avtor postavi tudi med gledalce v gledališču in v prvo dejanje.

m Sodobna tatvina. Lastniku parne pralnice Nedoggu je bilo ukradeno z njegovega avtomobila znamke Opel rezervno kolo, ko se je nahajal v soboto zvečer v kavarni Rotovž, avto pa je pustil pred kavarno. Na kolesu je bila čisto nova pnevmatika. Škoda je občutna, ker se danes avtomobilske gume

KULTURNI OBZORNIK

F. Schiller: Kovarstvo in ljubezen

(Prva predstava dne 5. oktobra 1940)

Čeprav je Friderika Schillerja, prvega klasika na slovenskem odru, v novejši dobi precej izpodrinil večji dramski genij, Shakespeare, je vendar prav, če od časa do časa uprizorimo zopet kakor izmed njegovih del. Posebno danes, ko nas je naturalizem s svojo snovnostjo do dna razočaral, ko nam je gledališče kot »moralna ustanova« iznova ideal ter nam je etična lepota prav tako draga kakor estetska — dasi seveda nocoj te živovati oni — utegnejo biti tudi Schillerjeva dela zopet aktualna ter pritegniti k gledališču zlasti širše občinstvo. S tega vidika je tudi »Kovarstvo in ljubezen«, ki je prišlo po 14 letih v novem prevodu (F. Albrecht) in v novi režiji zopet na oder naše Drame, srečno izbrano delo, tembolj, ker nas je tudi uprizoritev povsem zadovoljila.

»Kovarstvo in ljubezen« sicer ne spada med največja dela dramske umetnosti ter nas zlasti kot tragedija danes ne prepričuje več, vendar še vedno kljubuje času deloma zaradi svoje teatralne učinkovitosti, predvsem pa zaradi svoje etično-socialne misli, ki kljub patosu kaže, da je pognala iz prepričanega in bojevitosti srca. To delo je v bistvu izpoved, krik pesnikove ljubezni in srca, ki sta mu narekovala dramo, ki naj bi bila podoba časa, a je v resnici postala bolj dramatsko bojišče za spopad dveh nazorov, materializma in idealizma, ali preprosteje, pokvarjenosti in plemenitosti, človečnosti in njenega nasprotja. Tej misli je poskušal Schiller opriči resda v sodobnem življenju ter zaradi tega postavil dejanje tragedije na živo socialno nasprotje svoje dobe, na plemstvo in meščanstvo, pi ka nam ju hkrati predstavlja kot svet etičnega nasprotja. V ta vnaprejšnji okvir je postavil avtor osrednjo zgodbo te svoje meščanske zaljubljenosti, nesrečno usodo preproste meščanske deklice Lujize in njenega ljubimca, majorja Ferdinanda, ki je hotel nasproti ubijajočemu in razdvajajočemu nasvetu predsednikov in podlosti izpričati svojo vero v zedinjajoči in osvobajajoči svet človečnosti, a padeta zato oba kot žrtvi zlobnih spletak. Zato je kasnejši naslov »Kovarstvo in ljubezen« primernejši kakor prvotni »Luiza Millerjeva«, ker obseže ne le snovno, ampak tudi idejno vsebino dela. Kajti »Kovarstvo« ni samo intriga, na kateri stoni dramsko dejanje, ampak označuje hkrati pokvarjenost višjih slojev, proti kateri je pisatelj v prvi vrsti usmeril svoj protest. Ko gledamo vse te pokvarjene predstavnike dvora in države, kakršni so predsednik Walter, dvorni maršal, tajnik Wurm ter »vladajoča« priležnica lady Milford, določno čutimo, pisateljevo kretljivo, ki ne odkriva toliko osebnih grehov, kolikor kaže na tipične zastopnike stanu in navideznega družabnega reda, ki pa predstavljajo v etičnem in socialnem svetu dejansko največji nered, saj so podložni zanje le brezpravni sužnji in ljudje navadno blago. Temu postavljajo nasproti prav tako tipično podobo meščanske idealnosti, plemenitosti in dobrote, čeprav je godbenik Miller in njegova družina na splošno orisana mnogo verjetneje. Tako Schiller nasproti znanemu plemstvu, ki skriva v sebi vso moralno pokvarjenost, poudarja notranje plemstvo plemenite in svobodne človečnosti. In ta etična misel o dostojanstvu in vrednosti človekove osebnosti se je dosihmal ohranila kot najmočnejša vrednota pričujoče tragedije, medtem ko tako postavljeno socialno nasprotje običajno kot izrazito tendenco in estetični primitivizem. Pa tudi kot ljubezenska zaljubljenost delo ne prepričuje več, kajti Lujizina in Ferdinanova smrt je posledica intrige, pri kateri celo sama nista brez krivde, in je zaradi tega pač ganljiva, a ne tragična in očičujoča. Zato napravi konec prvega dela mnogo silnejši vtis kakor pa konec zadnjega dejanja. Toda te pomanjkljivosti opazi le bolj estetsko prebudeni okus, medtem ko tisti, ki iščejo v umetnosti predvsem sorodnega sentimenta, najbrž tudi danes ne bodo razočarani.

Ko poudarjamo etično vrednost in sociološko upravičenost Schillerjevega dela, pa seveda ne

smemo prezreti tudi njegovo uporabljivost v čisto gledališkem smislu. Letošnja uprizoritev, ki je bila tako v režijskem kakor v igralskem pogledu vzorna, je sicer pokazala, da tudi največja volja in sposobnost ne moreta rešiti dela tam, kjer je pomanjkljivo ali zastarano, vendar pa nas je obenem prepričala tudi o njegovi odskrsni živosti in še vedno hvaležni teatritiki. Režiser g. Peter Malec, ki je prišel to pot gostovat iz Maribora, je pokazal z uprizoritvijo »Kovarstva in ljubezni« prav tako velik smisel za delo pisatelja kot takega, kakor je skušal nasprotno izbrati tudi njegove odskrsne možnosti. Posrečilo se mu je doseči redko skladnost med prostorom, besedo in igro, tako da je bila predstava v resnici užitek. Kakor je dobro poudaril dvodelnost zunanje gradnje s tem, da je strnil do prvega in prava za prav edinega odmora prvi dve dejanji in tako vzporedil višek s končno katastrofo, tako je z velikim čutom za značaj dela pokazal tudi notranjo polariteto z dvodelnim stiliziranim prizoriščem, predstavljajočim zdaj dvor, zdaj Millerjevo stanovanje. Prednost tega prizorišča ni le v njegovi slikovitosti in tehnični enostavnosti, ampak v prvi vrsti zasluži priznanje zato, ker je omogočilo dejanju razmah in dalo besedam pravi okvir. Medtem ko je bilo prizorišče »meščanske tragedije« pomaknjeno v ospredje in stisnjeno v ozke meje preprostega doma, je bilo prizorišče »kovarstva« širše, kakor zvezano iz salona v salon, v katerih vladata bogastvo in spletkarstvo. To prizorišče, ki je kljub odskrsni stilizaciji razodevalo tudi močan smisel za slog dela in dobe, je vsekar v čast tistemu, kdor ga je zamislil. Posebej pa moramo režiserju šteti v dobro tudi to, da je besedni patos pričujočega dela napeljal v umirjelo struje plemenite oklajakacije in čim verjetnejšega govora, ter poudaril nasprotja ne le v miselnih antitezah, ampak tudi v nastopu in igri posameznih igralcev. To je dalo uprizoritvi vseskozi značaj dovršene in polne odskrsne podobe.

Pa tudi igralsko je bila predstava na lepi višini. Po daljšem presledku je zopet nastopil g. Levar, ki je v vlogi predsednika Walterja podal nad vse prepričljivo podobo dvornika, ki vse do konca združuje v sebi zunanje dostojanstvo in notranjo pokvarjenost. Njegovega sina Ferdinanda, tega svobodnjaka in zanesenjaka v vojaški sukni, je izoblikoval g. Jan z uglasjeno zunanjo igro in krepkimi besednimi poudarki. Posebno se je uveljavil v nastopih z očetom in pri Lady; tudi njegovo razmerje z Luizo je bilo v ljubezni podano z vso prisnostjo, viharno in toplo, medtem ko prehod v ljubosumje ni bil več tako prepričevalen. Ga. Ančka Levarjeva je to pot zopet našla sebi ustrežajočo vlogo; njena Lujiza je bila doživljata podoba, ki se je po začetni nesigurnosti takoj znašla in bila zlasti kot preizkušana ljubeča in žrtvujoča se hči vseskozi primerna. Zakonca Millerja sta igrala ga P. Juvanovca, ki je Lujizino mater podala z neprilicnostjo, ki smo je pri njej vajeni, in g. Gregorin, čigar godbenik je bil prav tako domača, a hkrati odlična podoba ponesnega meščana. Razen teh je treba omeniti še nekatero osebo, ki jih je avtor postavil v dvorsko okolje. Knezov komorni sluga, ki ga je igral g. Skrbinek, je sicer epizodna vloga, vendar je bil njegov nastop poleg zadnjega prizora drugega dejanja najmočnejši del celotne predstave. Po zadržani igri, ki ni iskala zunanjih učinkov, mu je bil podoben g. Sever kot tajnik Wurm, ki je zlasti v drugem delu igre pokazal mnogo značilnih potez tega zavrnjenega spletkarja. Primeren je bil tudi g. Peček v vlogi dvornega maršala, te operetne karikature dvorjanske načitkane praznote. Posebej moramo omeniti tudi problematično podobo lady Milfordove, katero je v zunanji podobi in plemeniti deklaraciji učinkovito podala ga M. Boltar-Ukmarjeva, čeprav nam je psihološko ni mogla približati bolj, kakor je to storil avtor, ki je to vlačugo-svetnico potreboval predvsem za svoj moralni poudarek ter ji tako sam spodmaknil trdna tla verjetnosti. France Vodnik.

benške province, potem Albanci in Grki v nekaterih krajih Južne Italije in Sicilije, dalje nekaj majhnih kolonij Nemcev, Slovanov, Katalonov in Romunov, ki so se tu in tam ostali kot sled starih preseljevanj ter kot kuriozitetna jezikoslovceva. V obrobni pokrajini največjih pridružitve se širi raba italijanščine med mlado generacijo zelo hitro. (Str. 11.) Drugi del govori o zgodovini Italije, od rimske dobe, do razpada imperija, preko novega preporoda, tuji vplivi, revolucionarna gibanja ter borbo za nezavisnost ter zopetni vstop Italije v mednarodno politiko. Največji oddelek je posvečen zunanji politiki v letih 1922 do 1929. Tretji del govori o italijanski državi ter notranji ureditvi in ustroju, pa tudi o kolonijah. Zadnji del pa o gospodarskem pomenu Italije. Slike, ki so priložene, kažejo nove stavbe v Italiji, zlasti nove avtomobilske ceste, ter nekaj lepih močnatih stavb. Zanimivi so grafikon, ki ponazarjajo razdelitev italijanske oblasti, zakonodajnih in izvršilnih organov ter organizacija fašizma.

Naša knjiga, št. 2. — Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani je začela po zgledu drugih založništev izdajati svoj poseben listič pod naslovom Naša knjiga, ki ga urejuje pesnik Severin Sali. Zdej je izšla že druga številka, kjer so predstavljene novitete te založbe (Jugoslovanske knjigarne), ki so izšle zadnje mesece (Ušeničnik IV. zv., Mihelčič: Zdravilne rastline, Snaj: Uvod v sveto pismo nove zaveze, Severin Sali: Slap tišine, Dušan Ludvik: S potepuško palico), istočasno pa tudi naznanjene nove knjige, ki se pripravljajo in izmed katerih je n. pr. Bunčeva: Pregled slovenske slovnice že izšlo. Naznanjene so: Jalen: Zbirka novel. Previsi, Bevk: zbirka novel Mlada njiva, prevod madžarskega klasika Madacha, Tragedija človeka v prevodu prof. V. Novaka in T. Debeljaka ter prof. Kureta Francoščina brez učitelja III. del, Razgovori. Med te napovedi in priporočila pa je raztresenih več krajskih zanimivih člankov, tako spominski članek o Gutenbergu ob priliki 500-letnice tiska, dve pismi o Knjižnih problemih; Kastelčev o bibliofilijski knjigi, in Duhovnikov o ceneni knjigi Jesenovca se spominja 50-letnice Fr. Bevka. Zanimivo je kramljanje o dijaku in knjigi, za čas pričetka šolskega leta, kateremu je namenjena tudi statistika šolskih knjig, ki jih je izdala Jugoslovanska knjigarna. Glasirajo se tudi prevodi slovenskih pisateljev v tuje jezike. — Pregledi najnovejših slovenskih, južnoslovanskih in tujejezičnih knjig informirajo o našem knjižnem trgu. Založnica pošlje ta list na zahtevo zainteresentom tudi brezplačno.

ŠPORT

Šport zadnje nedelje

Lahka atletika je bila zopet v ospredju zadnje nedelje; zlasti je bilo veliko zanimanje za balkanske igre v Carigradu ter za moški miting, ki je bil na Stadionu v soboto in nedeljo, kjer je bil tudi lep ženski miting dopoldne. Pa tudi nogometiški so bili zelo agilni. V naslednjem pa si ogledimo še rezultate posameznih tekem:

Balkanske igre v Carigradu

Na prvem mestu je Grčija s 7 zmagami, druga je Jugoslavija s 6 in tretja je Turčija, ki ima isto število zmag.

Tehnični rezultati prvega dne:

Tek na 100 m: 1. Stefanović (Jug.) 11; 2. Fiset (Turč.) 11.2; 3. Musafir (Turč.) 11.3.
Tek na 110 m preko zaprek: 1. Mantikas (G.) 15; 2. Faik (T.) isti čas; 3. dr. Buratović (J.) 15.6.
Met kroglice: 1. Aral (Turč.) 14.40 m; 2. Stefanikis (Grč.) 14.25 m; 3. Ateš (Turč.) 14.17 m.
Met kladiva: 1. Inž. Stepišnik (Jugosl.) 54.42; 2. Gojič (Jug.) 45.21; 3. Dimitropulos (Grč.) 44.91.
Tek na 400 m: 1. Melih (T.) 50.5; 2. Despot (J.) 50.7; 3. Klinar (J.) 50.9.
Skok s palico: 1. Tanos (Grč.) 3.70 m; 2. Muhitin (Turč.) 3.60; 3. Lenert (Jug.) 3.60 m.
Tek na 1000 m: 1. Košir (Jugosl.) 4:04.4; 2. Maksud (Turč.) 4:04.8; 3. Velkopulos (G.) 4:06.5.
Skok v daljavo: 1. Lazarevič (Jug.) 7.06 m; 2. Lambrakis (Grč.) 7.04 m; 3. Klinos (Grč.) 7 m; 4. Lenert (Jug.) 6.95 m.
Stafeta 4 krat 100 m: 1. Turčija 43.5; 2. Grčija 44.3; 3. Jugoslavija 44.3.

Jugoslovani so tekli v postavi: Stefanović, Lazarevič, Radonič in Buratović. Naša štafeta je izgubila prvo mesto samo zaradi slabe predaje.

Tehnični rezultati drugega dne:

Skok v višino: 1. Lekasas (Grčija) 187 cm; 2. Lambru (Grčija) 187; 3. in 4. Abramović (Jugoslavija) in Zefri (Turčija) 180 cm.
Tek na 200 m: 1. Melih (Turčija) 22.6; 2. Mutaver (Turčija) 22.8; 3. Račić (Jugoslavija) 23.
Tek na 800 m: 1. Maksud (Turčija) 2:01.2; 2. Marković (Jugoslavija) 2:01.6; 3. Strakatos (Grčija) 2:01.9.
Med diska: Silas (Grčija) 50.10 m (nov balkanski rekord); 2. Veisib (Turčija) 43.20; 3. Čurčić (Jugoslavija) 41.15.

Tek na 400 m preko zaprek: 1. Faik (Turčija) 56.4 (nov turški rekord); 2. Melih (Turčija) 58; 3. Klinar (Jugoslavija) 58.9; Banjšček (Jugoslavija) je bil šele peti.
Triskok: 1. Palamotis (Grčija) 14.50 (nov balkanski rekord); 2. Sabru (Turčija) 14.38; 3. Marinotis (Grčija) 14.25; 4. Vučević (Jugoslavija) 14.09.

Met kopja: 1. Mavsar Darko (Jugoslavija) 64.24 (nov jugoslovanski rekord); 2. Papas (Grčija) 61.64; 3. Markušič (Jugoslavija) 59.89 m.
Tek na 5000 m: 1. Mavropoulos (Grčija) 15.22; 2. Husein (Turčija) 16.00.8; 3. Mustafa (Turčija) 16.02.2. V tej disciplini Jugoslavija ni postavila nobenega tekmovalca.

Maratonski tek: 1. Ragazos (Grčija) 2.41.37; 2. Sefki (Turčija) 2.43.33; 3. Kiriakides (Jugoslavija) 2.46.49.

Balkanska štafeta 800 krat 400 krat 200 krat 100 m: Jugoslavija je nastopila v postavi Košir, Klinar, Račić in Stefanović.
 1. Jugoslavija 3:25.8; 2. Grčija 3:28.9; 3. Turčija 3:29.5.

Ženski miting SK Planine na Stadionu

Skok v višino: 1. Pribošek (Zel.) 1.28 m, 2. Bati (Zel.) 1.25 m, 3. Pogačar (Plan.) 1.25 m.
Tek na 60 m finale: 1. Muravs (Zel.) 8.5, 2. Veselič (Zel.) 9.0, 3. Merala (Plan.) 9.0, 4. Klančnik (Plan.) 9.4, 5. Mali (Gor.) 9.4.
Met kroglice: 1. Milica (Zel.) 8.22 m, 2. Kocjan (Plan.) 8.21 m, 3. Tome (Plan.) 8 m, 4. Nataša (Zel.) 7.72 m, 5. Torkar (Gor.) 7.72 m.
Tek na 100 m: 1. Muravs (Zel.) 13.7, 2. Bati (Zel.) 14.6, 3. Škerl (Plan.) 15.0, 4. Koprivnik (Maraton) 15.3.
Skok v daljavo: 1. Pribošek (Zel.) 4.50 m, 2. Muravs (Zel.) 4.22 m, 3. Veselič (Zel.) 4.15, 4. Pogačar (Plan.) 3.94 m.
Stafeta 4 krat 100 m: 1. Zelezničar 56, 2. Planina 58.3.
Met diska: 1. Tome (Plan.) 28.30 m, 2. Pribošek (Zel.) 26.34 m, 3. Torkar (Gor.) 26.02 m.
Met kopja: 1. Tome (Planina) 25.66 m, 2. Kocjan (Plan.) 21.45 m, 3. Torkar (Gorenjec) 17.99 m.

Moški miting SK Planine

Tek 200 m sen.: 1. Skušek Marjan (Planina) 24.9, 2. Pohar Avgust (Bratstvo) 25.0, 3. Kocelj Stanislav (Planina) 25.3.
Tek 200 m jun.: 1. Hrovatin Mirko (Zelezničar) 24.2, 2. Bratož Mirko (Planina) 24.6, 3. Burja Tone (Planina) 25.1, 4. Bernot Franc (Hermes) 26.6.
Tek 800 m sen.: 1. Šrakar Franc (Concordia) 1:58.0, 2. Agreš Anton (Celje) 2:02.3, 3. Schmiederer N. (Rapid) 2:02.4 (nov mariborski rekord).
4. Hlebce Jože (Primorje) 2:11.0.
Tek 10.000 m: 1. Kien Lado (Primorje) 34:33, 2. Stojšek Hinko (Maraton) 35:24.0, 3. Zupan Stanko (Bratstvo) 35:51.0, 4. Starman Ivan (Hermes) 36:29.0.
Troskok sen.: 1. Kraner Martin (Planina) 12.16 m, 2. Dr. Časny (Planina) 11.65 m, 3. Kompore Tone (Planina) 11.64 m, 4. Malič Jože (Ilirija) 11.61 metrov. Izven konkurence je skotil Smolej (Planina) 12.84 m.
Troskok jun.: 1. Nabernik Jože (Zelezničar) 12.85 m, 2. Vidic Jože (Planina) 11.87 m, 3. Merala Marjan (Planina) 11.70 m, 4. Burja Tone (Planina) 11.31 m.
Skok s palico: 1. Oroszy Reinfried (R.) 3.50 m, 2. Pribošek Franc (Bratstvo) 3.40 m, 3. Smrdelj Viktor (Maraton) 3.30 m, 4. Milanović Brano (Ilirija) 3.00 m.
Met kopja jun.: 1. Urbančič (Planina) 46.50 m, 2. Remeč (Planina) 43.80 m, 3. Veihar (Ilirija) 41.40 m.
Met kopja sen.: 1. Rigler (Planina) 45.95 m, 2. Gregorovič (Zelezničar) 45.40 m, 3. Peters (Ptuj) 45.18 m, 3. Kraner (Planina) 42.45 m.
Skok v višino jun.: 1. Milanović Brane (Ilirija) 1.70 m, 2. Mihelčič (Planina) 1.55 m, 3. Furman (Planina) 1.55 m.
Skok v višino sen.: 1. Bratož (Ilirija) 1.70 m, 2. Pribošek (Bratstvo) 1.65 m, 3. Gregorc (Zelezničar) 1.60 m.
Skok v daljavo sen.: 1. Dr. Časny (Planina) 6.02 m, 2. Smolej Jože (Planina) 5.72 m.
Skok v daljavo jun.: 1. Nabernik Jože (Zelezničar) 6.03 m, 2. Bratož Hinko (Planina) 5.75 m, 3. Burja Tone (Planina) 5.77 m.
Stafeta 4 krat 100 m: 1. Planina I 46.5, 2. Planina II 48.2.

Met diska jun.: 1. Urbančič (Planina) 37.34 m, 2. Rus (Planina) 36.18 m, 3. Peters (Ptuj) 35.00 m.
Met diska sen.: 1. Košer (Ilirija) 36.43 m, 2. Lužnik (Maraton) 35.59 m, 3. Veihar (Ilirija) 31.81 m.

Atletski dvoboj

Nemčija : Madžarska 117 : 80

Tekme v slovenski nogometni ligi

Ljubljana : Olimp 10:0 (3:0)

Mars : Maribor 3:1 (2:1)

Kranj : Bratstvo 4:1 (0:1)

Amater : Zelezničar 2:2 (2:0)

Tabela slovenske lige

1. Amater	6	5	1	0	20:8	11
2. Ljubljana	6	5	0	1	28:10	10
3. Zelezničar	6	3	1	2	12:9	7
4. Kranj	6	3	1	2	11:11	7
5. Mars	6	2	0	4	13:11	4
6. Bratstvo	6	2	0	4	13:11	4
7. Maribor	6	1	1	4	9:17	3
8. Olimp	6	1	0	5	5:21	2

Druge tekme:

Svoboda : Grafika 2:1 (10:)

Jadran : Moste 3:1 (1:1)

Hermes : Disk 3:3 (2:2)

Hrvatska liga

Concordia : Gradjanski 2:2 (1:0)

Hajduk : Slavija (V) 1:0

Srbska liga

Bask : Jedinstvo 1:1

Slavija (S) : Jugoslavija (Jabuka) 3:3

Vojvodina : Gradjanski (Skoplje) 0:0

Zak : Bata 3:1

BSK : Jugoslavija 3:0 (1:0)

Nogomet v inozemstvu:

Madžarska : Nemčija 2 : 2

Tenis Jugoslavija : Italija 2 : 2

Drugi dan je bil tudi neodločen in bodo torej odločevali singli zadnji dan.

Motodirke v Zagrebu

Športna kategorija 250 ccm v 5 krogih: 1. Hec (Zagreb) DKW 2:50, 2. Puhar Fr. (Hermes, Ljubljana) Puch 3:1, 3. Cerič (Avtoklub Maribor) 3:3 štiri petinke.

Turistični motorji 125 ccm v 6 krogih (4500 m): 1. Fantini Valter (Gorenjski Motoklub) DKW 4:8 ena petina, 2. Vevečič Zvonko (Hrvatski motoklub, Varaždin) DKW, 3. Šemevc (Hermes, Ljubljana) DKW 4:18.

Športna kategorija 350 ccm v 5 krogih: 1. Uroič Anton (Zagreb) Japp 2:48, 2. Trampus Emil (Hermes, Ljubljana) 2:53, 3. Vuković Franc (Motoklub Zagreb).

Športna kategorija 600 ccm v 5 krogih: 1. Cerič (Maribor) 2:57 ena petina, 2. Miklavčič Ivo (Ilirija, Ljubljana) 3:1 ena petina, 3. Puhar Franc (Hermes, Ljubljana) 3:7 tri petinke.

Ista kategorija v 6 krogih: 1. Starič Ludvik (Hermes, Ljubljana) 2:35 dve petinki, 2. Uroič (Zagreb) 2:35 tri petinki, 3. Trampus Emil (Hermes, Ljubljana) 2:37 dve petinki.

Motorji 200 ccm v 1. Nikola Večerič (Varaždin) 3:49 dve petinki, 2. Ivo Bečarič (Varaždin) 3:55, 3. Drago Podbršček (Hermes) 4:6.

Proga za prvenstvo Hrvaške: 1. Uroič 5:34, 2. Starič 5:47, 3. Likar 6:13 štiri petinki, 4. Puhar 6:15.

Kategorija turističnih motorjev 250 ccm: 1. Cerič (Maribor) 3:45 dve petinki, 2. Nikola Večerič (Varaždin) 3:46, 3. Puhar (Hermes) 3:47.

Kategorija 1000 ccm v 5 krogih: 1. Starič (Hermes) 3:16, 2. Trampus (Hermes), 3. Likar. Uroič je odstopil.

Motorne in avtomobilske dirke v Belgradu

Dirke motorjev 250 ccm: Prvi je bil Glebov iz Maribora na motorju DKW, ki je prevozil 25.000 m dolgo progo v času 15:26 in tri petine; drugi je bil Kovačević iz Ljubljane.

Dirka turističnih motorjev 250 ccm: Prvi Milivoj Bogosavljevič iz Belgrada na motorju »Zündapp«.

Dirka turističnih motorjev 500 ccm: Zmagal je D. Breznik iz Ljubljane v času 28:57 in dve petini.

Dirka športnih motorjev 350 ccm: Prvi je bil Ljubljanečan Dušan Breznik, drugi pa Glebov iz Maribora.

V kategoriji motorjev 110 ccm je zmagal D. Breznik iz Ljubljane.

Avtomobilske dirke. Zmagal je D. Suvajdič na »Skodi«. Vozil je s povprečno brziho 90 km na uro. V naslednji dirki je zmagal M. Mijatović.

Ženski tenis

Madžarska : Nemčija 3 : 2

Madžarska : Italija v boks 11 : 5

Švedska : Danska v nogometu 1 : 1

Lanzi je končno premagal Harbiga

Kakor smo že poročali v našem listu, so se srečali nekateri italijanski, nemški in drugi lahkoatleti v Como pri katerem tekmovalju sta nastopila tudi svetovna tekača Nemeč Harbig in Italijan Lanzi. V vseh športnih krogih je vladalo za ta dvoboj veliko zanimanje in to tembolj, ker so nekateri napovedovali Lanzijevo zmago nad Nemečem. Omenjena tekača sta spoprijela v teku na 800 metrov pri čemur se je Lanziju posrečilo premagati svetovnega prvaka Harbiga. Prvikrat je bil Nemeč premagan od Italijana, ki je rabil za omenjeno progo 1:54.2 minute, medtem, ki je bil Harbig par metrov za njim ter je rabil 1:54.7 minute.

Trikratna zmagava Ragnhild Hvegrove

Danska svetovna rekorderka v plavanju Ragnhild Hvegrova je gostovala preteklo nedeljo v Monakovem, kjer si je izvojevala trikratno zmago. 100 metrov prosto je izplavala v času 1:09.8 min., za 100 m hrbtno je rabila 1:18.8 din., in za prosto plavanje na 400 m je potrebovala 5:40 min.

Gostovanje Mlakarjevih

(V sredo »Lok« v Operi)

Med Slovenci, ki so se močno uveljavili v tujini, moramo imenovati kot zastopnika p

Kadar podmornica napada

V oddelku za posadko je le nekaj zločljivih postelj, miza in stoli. Miza čestokrat nadomešča posteljo, kajti kdor nima posla, mora ležati, da porabi čim manj zraka. Nadaljnja ozka soba ima ponosen napis: soba za častnike. Na levi strani so zopet pipe in ventili, na desni pa je nekaj zločljivih postelj. Dve, tri postelje so vedno pokrite z mapami in zemljevidi. Tudi oficirji žive po načelu »tople postelje«, kar pomeni, da tisti, ki koga zamenja v službi, leže na toplo posteljo. To je tovariško.

Se zelo važnega dela podmornice vam nisem opisal: to je oddelek za torpeda. Tu leže 4 torpeda v ceveh, katerih zadnji deli imajo komplikirane priprave za streljanje.

Celokupna notranost podmornice je tako komplicirana, da mora postati tudi mornar na podmornici stroj. Vsak član posadke pozna vse tajnosti podmornice, kajti to so izbrani ljudje.

Poročnik, tretji oficir in neki mornar so menda že stotič pregledali torpeda in cevi, kajti rabili jih bodo vsak trenutek. Velika nesreča bi bila, če bi torpeda zgrešili svoj cilj. En sam torpeda stane 2000 funtov in tudi sovražnik bi podmornico odkril. Vse je v redu.

»Cevi in torpeda so v redu, gospod kapitan!«
»Hvala! številka ena! Kapitan je pogledal na svojo uro.

»Da! Nekaj se čuje na hidrofon!«

»Dvignite počasi podmornico na globino 70 stopinj! Motorji so zarenčali, dolg, črn kazalec za merjenje globine se je vidoma pomikal nazaj. S skrbjo so ga mornarji gledali, toda brez strahu. Imeli smo eno samo skrb: izogniti so se morali usodni napaki, da se namreč sunkoma ne dvignejo na površino.

»Trideset stopinj! Periskop gor!« Ze se je približal periskop in odprtina za gledanje je bila na desnem očesu. Sivozelena morská voda je postajala vedno svetlejša.

»Stoj!« Vodene kapljice so se razredčile in kapitan je že gledal površino morja. Samo 20 cm je bil periskop nad površino in podmornica je plula tako počasi, da je bila brazda na morju neopazna. Samo nekaj sekund in padlo je povelje: »Spustite periskop!«

Odmaknil se je od periskopa in izdal nešteto povelj: »V desno za 40 stopinj! Desni motor z vsó silo, levi počasi! Pripravite torpeda! Vse se je v hipu izvršilo.

»Križarka v spremstvu rušilcev. Nahajamo se v 20° oglu z ozirom na njeno desno stran. Oddaljeni smo 6000 stopinj. Dajte podmornici brzino 18 vozlov!«

Ponovno je prišel k periskopu in vse oči posadke so bile uprte vanj. V očeh se mu je zažrtala slika, ki jo je gledal dve sekundi. Rad bi še gledal, toda podmornica hiti in brazda bi se poznala. Brzina pa mora biti, zlasti pa brzina v odločnosti.

»Ustavite oba motorja! Menjajte smer! Globina 30 stopinj! Popolen molk, le motorji lajajo vedno počasneje... Podmornica skoraj stoji.

»Dvignite počasi periskop! Kapitan bulji v periskop. Posadka ga nemo gleda — odigrava se drama...»

»Ustavite periskop!« — le malo je gledal.
»Spustite!« Velika bronasta cev je skoraj padla. Njen tanki rob je bil na površini le hip in dovolj je bilo. Moralo je biti dovolj!

»Poglejte k cevem!« Še nekaj nemih pogledov, še malo razmišljanja. V duhu je že štel sekunde: če vzdigne periskop prekasno, je za vedno izgubljena prilika, če se preneha, bo morda opazen in izgubljen. Odločil se je:

»Počasi dvignite periskop!« Roke je vtaknil v žep, da ga skušnjava ne zmoti in ne dvigne preveč.

»Dovolj! Dolj periskop!« Samo hipec je gledal in dovolj je videl: kapitanski most sovražne križarke točno v središču periskopa!

»Zažgite!«

Povelje je odjeknilo po vsej podmornici, ki se je stresla, ko je prvi torpeda izlezel, nalahko žvižgajoč. Takoj za njem je izlezel še drugi...

»Spustite periskop!« Oba motorja s polno brzino! Še nižje v desno! Podmornica je dvignila rep in globoko potonila. Silna eksplozija: prvi torpeda je udaril v cilj. Nekaj članov posadke je pokazalo zobe, eden pa se je celo nasmejal... Čeprav so bili globoko pod vodo, so slišali nad seboj rušilčev propeler. Hotel jih je ujeti, pa so ušli. Toda rušilec ima globinske bombe. Takrat pa se je podmornica nagnila v stran zaradi silne eksplozije. Električni je ugasnila, varovalke so zgorlele. Podvodne bombe so bile že blizu.

Z žepnimi lučmi so stekli mornarji k aparatom. Druga, tretja bomba, toda ta je že dalje. Kazalec kažejo 100 stopinj globine.

»150 stopinj! 200 stopinj! Ji dajte!« Kapitan govori mirno, kakor da je na manevrih v domačih vodah...

»Številka ena! Poglejte kakšno škodo so nam napravili!« Podmornica je bila 200 stop. globoko.

»Voda vdira v podmornico na nekaterih mestih, a ni nevarnosti!«

Kupujemo rabljen stružec za obdelovanje kovine

t. zv. »Stutzbank«, za stružne prečnike do 1500 m/m. — Lahko je tudi stružec s prelomljenim miznim podstavkom. Ponudbe z opisom, označba fabrikata in fotografijo je poslati na Publicitas d. d., Zagreb, Ilica 9, pod št. »152«.

»Dobro!« Toda nova eksplozija v bližini je pokazala, da rušilec iščejo. »Položaj je resen — poslušimo se prevare!«

200 stopinj nad podmornico so rušilec opazili na površini značne mehurčke, ki so prihajali iz podmornice. Čakali so in gledali! Takrat se je na površini pojavil še bencin iz rezervnega tanka št. 6 in je napravil masten madež, ki se je stalno širil.

Radijske postaje na rušileh so javljale na vse strani novice... Rušilec so odpluli.

V globini pa se je podmornica oddaljevala od kraja napada in se je namesnila na morskem dnu, da si odpomore. Pred mrakom se ne sme pojaviti na površini, da bi znova napolnila akumulatorje in sporočila svetu po radio-telegrafu, da je potopila križarko. Mornarji so legali k počitku 200 stopinj pod gladino. (Iz franc. Edo U.)

se ni zmanjšalo število diplomatskih sestankov pri »pogrbenih« mizah.

Neko poslanstvo je posebno omembe vredno. To je poslanstvo Sovjetske Rusije. Sovjeti so se umaknili v tiho, samotno vilo, ki stoji v eni najbolj praznih ulic in čuva tam svojo skrivnost. Če greš mimo te hiše, nič ne veš, da se je sem preselilo nekdanje mogočno poslanstvo. Iz rue Grenelle. Nikjer ne vidiš gravirane plošče, ne napisov, ne sporočila o uradnih urah. Le na majnih bakrenih ploščici je zapisano, da sprejema dr. C. svoje bolnike ob enajstih predpoldne.

Pravo diplomatsko središče pa je v hotelu s simboličnim imenom: Poslanstva. Sedemnaest zastopnikov tujih držav dela v tej hiši, sedemnaest stanovanj je deležnih eksteritorialnosti. Španija je sosed Romunije, Kitajska je v družbi z Egiptom, Portugalska s Švico švedska z Ekvadorjem. Jugoslovani smo v sosesčini z Venezuelo, Iran z Bolgarijo. Nobena hiša doslej ni bila toliko toliko mednarodnega vrveža, tudi v Zenevi ne. Največje po obsegu je špansko poslanstvo. Deset sob ima. Druga je Romunija z osmimi sobami, Švica ima štiri, druga poslanstva pa večinoma eno, samo sobo. Pomislite, da so imela v Parizu na razpolago velike hiše tu pa le samo ubogo sobo!

V vsaki sobi delajo tri do štiri osebe. Najlažje stališče imajo oni diplomati, ki so si že nekaj postavili za načelo svojega dela, da ne smejo videti nobenega akta na mizi. Na hodniku slišiš vse mogoče govornice. V tem mednarodnem središču se neopazno giblje po hodnikih edini civilni agent, ki skrbi za »red in mir«.

V Vichyju dežuje. V navadnih časih si videl na jesen polno raznobarnve prtlačje. Vse je vedla pot v eno smer: Pariz. Letos je vsa drugače. Diplomati so v Vichyju »doma« in se bodo lahko zdravili tudi pozimi. Če bo to dolgo trajalo, ne bo več nobenega bolnika med njimi.

Ura, ki vedno prehitava

To velja samo za eno uro, in sicer za uro v mestni hiši v Gerlitzu na Sleskem. Tista ura vedno prehitava in nikdar ne kaže pravega časa. Gerliška mestna ura namerno prehitava še danes, ker je to spomin na dogodek iz leta 1453.

Nobeni občinski očetje ne morejo vsem občanom ustreči. Če enim ugodno, drugim ni kaj prav. Tako je med občani vedno nekaj nezadovoljstev. Isto je bilo tudi v Gerlitzu. Nezadovoljniji so leta 1453 sklenili, da bodo pobili vse občinske očete in da bodo odstreljali v občini tako vladali, kakor je njim prav. Sklenili so pobiti vse občinske očete pri izhodu iz občinske hiše točno opoldne. Neki nezadovoljnec, ki ni bil tako hudo nezadovoljen, se je premislil. Ni se mu zdelo prav kar tako pobiti občinske očete. Nezadovoljnejev pa tudi ni hotel izdati. Zato si je pomagal z uro. Porinil je uro za tri četrt ure naprej. Mislil, da je točno dvanajst, so šli mestni očetje domov že ob četrt na dvanajsta in so ostali živi. V spomin na to mestna ura še danes ne kaže pravega časa, ampak je vedno nekoliko naprej.

Na obisku pri diplomatih v Vichyju

Pismo iz Vichyja

Vichy, v začetku oktobra.

Gotovo ste že v mirnem času slišali kaj o Vichyju. Vichy je vendar znano francosko letovišče in zdravilišče. Poleg pravih bolnikov so se tu že preje shajali ljudje, ki v javnem življenju »nekaj« ali celo »mnogo« pomenijo, Vichy je mesto visokega kozmopoliteškega sveta in sestajališče vedno skrivnostne in tajinstvene mednarodne diplomacije. Bolezni ledvic, želodca in čreves, torej tiste bolezni, ki se jim redko izognejo žrtve na eksočičnih kosilih obilnega mednarodnega sveta, sužnji političnih banketov in umetniki v sklepanju mednarodnih pogodb, s šampanjcem oblitih in na dvomnih Machiavellijevih načelih slonečih.

Koliko diplomatov, poslanikov, ministrov in svetnikov je vsako poletje prihajalo v Vichy iskat nekdanjega zdravja, skrivnosti vitke mladosti in svežih mladih sil. Sedanjí Vichy je sprejemal diplomate v miru le kot gostoljubno letovišče, kot mesto počitka in oddiha. V hladnih zdraviliških hotelih so gostje pozabljali na vsakdanje poklicne skrbi, na »kariero«. V kazino si jih spoznal le po najnovejših krojih. Odpovedali so se vsem diplomatskim predpircam, samo da s' mogli nemotno uživati mir in iskati zdravja v velikem občestvu tistih, ki so se na vse zgodaj zjutraj postavili

v dolgo vrsto in delali predpisane korake, nato pa so v prešetih požirkih željno sreballi zdravilno vodo iz kristalnih čašic.

Sedaj pa ima Vichy drugo lice. Državna prestolnica, kraljica zdravilišč je postala sedež vlade. In sedaj ne prihajajo več samo miru željni državniki s pokvarjenimi želodci in ledvicami, nič več ni videti mirnih, počitka željnih gostov po vilah ob parku.

Okoli štirideset poslanstev in veleposlanstev se je naselilo v Vichyju okrog nove francoske vlade. Minister ali poslanik, ki je vsa leta prihajal iskat zdravja in pokoja, ne stoji več v vrsti s kolarcem zdravilne vode v roki, že od začetka julija sem ga ne srečujem več po hodnikih in dvoranah zdraviliškega doma, ne hodi več na prijateljske obiske, tudi o dietičnih kosilih ni več sledu. Vichyjski diplomatje iz leta 1940 so diplomatje dela.

Ali si predstavljate, kako armada poslanikov, veleposlanikov in njihovega osebja je poslalo štirideset držav v Vichy? Koliko imajo avtomobilov, pisalnih strojev, aktov, diplomatskih kovčkov, koliko ducatov oblek? Kako more Vichy sprejeti pod streho ves ta svet, ki je bil v Parizu mesto zase? Saj se še spominjate na sijaj diplomatskih dam iz vsega tega sveta po razkošnih hotelih od La rue de Grenelle do trga Svobode, od predmestja Saint-Honore pa tja do Monsojskega parka? Dejstvo je, da so vsi poslaniki s svojim osebjem in pisarnami našli mesto tudi v Vichyju. Ozki so sicer tu prostori in tesni, a ne brez udobja.

Nekateri so dobili prostor v zasedenih vilah, drugi v zdraviliških domovih, največ pa jih je nastanjenih po hotelih. Toda začnimo pri začetku. Kje je živi doyen diplomatskega zbora, papeški nuncij Valerio Valeri? Dobil je mesto v misijonarski hiši na rue Mounen, ustanovljeni l. 1922. za bolne misijonarje. Je to velika in lepa hiša z veliko knjižnico in kolonialnim muzejem. Dolga leta je sprejemala pod svoje okrilje misijonarje, ki so postali žrtev poklica ali so morali spremeniti podnebje. Tu so iskali telesno zdravje, preden so zopet odšli v Afriko ali v Azijo. Od začetka julija je torej ta hiša rezidenca papeškega nuncija.

Veleposlanstvo Združenih držav je v lepi in prostorni moderni villi. Samo po sebi se razume, da se nahaja ta vila na bulevaru Združenih držav. Uradi so nameščeni po vsej villi, tako da mora stanovati charge d'affaires (odpravnik poslov) William Bullit s sodelavci v nekem hotelu. Brazilija, Argentina, Turčija in Japonska so vselile svoje urade v stanovanjske vile, last in ordinacije bogatih zdravnikov v Vichyju, iz dobrih »starih« časov seveda. Kosila, večerje, slavnostni sprejemi so v velikih hotelih. Diplomatski mlini meljejo tudi tukaj. Če vlada v deželi omejevanja hrane in so zavoljo tega prikrajšana tudi diplomatska kosila,

Arhitekti, inženerji!

Priporočajte za izolacijo in vodogradnje oblastveno preizkušeni nepremočljivi

N - CEMENT

Zastopstvo in zaloga:
M. Gregovič & Co.
Ljubljana — Celovška cesta št. 37
Telefon 39-48

Angleški protiletalski topovi.

Alphonse Daudet 60

Jakec

Prevedel Fišer Franc

II

Ob kovaškem primežu.

Sredi kovaške delavnice, ki je ogromen, kot tempelj veličasten prostor, kamor prisije dneva na luč od zgoraj v svetlorumenih trakovih in kjer se senčni koti nenadoma zasvetijo v razžarjeni svetlobi, je pritrjena na tleh ogromna železna gmota, ki odpira neprenehoma svojo nenasitne željosti in drži in stiska rdečo kovino, ki jo s kladivi obdelujejo v plohi isker. To je kovaški primež.

Vajenca-začetnika postavijo najprej k primežu. Najprej mora vrteti njegov težki vijak, kar itak presega otrokove moči, — dobiva v pogled v kovaško delo in se uči, kako se železo kuje in kako se z njim ravna.

Mali Jakec vrti primež! In če bi deset let iskal, ne bi našel besede, ki bi bolje izražala strahoten občutek, tesnoba in silno bojazen, ki jo je Jakec občutil pri vsem tem, kar ga je obdajalo.

Najprej je bil hrup, strašen, oglušujoč hrup. Tisto kladivo je istočasno udarjalo po nakovalu. Sliši se žvižganje jermenov, odvijanje škripecev, ves trušč delovnega naroda; tristo sopihajočih in golih prs se napenja in v naporu vseh moči, ko se mišice napnejo, da bi počile, ko zastane dih, se razlegajo kriki, ki že niso več človeški. Z žarečim železom naloženi vozički drdrazo po tračnicah skozi delavnico. Vse škriplje, buči, odmeva, hrope in divja. Človek bi mislil, da je v groznem svetlišču nasilnega in divjega poganjskega boga. Na stebrah visijo vrste za mučenje pripravljene

orodja: kavliji, klešče, dleta. Pod stropom so razpete težke verige. Vse je tako trdo, silno, ogromno, surovo. In prav na koncu delavnice je skrit v globokem, skoraj pobožnem mraku velikanski zabijač, premikajoč tristo tisoč kilogramov težko utež in drseč počasi med svojima dvema železnima stebroma. Vsa delavnica ga spoštuje in občuduje, kot da bi črn in zareč Baal sedel v svetlišču bogov moči. Kadar ta bog govori, se razlega zamolkel, globok trušč, ki maje zidove, strop, zemljo in žlindrast prah se dviguje v vrtincih.

Jakec je skušen. Tiho stoji pri svojem poslu, med temi ljudmi, ki napol goli, znojni in kosmati tekajo okrog primeža in nosijo železne police, ki so na enem koncu še žareče. Silna vročina je prijelala tudi nje; krčevito se upirajo kot železo, katerega kujejo in zvijajo se kot kovina, ki jo je plamen omehčal. Oh, ko bi naša zblaznela Šarlota mogla s pogledom preleteti razdalje, da bi videla svojega otroka, svojega Jakeca v tem človeškem mravljišču, kako je upaden, smrtnobled in znojnen; rokave ima zavahane na svojih slabotnih rokah, med jopičem in srajco se vidijo nežna, prebela prsa; oči ima rdeče in grlo ožgano od ostrega prahu. — Kako bi se ji zasmilil in kako bi se pokazala!

Ker mora v delavnici vsak imeti svoje bojno ime, so njega radi njegove slabosti pričeli imenovati »Crka«. In nekdanji lepi plavalasec je bil res na tem, da zasluži za primek, da postane tovarniško dete, tako drobno dete, ki nima zraka, ki ga trpinčijo, davijo in čigar obraz se stara v isti meri kot se njegovo telo susi.

»Slišiš, Crka, le brž! No dragec! Stisni vijak. Močnej! Se... še... hudica!«
Lebecam. — »Pritiskač« je tako vpil sredi strašnega trušča. Ta črni velikan, kateremu je Roudie poveril prvi pouk vajenca, je včasih prenehal z delom in dečku kaj nasvetoval ali

mu pokazal, kako naj drži kladivo. Učitelj je bil surov, učenec neroden. Učitelj zaničuje slabotnost, učenec se boji njegove moči. Vse stori, kakor mu rečejo, stiska vijak kolikor more. Toda njegove roke so polne mehurjev in odrtin, pečejo ga, da bi jokal. Včasih izgubi zavest za trenutek. Zdi se mu, da je tudi on del tega zamotanega mehanizma, da je orodje med orodji, kot majhen škripec brez duše in volje, ki se vrti in žvižga med koleesjem, da ga poganja skrivnostna in nevidna sila, katero zanj pozna, občuduje in se je boji: para.

Para poganja na to tista usnjata jermena, ki se na stropu delavnice križajo, dvigujejo, padajo in so zvezana s škripci, kladivi in mehom. Para pogajna ogromni zabijač in tiste velikanske skobeljnice, pod katerimi se najraje železo razprši v drobnih, kot niti tankih lističih, ki se vijejo in kodrajo kot lasje. Ona je povzročala tisti zamolki: trušč tisto enakomerno trenenje, ki je tako prevzelo Jakeca ob njegovem prihodu. In zdaj se mu zdi, da brez nje ne more obstojati, da mu je vdihnila svojo sapo in napravila iz njega prav tako poslušno stvar, kot so stroji, ki jih goni.

Njegovo življenje je bilo toliko strašnejše, ker je prej preživel dve leti na Jelšovju v svobodi in na prostem.

Oče Roudie ga je klical ob petih zjutraj: »Hej, dečko! Glas je odmeval po celem, iz desk zbitem poslopu. V naglici je kaj malega pojedel in popil kozarec vina, ki mu ga je postavila na rob mize lepa Klarisa, še oblečena v nočno haljo. Nato se je napolnil v tovarno in med potjo je neprenehoma zvonilo. Udarjalo je žalostno in neprenehoma, kot bi imelo prebuditi poleg tovarniškega otoka, če vse ostale bregove, vodovje, nebo in pristanišče Paimboef in še Saint-Nazaire. To je bilo tekanja in previravanja po ulicah, dvoriščih in tovarniških vratih. Po običajnih desetih minutah se je zadrževala nato spustila in naznanila, da je za za-

mudnike tovarna zaprta. Kdor je prvič zamudil, so mu odtrgali od plače, drugič so ga odpustili za določen čas, tretjič je bil odpuščten za vselej.

D'Argentonov učni red, ki je bil tako težak in neznošen, je bil malenkost proti temu. Jakec se je silno bal zamuditi zastavo. Največkrat je bil že pred vrati, še predno je zvon udaril. Toda nekega dne, dva ali tri mesece po njegovem prihodu v tovarno, so nekateri hudobni vajenci bili krivi, da bi skoraj zamudil. Z morja je pihal oster veter, ki si na planem privoščil marsikatero hudomušnost. Tako se je tega jutra spravil nad lakčevno čepico prav v trenutku, ko je ta vstopal v tovarno in mu je odnesel.

»Stoj, stoj! Je deček klical in tekel za njo po ulici navzdol. Toda mesto, da bi jo ustavil, jo je neki vajenec, ki je ravno šel mimo, brenil, da je odletela še bolj daleč. Drugi je storil prav tako in naslednji tudi. Vsi so se dobro zabavali pri tej igri. Jakec seveda ne. Tekel je na vsi moč med splošnim norčevanjem in smehom in z muko zadrževal jok, kajti dobro je čutil, koliko mržnje se skriva v tej robati veselosti. Tovarniški zvonec je medtem nehal zvoniti. Deček je moral opustiti lov in se vrniti. Obupan je bil. Čepica toliko stane! Materi bo moral pisati in jo prositi za denar. In če bo d'Argenton videl pismo? A najhuje ga je žalostilo, ker so ga vsi tako mrzili. To se je videlo pri vsaki malenkosti. So bitja, ki ne morejo živeti brez ljubkovanja, kot nekatere rastline brez toplote. Jakec je bil med temi. Med tekanjem se je z globoko žalostjo vprašal: »Zakaj?... Kaj sem jim storil?«

Ko je prišel do vrat, ki so bila še odprta, je zaslislal, da nekdo za njim s težavo teče in hudo sope. Brž nato ga je neka težka roka prijelja za ramo. Obrnil se je in zagledal neko rusasto pošast, ki se mu je smehljala, da se ji je tisoč majhnih gubic nabralo okrog ust.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglasi 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlitna vrstica po 3 din. — Za pisarne odgovore glede malih oglasov treba priložiti znakno.

Službodobne

Krojaškega pomočnika
in pomočnico sprejemem
takoj. Avgust Petrovič,
Tabor 4, Ljubljana. (b)

Starejšo, pametno žensko
vaje samostojnega go-
spodinstva, sprejemem.
Lampetova ulica št. 13,
Trnovo. (b)

Pečarskega pomočnika
prvovrstnega delavca za
postavitve peč, sprejmem
takoj švec, Maribor na
Tyrševi cesti 4. (b)

Kupimo

Elektromotor
220/350 izmenični tok —
10 HP, kupim. Samsa Bo-
ris, Litija. (f)

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
CERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3

Razno

Za 10 din
vam pošljem seznam 25
praktičnih predmetov, ki
jih boste lahko izdelovali
doma. Stalen zasluzek
tudi v teh kritičnih ča-
sah! — Lindič, Ljubljana,
predal 245 c.

Brezplačno zavojček

Dostalovega toaletnega
bisera na poskušnjo. —
Uspeh po prvi uporabi.
Koža obraza in telesa
ostane čista, zdrava in
mlada. Mozoljci, ogrci,
nečistosti obraza izgine-
jo. Pošljite za stroške 3
dinarje v znakmah. —
Kemikalija, Novi Sad 144.
V apotekah, drogerijah
originalni karton 40 din.

Denar

Kupuje: Prodaja:
HRANILNE KNJIZICE
bank in hranilnic ter
VREDNOSTNE PAPIRJE
po najugodnejših cenah

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR

Auto-motor

Ford »EIFEL«
z dobrimi gumami, motor
v odličnem stanju, pro-
dam po nizki ceni. Samsa
Boris, Litija. (f)

»DKW« motor, 200 ccm
modern, v odličnem stan-
ju za 4800 din naprodaj
Vprašati: Božič, sv. Pe-
tra cesta 83. (f)

Avto »Austro-Daimler«
šestsedezni, v zelo do-
brem stanju, s 6 kom.
skoraj novih pnevmatik,
naprodaj za 20.000 din. —
Murska Sobota, Lendav-
ska c. 7, garaža Benko.

Dijaki

14 leten reven dijak
išče stanovanje pri dobri
družini za zmerno ceno.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 15366. (D)

Reven dijak
instruiran nižješolca za
stanovanje z zajtrkom.
Naslov v upravi »Slov.«
pod št. 15257.

Posestva

»REALITETA«
zavod za nakup in pro-
dajo nepremičnin je samo
v Ljubljani, Prešer-
nova ulica 54, I. nadst.
Telefon 44-20.

Hišo
ugodno prodam v Dobu
pri Domžalah. Naslov v
upravi »Slovenca« pod
št. 15355. (p)

Vnajem

ODDAJO:
Dva lepa trgov. lokala
v Franciskanski ulici, no-
vograjena, oddam. Po-
nudbe na upravo hotela
»Union« v Ljubljani. (n)

Trgovski lokal

najmoderneje opremljen
elektrika, plin, vodovod,
telefon in lastni WC —
prikladen tudi za pisarno
ali zastopstvo, takoj od-
dam na Tyrševi cesti 47b

Stanovanja

IŠČEJO:
Stanovanje
iščem v Trnovem ali na
Mirju. Ponudbe v upravo
»Slovenca« pod »Tri od-
rasle osebe« št. 15345. (c)

Naročajte in širite
»Slovenca« !

Industrijsko podjetje išče

tovarniškega knjigovodjo

z znanjem državnega in poznanjem nemškega jezika, tovarniškega knjigovodstva, poznanjem zakona o podjetjih ter predpisov o davkih. Plača po sposobnostih. Samo dobre moči naj pošljejo ponudbe na Propaganda a. d., Beograd, poštni pret. 409, pod šifro »Odlučnost« 1359

Prodamo

Štajerski krompir
lep, zdrav, najugodnejše
kupite v večjih količinah
pri Martin Sajnovič, Sa-
farsko, Ljutomer. (l)

Pozor!

Partija popolnoma novih
šivalnih strojev prvovrst-
nih znamk - konkurznega
nakupa - pri »Promet-
nasproti Križanske cerk-
kve. (l)

Najugodnejši nakup
noških oblek nudi
Presker, Sv. Petra c. 14,
Ljubljana.

Ali res še ne veste,
da so najcenejši šivalni
stroji prvovrstnih znamk
naprodaj po ugodnih po-
godbah le v Novi trgovini,
Tyrševa c. 86, nasproti
Gospodarske zveze.

Ekonomično peč
»Kraljica peč«, ki se na-
loži s premogom le en-
krat dnevno, potem pa
greje ves dan enakomer-
no, dobite v vseh veliko-
stih pri A. Sementič in
drug, Ljubljana, Miklošič-
čeva 15, telefon 31-31. (l)

»Anker« šivalni stroji
za gospodinjice, šivilje, kro-
jače, tudi za entlanje, z
dvema iglama. Malo rab-
ljene krojaške, čevljarke
in z dolgim čolničkom od
300 din naprej. »Triglav«,
Resljeva cesta 16. (l)

Krompir
vagonske pošiljke
dobavlja
Kmetijska zadruga
v Ptuiju.

Zivali

Golobe »Maltezarje«
15 parov, prodam »Be-
ksel«, Kranj. (j)

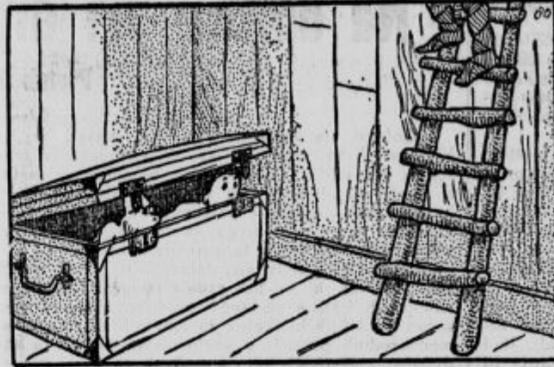
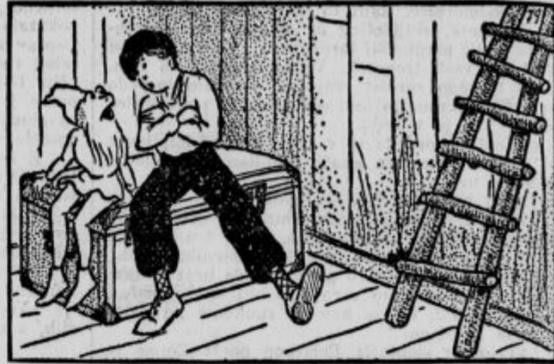
Plemensko kobilu
prodam. Tomačevc 17 pri
Ljubljani. (j)

Lepo kravo
s teletom, prvovrstno
mlekarico, proda Avgust
Kuhar, gostilničar, Vevče
pri Ljubljani. (j)

Otroški kotiček

Mihčeve čudovite dogodivščine

(79) Oprezno napredovanje ju je
utrudilo, da sta morala počivati.
Sedla sta na velik kovčeg in Mihec
je že nestrno zašepetal: »Kam
neki so skrili mojo piščalko? Ali
jo bo sploh še mogoče najti?« Ze-
lenček pa ga je tolažil, naj ne ob-
upa, saj je noč še dolga; nekaj
bosta že dobila. Sredi stavka je
nenadoma obmolnil.

(80) Nekdo prihaja! Hitro v skri-
vališče! Toda kam? Kar v kovčeg,
na katerem sedita! Komaj sta imela
čas potegniti pokrov za seboj, že
sta skozi špranjo opazila, kako
nekdo leze po lestvi k njima.

Ali ste že naročili „Slovenčev koledar“?

Občinska hranilnica za konjiški okraj v Slovenskih Konjicah
sporoča, da je prečastiti gospod

Karol Kumer

duhovni svetnik, župnik v pokoju,
član uprave, pisarniški ravnatelj in blagajnik občinske hranilnice

v nedeljo, dne 6. oktobra 1940 umrl. — Pogreb bo v sredo, dne 9. oktobra 1940 ob
devetih dopoldne iz »Vile miru« na pokopališče pri Sv. Ani v Slovenskih Konjicah.

V Slov. Konjicah, dne 7. oktobra 1940.

Občinska hranilnica za konjiški okraj v Slovenskih Konjicah

Arhidijakonski in nadžupnijski urad v Slov. Konjicah
sporoča duhovnim sobratom in znancem, da je dne 6. oktobra 1940 ob pol 3 popoldne
Vsomogočni odpoklical k Sebi svojega zvestega služabnika, gospoda

Karola Kumerja

duhovnega svetnika in upokojenega župnika s Prihovo

previdnega s svetimi zakramenti za umirajoče, v sedemdesetem letu starosti.
Pogreb bo v sredo, 9. oktobra 1940 ob 9 dopoldne na tukajšnje pokopališče pri Sv. Ani.
Pokojnega gospoda svetnika priporočamo v molitev.

Slov. Konjice, 6. oktobra 1940.

Arhidijakon Franc Tovornik, dekan

Brez posebnega obvestila

Od žalosti striti in z bolečim srcem naznanjamo vsem
sorodnikom, prijateljem ter znancem, da je naša draga in
ljubljena soproga, sestra, teta in svakinja, gospa

Margita Kušič

dne 5. oktobra t. l. po dolgi in hudi bolezni, okrepčana s sve-
timi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspala.

Posmrtno ostanke predrage pokojnice bomo pokopali v
torek, dne 8. oktobra ob 4 popoldne v Mirogojski kapelici.

Sveta maša zadušnica bo dne 9. oktobra ob 8 zjutraj v
župni cerkvi sv. Petra.

V Zagrebu, dne 5. oktobra 1940.

Stevo Kušič, soprog

Josipa Meden, Lujza Beyer, Marija Žilič, sestre
in ostala rodbina.

V globoki žalosti naznanjam sorodnikom, prijateljem in znancem, da je dne
6. oktobra 1940 popoldne ob pol 3 Vsomogočni odpoklical k Sebi svojega služabnika,
duhovnega svetnika in župnika s Prihove, gospoda

Karola Kumerja

predobrega in skrbnega strica, previdnega s svetimi zakramenti za umirajoče, v 70. letu
starosti. Pogreb bo v Slov. Konjicah v sredo, 9. oktobra 1940, ob 9 dopoldne iz »Vile
miru« v nadžupnijsko cerkev, kjer bo sv. maša zadušnica ter mrtvaške molitve in nato
pogreb na tukajšnje pokopališče pri Sv. Ani.

Slov. Konjice, dne 6. oktobra 1940.

Nežika Kumer, nečakinja